

تلاش...

گیل آویی

مجموعه داستانهای کوتاه گیلکی

گیلیکی کوچی داستانان

گیل آوایی

توجه:

این مجموعه جهت چاپ توسط ناشرِ نویسنده می باشد و برای علاقمندان در داخل ایران، بصورت " پی دی اف " فقط برای مطالعه درآورده شده است. هر گونه بازنشر یا چاپ یا نسخه برداری از آن به هر شکل، مشروط به کسب اجازه کتبی از نویسنده است. نشانی برای تماس:

gilavai@gamil.com
www.shooram.blogspot.com

تته رج:

- جوخوفته داد
- درازه خواب
- کولئ گیر
- مشتی
- ایتا ولی همه چی
- کورده کلا نازا دی! دوشاب پلا یاقا گیره!
- جیگیفته ایجگره
- چاربدار
- کاله گب
- زباله
- حسن شیر
- پیره زناکه خانه انجیل دار
- ای وای می غاز بمرده
- نه
- راحله پروینه مار
- جانه تی مار مرا جیویزان
- آشتی کونان کوچه
- یا دبازید یا شمه را فوقوسیم! (رشته زمین طیاره
فوتبال)
- پیاده بوشو تی پا واج بایه
- سوزن نخ جوکودن

”خلق گیلکا وامرازه

نامه خوشینا دبازه ”

گولازہ مرا گیلیکی نیویسم. گیلیکی خوانم. گیلیکی
شعر گمہ. جہ یادا شو گبانہ دوما گیرم. دو وارہ می
شعرانہ من، می نیویشتانہ من آورمہ. پور زمانہ کی
امی گیلیکی تکہ تا جا دکفتاندرہ. گیلیکی بی کی
اسلان ویشتہ گیلکان ایستفادہ کونیدی ایجور
فارسی یا گیلیکی حرف زبیدی. ہاتو بہہ، گیلیکی
جخترا شہ.

واستی گیلکان خوشونہ زبانو فرهنگہ بدانید.
باموجید. زندا کونید. جہ یاد نبریم کی گیلیکی ایتا
رنگ جہ ایرانہ رنگین کمانہ. آ رنگین کمانا ولانیم
خو رنگا دبازہ.

کس کسا یاور بدیم تا ا مشکلا دواریم.

تاسیانی مرا

گیل آوایی

جو خوفته داد

خیلی زماتہ کی نہ خوزیمینہ سر بیجار بکاشته دارہ
یو نہ خو خانہ مین خو پایا درازا گود! یادہ او روزان
کی دکفہ مرداکہ پاک تورابہ! اونہ دیل شوالہ کشہ
تومامہ اونہ جانا گورشا کونہ!

وختی ایشکورہ برنجا دینہ کی زنای تی یانہ مین
اورشین کونہ خو چوماننا فوچینہ چوبی صوندوقا یاد
آرہ کی دومسیا برنج مورواریدہ مانستن چوما قاقا
گودی یو کیشکانہ رہ فوگودی! بازین کولشکنا کی
خو کیشکانا خو دور جیما گودہ بو ناز دایی زناکہ
صدا تومامہ جایا پورا گودی کی داد زہ یی:

- تی تی تی ت.....ئی

مرداکہ دیل نخواستی دہ خو چوما واکونہ ایشکورہ
پلایا فاندیرہ کی زنای گیجہ مرغانہ مانستن بوشقابانا
نیگا کونہ یانی:

- چوتو قسمت بوکونہ کو هامہ تانا فارسہ!؟

زاکانہ دادو فریاد مرداکہ گوشا کرا گودہ:

- آخہ پئر چقد واسی خالی پلایا بوخوریم گب
زنیم!؟ تا ہسا چی بوگودی کی ای دفا شکم سیری
آمرہ ناجہ یہ!؟

مار بگب ایہ:

- بوخوريد خودايا شکر بوکونيد کي هانام يافيمي
شيمي ویرجا بنيم ويشتايي نيميريد! شومان عاقبت
بخير بيبيد! امي جان بوگذشته داره!
مرداي ايتا پيچه کونامجان کونه تاب ناوره ويريزه
زناکا گه:

- من شون درم ميدانه سر
زنای ده عادت بوگوده بو کي بيشتاوه مدای شون
دره ميدانه سر! حوکنم واگردسه نه هرچی بوپوخسه
خيارو بادمجانو پامودورا دسمال دوه ده آورہ بخانه!
راستي راستي يام زناکه ره توفير نوگودي کي مرداي
چی آورہ!

وختي زنای او روزانه ياد دکفه اونه ديل زالاش آورہ!
او روزاني کي شويي باغه مي يان توربو ککجو
پامودور چه يي فته فراوان!
ديل خوشاني مرا ياد آورہ آيوانه جور باغا فاندريستي
کي همه چی اونه من دويو! نارنج داره شاخه جلاسته
بو جه نارنجان. آغوز داره سر آغوز واجه بو بي
حيساب!

پرچينه پوست گوماره من والشو کامپوره قيامت
گودي!

آريا خوچو خاشه به يو سه وقته آنجيل هر ايتا ايتا
آپاره قد تا تي ديل بخاستي بي!

صوبان مرداي عادت داشتي شورم بزه جانہ مرا
آنجيل دارا واکستي بي ايتا زيبييل آنجيل بيچه بي!
صوبانه اونه عادت بو کي ايتا بوشغاب آنيجل
بمانستي بي سفره سر. سيا آنجيلو سه وخته آنجيل
چی چی نيو کلاچه کشکرته ره چرچر بو!

زناکه ديلا آتش گيره وختي خيالا شه ياد آورہ!
پيله دختر کي هميشک مورغه لانا پاستي مورغانه

آکہ مورغہ کونہ جا کفہ کی اون اوسانہ بشہ مورغانہ
دشکن چاکونہ!

پیلہ پسرانہ تابستانان اونہ کار بو آغوز دارہ لچہ سر
بی نی شتیبی ہمسادہ خانہ چوم بودوختی بی۔
بیچارہ زنائ وا خو چیلیکا دورسینہ بی دادہ مرا:
- آخہ جانہ مرگ نوبو نخایی جہ دارہ سر بائی
بیجیرا؟

کوچی پسر ہو رزہ سر نیشتی ہلاچین خوردی کی
زنائی ہرسال جہ اونہ غورہ واستی ہفتایی ہفتایی
آب غورہ بیگیتہ بی یا دوشاب چاگودی بی زمستانہ
رہ!

کوچی پسرہ دوماغ وینیزک ہمشک جلاستہ بو۔
زناکا خیلی لذیت گودی۔ زنائی یا واستی اونہ دس
آسنیہ دوماغ وینیزکا پاکا گودی بی یا اونہ دیرہ تومانا
بوشوستی بی! بیچارہ زنائ خورہ گفتی:

- آخہ نام چرہ آ زائی تومان دیرین بیرون بامو!
کونہ خوشکی بیگیری تو زائی!

مردائی تاب ناورہ۔ را دکفہ شہ بیرون۔ تنگہ کوچا
تومانا نوگودہ صاب خانہ فارسہ۔ مردائی ایتا خوس
کونہ بلکی صاب خانہ کی اونہ پسرہ سلامالہ اونا
بیدینہ

ولئی اون گابہ مانستن خو رو واگردانہ دارہ شون درہ۔
ناچارن واورسہ:

- مشتہ غولام زود تاتیلا گودی!
مشتہ غولام ایجور جیواب دہ کی مردا کا خفتا گیرہ
جہ اون۔ خورہ خورہ گہ:

چقا کی چاربداری!؟ ہلا دوب دوبہ تویہ کوسمشنگ!
مردائی ہرتا قدم اوسانہ ایچی گہ! پاک تورابو دارہ!
خورہ خورہ گب زنہ:

آخه نانم چره می کار آتو توشکه بوخوردده داره! آن همه جان کنش! آنهمه بودو بودو! آخه ایتا دیواری مره نمانسته کی آ سره پیری آخانه اوخانه سیپیلو سرگردان نبم!

خو سرا راستا کونه دینه تومامه مردوم قاقیدی! بی شات تو خوریدی!

ایتا خوره فوش دیهه! ایتا دیفاره کش نیشته سبج کوشتان دره! اویتا شیب زن دره! ایتا دس به یخه بوبو داره! ایتایام زناکه مرا چانه زن دره! ها کرا گه: - آخه زن! من چی بوکونم! می نان خیاله بشاخه آهو دوسته نا!

مردای خو دیله من گه:

- دانم! دانم چی گئی! من ترا فامم!

چن سالی نوگذره کی زاکان هرتا شه خو دشه خانه. زناکام ده مرداکه دس زل له بامو پسی ایتا روز آیتا زاکه ویجا ایسه ایتا روز اویتا زاکه ویجا! مرداکام ده کوسخولا بوبو. همه کسا واکفتی. خورا نتانستی بداره. از وختی کی مریضا بوبو ده راه دوار خو تومانه من دیمیشتی.

اونه پسرانام از دسته خودشانه زناکان و اونه دخترانام جه دسته خودشانه مرداکان نیارستیدی پیره مرداکا خودشانه خانه من بدارید.

مردای بوبوسته بو هاچین شالیکئی! نه احترامی نه پرستاری یی! نه جایی نه مکانی! آخر پسی پيله پسر دیلا بزه دریا پترا ببرده خو ویرجا اونه ترو خوشکا کونه.

مردای روز بروز بدترا به. بیرون شویی ده واگردستنه رایا نتانستی بیافه. خو شهره من کی پیرابوبو گوما بوستی!

ایتا ستاره مانستن خیاله کئی بکفته بیجیر گیل گوده
بویو! پاختا بو! خاکا بو! هو مردائی کئی چوقاله گیلا
شوخم زه یئی چاگودئی لاب موروبا! بازیڼ پیشکاول
پسی زناکان تته رج ایساییدی یو بیجاره م» اواز
خانان نیشا گودیدی! مرداکه موشتا گاب نوخوردی!
ایتا داهان داشتی هیزارتا خنده!

ایروز مردائی ساکیت ایتا اوتاقه گوشه درازا بو. او روز
هامه روزانه مرا فرق گودئی. مردائی خیال کونی
سوبوکا بو داره. بوبوسته بو لاب ایتا پرا! فقط خاستی
خو زناکا بیدینه. آرامه خو پسرا گه:

- پسر... پسر... خودا ترا بداره مرا ببر تی ماره
ویرجا... می دیل نانم چره آتو واهیلا بو داره! می دیم
پرا پاک شه بزه داره!

پسر کئی از خودا خاستی پټره دس ایتا پیچه جیویزه.
سه شوماره مرا پټره بره خو خاخوره خانه کئی اونه
مار اويا ایسابو.

خاخوره خانه پرچینه کون کوکوشکن اورشین گودان
دوبو. اونه کیشکایانه جیک جیک تا او طرفه محله
رسه یئی. خاخورام چاچه دیمه تشتا بنابو رخت
بوشوره.

مارام آیوانه سر خو کودری چادرا واشاده بو ایتا
عالمه نخو سوزنو پینیک پاره مرا بودوج وادوج
گودان دوبو.

هامه نفری مرداکا فاندراستی دی. هیشکئی نخاستی
اونه بداره. مار خودش دختره مهمان بو!
خولاصه مرداکا درازا کونید ایوانه سر.

دختر شورو بوگوده صارا می یان خو سرا چاچه دیمه
خرتو خشاک شوستنه مرا گرما کونه. مار مرداکا
فاندرا زناکا خوشکا زنه! خوره خوره گه:

- مرداکه چوم چره آتو برق زنہ!؟ پاک او حیوانی
روزانہ مانستن مرا نیگا کونہ!
مرداکا کی جوتیکی واکفته داره خو دسا درازا کونہ
زناکا ایشارہ مرا گہ:

- بی یه. بی یه موترم....بی یه می ویرجا...بی یه
...می دیل نانی ایتا دونیا تره تنگا بو داره!

زنای خیالہ کی جادو بوبو داره. قاقا بوسته را دکفه
شه مرداکه ویرجا دس درازا کونہ مرداکه دسا گیره.
مرداکه چوم مثالہ ایتا زالاش باورده کی آشلو پلایا
فوتورک! ایتا پیلہ نزہ بی! ہاتو زناکا فاندروستی! خیال
کونی زناکہ مرا بوشو داره او دور دوران.

او روزانی خوش خوشانی! حیوانی روزان کی مردای
او قورقوشوم بازونہ مرا کلہ ورزا گردنا چمانہ بی! او
روزانی کی ہامہ چی ناہابو فته فراوان!

دونفری چی کارانی کی نوگودہ بیدا! خیال کونی
ہسایہ کی بیچار مرزہ سر قلنار بوخوردہ زناکا
فوتورک بزہ داره! زناکہ خندہ صدا تومامہ بیچارانا
پورا گودہ! زنای خندہ مرا گہ:

- ایمسال وا جوکول ایپچہ ویشتر اوچینیم تا آمی
ہمسادانا فارسہ. خودا آگہ بخایہ چن قوطی برنجا وا
بوفروشیم بیشیم گردش ایپچہ آمی دیل واوہ!
دمردیم ایا!

مردای خیالہ کی سالانہ سالہ نوخوفتہ داره. ہاتو لسا
بو درازا کشہ داره کی زناکا حسودی بہ! مرداکہ
فاندردہ دینہ سوبوک سوبوک واخابا شو داره اما حو
چوما وازا گودہ بوجورا نیگا کونہ. پاک خیالہ کی
مخملہ ابرانہ سر سوارا بو داره شون درہ!

زناکا یاد آیہ تازہ عروس بو خو مرداکہ مرا بازو ببازو
شون دوبو اولی شبا با ہم بیبید. آخہ تا او وخت

بیشتاوستہ بو کئی چئی شبئی ایسہ! زناکا یاد آہ کئی
جہ او شبہ پسی چقد مرداکہ مرا لاب ایتا بوبو بو!
زنائی گہ:

- یادہ ترا حوسین آمئی پیلہ پسر بدونیا باموبو
خاستئی ایتا اوتاق دہ کونہ خانا بچسبسه چاکونئی!
ایوار بیدہ ییم کونہ دیفار فوروز آمون درہ بجایی کئی
فرار بوکونیم دونفرئی دیفارا چاردسی سکت بزہ ییم
تا فون گردہ! بازیں تو خندہ مرا بوگفتئی کئی:
- عجب بی فکری ایسم من! آگہ دیفار فوگوردسہ
بی آمئی سرا! چئی خاستیم بوکونیم! خودایا شوکر
فون گردسہ! خودا نخاستئی!
زنائی خندہ مرا ایدامہ دہ گہ:

- او اوتاق آخر پسی تی جا بوبو بو! ہر وخت کئی قار
گودئی شویی ہو اوتاقہ من! اون قد آواز خواندئی کئی
می داد بیرون آمویی! تا اینکئی سرآخر آمویم تی
ویرجا تی مرا آشتئی گودیم!
حوسین حوسین... کاشکئی او دیفار فوگوردسہ بی
آمئی سر تا آنہمہ سختی نکشہ بیم! تو ایجور دربدر
من ایجور! تومامہ عومرا جان بکن بازیں ایتا چارک
زمین نداری کئی تی سر اویا فوروز باوری!
زنائی ہاتو مرداکا قاقا بو بو کئی :

- مار.....مار.....چرہ می پئرا اوتو فان دری!؟
دخترہ صدا بو کئی زناکا واخبردارا گودہ کویہ ایسا!
واگردہ خو دخترہ نیگا کونہ دینہ چاچہ دیمہ نیشتہ.
خو دور و برا فاندردہ اونہ یاد آہ کئی چئی بوبو دارہ!
ایتا دس مرداکہ دس ایتا دس اونہ مویانہ من....
مرداکہ چوم پیلہ نزہ یئی دہ!

تمام

جوما شب ۷ ژانویہ ۲۰۰۰

درازه خواب

خواب بیدم سردی بنام دورفکه جور، آسمانه لچا
بیگفتم، داد بزم:
- آخودا.....آگه مردی بیا بیجیر بیدینم تی حرفه
حیساب چیسه!
هاتو چنگ زنم آسمانا خودا ره دور اوسانم کئی خیاله
ابراں جیما بو داریدی خودشانه گولی پوستا بیگیفته
مرا گیدی:
- گورزالی... گورزالی وا بدن... تو کوتا بیه! خوبیت
ناره! گورزالی وابدن...گورزالی وا بدن....
خولاصه من فاکش، اوشون فاکش! ایجور داد بزم کئی
دپرکسم. بیدم زناکا فوتورکسه دارم زنای لاب خفا
بوستان دره. هول هولیکی باموم کنار، زناکا واورسم:
- موترم! موترم!؟ تو آجیر چی کودان دری؟!
زنای جیواب بدا:
- تو مرا فوتورکسه داری بازیں مرا واورسی آجیر
چی کودان درم!؟ تو بوگو او جور چی کودان دری؟!
بوگفتم:
- من.....من.... من کرا سردی بنابوم بشم خودا یاخا
بیگیرم!

زنای میشین بوگفت:

- حوکنم کوسخولا بویی! تو خودا مرا چئی کار داری؟! تو نیگی ایدفا کفی بیجیر تی سرو کلا ایشکنی؟! تره نگم آنقد کوفر نوگو؟! بیده یی آخرپسی تره شر چاگودی؟! بوشو... بوشو دوعا بوکون نمرده داری یو تی شبه اوله قبر نئی یه! ناویره واستی انکرو مونکره ره موسا خانا وکیل بیگیری! توندا کیتی واگردسم ایتا پیچه آسمانا فاندراستم بیدم الله تی تی نیمیزگیره سوسو زن دره. شب کرا شون دره خو جایا فاده روزا.

سردئی لچه سر بینیشتم مره بوگفتم:

- آخه آن چئی کاری بو بوگودم؟! اسا چئی بوکونم؟! می دیله من بوگفتم آخه آدم قحطی بو کی بایم خودا یاخا بیگیرم؟! موترم راسته گه! آخه من خودا مرا چئی کار دارم!

بوگفتم شاید بد نبه بشم ووضو بیگیرم نمازا بخوانم.

مرا مرگه خنده بگیفته. مره مره بوگفتم:

- آخه من خودایا ولا کونم! خودا مرا ولا نوکونه! آخه احترامام زوریکئی به مگه؟! آن همه من اونا دوخوانم. آن همه نذرو نیاز کونم! سگه مانستن لابه کونم! بازین ایتا جیواب نده! دونیایا آب ببره خودایا خواب بره!

بلا آگه فوتورکه گم:

- خودایا ترا شکر! هر چئی تو بخوایی!

عزا ببه گم:

خودایا ترا شکر هرچئی تو بخوایی!

ویشتا بیم گمه شکر!

ویشتا نبم گمه شکر!

بد باورم گمه شکر!

خوش باورم گمہ شکر!

ولئ آ می یان نانم می سر ببالینہ کی ناھا! آگہ
خواست خواستہ خودایہ! خاب مرہ ہاما چرہ جور
ناورہ! آگہ نی یہ! خوب دہ داوا ناریمی کی! اون خو
کارا بوکونہ! منام می کارا! نوخود نوخود ہرکی بشہ
خانہ یہ خود!

اذان نزہ وا ویریزم تا بوقہ سگ بودو وم، جان بکنم،
بازینام بگم خودایا ترا شکر! آخہ کوسخولی آن نی
یہ! پس چی یہ! آخہ ہاچین ہاچینام آدم بندہ
بہ! آگہ ہمہ چی خودا دس ناھا! چرہ آدمہ سر بلا
آرہ! چرہ آدمہ کورو، لامو خاک بسر کونہ! بازین
انہمہ قولچوماق، چاچولبازو قاب باز و ہیزار رنگ
آمی سر خرابا بیدی، امہ را گوزبجیب کونیدی! آمہ
را چاپیدی! ولی خودا ویشتر ہوشونہ مرایہ تا امی
مرا!

ہاتو مرہ بفکرا شوم کی حاجی شر خرہ صلہ علا
مامدہ صدایا بیشتاوستم.

می دیلہ مین بوگفتم:

- آخہ آ شر خرا بیدین! آ دنیا میان ہمہ چی دارہ!
او دنیا رہ یام سگہ مانستن حرص زن درہ! مردوما
خر کونہ ہیچی! خودایام خرا گودان درہ. ہسا حاجی
شرخر آگہ شکر بوکونہ. نماز بخوانہ. ہر خاکئی خو
سر فوکونہ بازام ایچی! ولی من چی! من کی می
آقایم می نوکر! می آزار بہ ایٹا پوتارام نرسہ! ہیشکی
حقام نوخوردہ دارم. ہیشکی لوف فتام نکشہ دارم!
بازین اون باخودا منام با خودا! آ خودا ویرجا اون
ویشتر ارجو قورب دارہ تا من! آگہ آتو نوبوبی! اون
اوتو جول نوگودی من می دوماغا بیگیری! می نفس
شہ! ہاچین شہ زنہ!

بیدم آتو نیبه! واستی زناکه گوزه گبا وا بدم! آدم
واستی ایجور خو حیساب کیتابا بداره! ویریشتم
چورتیکا اوسادم. هرچی بوگودم چورتیکا باموم. جه
ویشتایی سرده پلایا موشته زن بیگیر تا شکم
سیرایی یو رقابیان خیرات فادان!

جه حمالی یو جان کندن بیگیر تا بیکیسی یو
دربدری. جه زمستانان یوسفه دوکان قندپهلو نسیه
خوردن بیگیر تا ویشتایی ایتا لقمه نانه ره قاقا
بوستن! جه او روزان کئی باله کا پور آموییم بخانه
بیگیر تا گدا بهاران کئی خانه آموییم می سر بیجیر بو.
خولاصه هرچی مره یاد بو چورتیکا باموم! هرچی یام
کئی یاد نوبو بوگفتم می سره فدا! اونام خودا شین!
ایدفایی آسمانا فاندرستم خودایا بوگفتم:

- آسه تی نوبه یه! تو بوگو چی بوگودی، من
چورتیکا بایم؟

بیدم هیچی نیگه!

دو واره بوگفتم:

- بیخود خودتا قایما نوکون! نترس! گورخانه یام مره
نترکان! مگه خودایام آتو شال ترس مامد به!؟ بوگو!
نترس نه تی جایا گیرمه نه تی خودایی بدرده من
خوره! تره نه پاسبان آرم نه ژاندار! چکو سوخته یام
کئی ناریمی! داریم!؟ تو هویه پس منام می جا سر
ایسم! ولی خوایم می تکلیفا تی مرا روشنا کونم!

هرچی تی دیل خویاه بوگو، من چورتیکا بایم! ده
بوگو! خجالت پجالتا بنه دیمه، بوگو! ترا گم خجالت
نکش بوگو! هرچی خویایی بوگو! من نوزول خور نی
یم کئی تی یاخا بیگیرم! ناری!؟ می سره فدا! من ترا
فادم! هرچی بوگودی بوگو! اگرام بدهکاری مرا! خاب
بوگو چی داری فادن مرا! هرچپام ناشتی تی شین!

ترا بخشم! من تی مانستن نی یم کی نوزولخورانه
هوایا بدارم! بدهکارانه خاخورا عروس بوکونم!
ولئ ال آن ترا بگم! بازین اگه هر کی مرا بگه تو فلانی
تو بیساری! من اونه مارا عروس کونمه! ترا بگم!
ایوار بیدم آسمان سولاخا بو هاتو طلا جیواهر فیوه
بیجیر! من هاتو چارچشمی کرا اوشانا پایم کی
آطرف اوطرف نکفه!

ایتا پیله سفره یام بیگیفتم می دس خودایا گم:
- آی خانه خاراس! تو آن قد بدهکار بی، من
نانستیم؟! هسا کی تی بدهکاره فادان دری خوب
فادن! ایجور فوکون کی همه دکفه می سفره من تا
بازین من بتانم جیما کونم!

اونقد آسمانه جان طلا جواهر فو وسته کی خیاله جه
خانه هییره جیر بیگیر تا خانه لوجانه که سر، طلا
جواهر پورا بو داره!
می دیله من بوگفتم:

- آی خانه خراس تی بدهکاره چره زودتر فاندایی،
تا من آنقد بیچارگی نکشه بیم!
تا آنکی بیدم اونقد طلا جواهر فو وسته داره کرا
ذوقه مرا خودایا گمه:

- وسته ده...وسته ده... وسته ده نخایم! ده نخوایم!
تی جان کی نخوایم! بدا هاشانا جایجا بوکونم، بازین
اگه بخواستی تانی فادی! اگرام نتانستی! تی شین! از
تی ماره شیر تره حلالتر!

خولاصه دس درازا گودم آسمانه لچه کی خودا دسا
بیگیرم ایتا تکان بدم! هاتو کی تکان دان دوپوم بیدم
می زنای داد زنه:

- ولا کون! ولا کون! بمردم! تو آخه می جی جی یا
چره آتو والای دی؟! درده مرا بمردم!

زناکه داد مرا دپرکانه. ویریشتم. بیدم مرا هاچین شِه
بزه داره. بوبوسته دارم هیسته چوره! می زناي
فانوسه خوتا جور باورده مرا فاندراسته!
ایجور مرا نیگا بوگوده کی بوگفتم حوکنم بمرده
دارم! هرچی بخواستم ایتا کلمه حرف بزئم، بیدم
نتانم. لاب مرا جوتیکی واگفته. نتانستم ایچی بگم!
ویریشتم. می دور و برا فاندراستم! مرا یاد بامو کی
اصلن می خانه نسام! چند شبه کی می پسره خانه
بامو دارم مهمانی یو می پسره پیله اوتاقه من خوفته
مه!

مره بفکرا شوم.

مره مره بوگفتم:

- یانی آشان همه خواب بو!؟

تمام

۱۱مارس ۱۹۹۸هلند

کولئ گير

مرداڪه دس ده چوپور نايه. روباره كوله سر نيشته يو
چوب پنا فان دره.
آرامه خوره گه:
- خانه خراس! ايتا توک نزنه!
مردوم دسته دسته شون ديبيد سینه زني، دور دوره
شر مسجده بولنگو جا اينفر قور قورئ صدا مرا
خواندان دويو:
- آئ عزيزه فاطمه.....آئ عزيزه فاطمه...
مردائ سرما جا پرکسان دره. هاتو توله ابا فاندره،
سيفيد مايئ خيالا دره.
خوره خوره گه:
- هرما له توله ابه من مايئ نشا گيفتن! ما قول بتانم
ايتا کولئ بيگيرم!
هر روز اونه کاره که بشه روخانه کولئ گيرئ.
خيزارنه لوله مرا ايتا قرماق چاگوده داره يو هونه مرا

اگہ ایتا کوپورام بیگیرہ واستیٰ خو کلایا تاوہ دہ ہف
طبقہ آسمانہ جور!

مردائ ہاتو خیالا شو دارہ کی ہرمالہ صدایا نیشتاوہ.
توپ بترکہ! واخبردار نیبہ. روبارہ آبا فان درہ، نیصفہ
ایشنو سیگارا بیرون آورہ زنہ موشتکہ من، اونا
گیرانہ. ایتا پوک زنہ. سیگارا فان درہ کی توماما نہ!
مرداکہ دس چوپور نایہ موشتکا خو دسانہ من بدارہ.
روبارہ اوشن تر مشتہ حسن ارابہ چئی خانہ حیاطہ
من، ایتا کلہ خوروس کوندہ سر خو بالانا وازا کونہ.
اونہ اویئی صدا ہفتا محلا دوارہ.

مشتہ حسن تیلیمبارہ می یان اسبا وازا گودان درہ،
باورہ ارابہ دودہ. ہا وختانہ کی مشتہ حسن وا بشہ
الافانہ راستہ یا کی بشہ ساسان.

مرداکہ چوم پاک بوبوستہ بو روبارہ تولہ آہہ رنگ!
آخہ ایتا کولیٰ نیگیفتہ! او روز خیالہ کی روخانہ یام
اونہ مرا قار بوگودہ بو! فیضہ مرا ایجور کی بخوایہ
واکف بزہ! قرماقا آہہ جا فاکشہ ولیٰ قرماق کندا گیر
کونہ. دہ مرداکا خفتا گیرہ. زنہ قرما پرماقا اورسینہ.
دادہ مرا گہ:

- آخہ تولہ آہہ من کی کولیٰ نشا گیفتن! منام مرا
شیش گیر باوردما!!!!!!

مسچدہ بولنگو جان صدا ویشترا بو دارہ. دستہ جیما
بو دارہ. اوشونہ صدا آہہ:

- کربلا کربلا... ما داریم می آییہ.

کربلا کربلا ما داریم می آییہ!

مرداکہ حوصلہ دہ سراشہ. خو بندو بیساطا جیما
کونہ کی بشہ بخانہ. تا را دکفہ اونہ پا جیلیسکہ،
دراز دراز ایجور کفہ روبارہ لب، کی انہ چارچرخ ہوا
بہ! تومامہ اونہ لیباس پیباس بہ ہاچین چلہ خرابہ.

ده مرداكا آتش گيره. خوايه زيمنو زمانا فوشا گيره!
خو دور و برا فاندريه. دينه ملخ پر نزنه .

خوره خوره گه:

- آئ من خواره آ شانسا! كولئ كئ نيگيفتم هيچئ!
مئ كونه خاشام بشكسه! بدبخت بيچاره خودا
ويرجايم روزئ ناره!

وختئ خانه فارسه، هاجين سگا مانستئ! زنائ
مرداكه قيافا دينه، فهمه كئ هوا پسه! آرامه آيه
مرداكه خرتو خاشاكا فاگيره نه چاچه ديمه. تا آيه
كرده خالا اوسانه چاه جا آب واقوزه، مردائ بگب آيه:
- روباره بركتام ده بوشو داره! هرچئ خمير و كلمو
روش داشتيم بزم قرمافا! لاكيتاب ايتا ايسپيله يام
مئ گير نامو!

زنائ ماتم بيگيفته، ايجور كئ بخوايه خو مرا گب
بزنه، گه:

- انهمه چله گيلا چوتو وا بوشورم!؟

دسته را دكفه. بولنگو صدا خوايه مردومه گوشا كرا
كونه! مرداكه خو ديله من گه:

- حوكمن آ شاپور چكله يو حوسين قاب بازام
اوشونه من ايساده! پاك ده واگردسه زمانه يه! هر كئ
ايتا لقمه نانه ره خوايه اويتا سرا واوينه! دينئ چوتو
همديگه جان دكفته داريمئ! پر به پسر رام ني يه!
دسته صدا ويشترا به:

- ما اهله كوفه نيستيم! حوسين تنها بماندا!

زنائ چله ليباسانا بنابو تشته من تا بوشوره. مرداكا
نيگا كونه، په:

- تانئ كوپونه ويگيرئ بيشئ قند و شكرا فاگيرئ؟
الان سه هفته يه كئ هائ شم غولام حوسينه دوكان

تا می نوبه به، ق نہ قند مانہ نہ شکر! نانم چقد آورہ
کئی جوم بوخوری تواماما بہ!

مردا کا یاد آیہ کئی چوتو قند و شکر تاجہ تاجہ
دوکانانہ جولو ناییدی، ہیشکی نیگا نوگودی! اسا ہو
قند و شکر وا کوپونی فاگیرید! اونام نہ ہاتو عزیز تو
احترامہ مرا!؟ صفام وا بہ شید تا اوشونہ نوبہ بہ!

یوسف قہوہ چئی ہمیشک کسادئی وختان، ایتا انبار
قندا حبه گودی. اونہ خاکہ یام فادائی رسولہ قنادا
ہاچین! یوسف قہوہ چئی صوبان دوکانہ جولویا آب و
جارو گودی. قناری قفسا نایی دوکانہ درہ سر. رادیو
صدا توامامہ ساغرسازانا دوارستی!

جہ سوپورو بازار مج بیگیر تا کارمند و پاسبان ہمہ
خیال کونی بشکن زہ ییدی ہم دیگہ یا خوشا
داییدی، شوخی گودیدی، دس فاداییدی، سلامی بو،
علیکی بو، توتئی دوکان سیفیدی نزه پورا بوستی
موشتری جان! حاجی حمام جا کئی بیرون آمویی،
شویی ایتا کاسہ آش خوردئی یو شکم سیری مزہ
دایی کار گودن!

اسا کئی ہرجا شی، خیال کونی خاکہ موردہ فوگودہ
داریدی! پاک مملکت بو بوستہ دارہ قبرستان! ہمہ یا
عزا داریدی یا قوران خوانیدی!

ہرکہ دینی خو ہفتا گوما گودہ دارہ! لاب دہ ہمہ
جا ماتم بیگیفتہ داریدی! یا محلانا سیاہ بیگیفتہ
دارہ دہ یا یام کئی ریش و پشم بنا دارہ دہ! پاک خانہ
خراسان سال دوازده ماہ عزا دارہ دہ!

مردومہ زاکانہ رہ یام رام نوکوندہ! ہاتو زندانہ من،
خیابانہ من، جنگہ من، جیوان جیوان زاکانا موفت
موفت کوشیدی! آخہ اینفرام نیارہ بگہ :

- آخہ چرہ آتو کوشیدی!؟

- مدرسه چي خبر پسر؟
پسر كي خو كيتابانا نهان دويو چاچه سر تا ودره مرا
آب واقوزه خو ديم پرا بوشوره، جيواب ده:
- قوران داستيم پر، ولي تمامه كلاس دوزيكي خندا
ديبيم!
مرداكه قاقا به خو پسرا فان دره.
مانه چي بگه!
تمام

۷ مارس ۲۰۰۰

مشتی

هرماله نوبوسته کئی مشتئی دادا همسادان بیشتاوید.
ولئی اروزان مشتئی ایجور دیگه بوبو داره. مشتئی پاک
تورا بو داره. موللا ماست بیگی، واکفه آدما! خویه خو
تومان پیرانا بکنه! مشتئی ده خو پالانا تاوه دا شونده
کله!

آتویی نیبه کئی همه کسه مرا داوا بداره! هی کسه ره
یام حرف نزنه! هیشکی نانه آخه مشتئی یا چی بلا
فوتورکسه داره!

مشتئی تومامه همسادانا مرا گفتئی، خنده گودی،
شوخی گودی! چی بوبو مشتئی آتو خودشه من
دمرده داره!

تومامه محله مشتئی یا شناختئی. همه تا غوروب
مشتئی شویی موسیو دوکان او سالان کئی هلا
آخوندان ناموبیدو خوره ایتا ایستکان زه یئی، بازینام
آمویی غولام حوسینه دوکان خو زاکانه چکچی هه

بيء. مشئي خنده تومامه دوكان دارانا واخبردارا
گودئ كئ مشئي بامو داره!

مشئي ايتا دهن داشتئ هيزاتا خنده!

مشئي دارو ندار دوباله كا بو يو ايتا چانچو. مشئي
بازاره جا كئ واگردسئ آمويئ بخانه، اونه زاكان تا
مشئي صدايا ايشتاوسته دئ، دكفتيدئ صارا ميان،
مشئي پيشاشو. مشئي يا امان نداييدئ خو كفشا
بكنه! هو صارا من مشئي يا واستئ لوختا گوديبيد!
هرچئ كئ بي هه بو واستئ بنايي بيچير! زاكانه مرا
بوشوستئ بيء. سه بو انگورو خوجو گيلاس مشئي
واسئ هويه صارا من زاكانه ره تخس بوگودئ بيء!
مشئي زناكه داد بيرون آمويئ كئ:

- آخه آ زاكان چره آتو ازازيل بوبو داريدئ! امان
نديدئ مرداكه لبله بيچير بايه! تا آمويئ زاكانا دوماغا
بوسوجانه كئ مشئي يا وا بديد، مشئي تشره مرا
گفتئ:

- چئ كار دارئ زن! بدا راحت بيبيد! مئ خستگئ يا
اشان جه من فاگيريدئ!

خولاصه تا مشئي فارسه ايوانه سر، هرچئ كئ بيء
هه بو، بوستئ پاك شندره مندره! بازينام مشئي
واسئ خو دهانا آب بكشه بيء تا نماز بخوانده بيء!
مشته خانم خو ديله من گفتئ:

- آخه او عرق خورئ چيسه؟! بازين آ نماز خوانئ!؟
من كئ نانم چئ خوانه! خودا خودش قوبيل بوكونه!
مشئي يام هميشك گفتئ:

- چئ گئ آخه زن! من نمازه بخوانده بدارم! موشته
مرا خودايا تحويل دم!

مشئي خانه يام داستاني داشتئ! خانه دورا هرچئ
حليبيء گير باورده بو، ديفار چاگوده بو. خانه سرام

کمرتر جه حیاط نوبو! هرچی سیمکایو حلیبی روغن،
جه شاه پسند بیگیر تا روغن قو یو روغن بهار!
بیافته پسی، پاختا گوده بو، خانه درزه دالانا بیگیفته
بو!

اوتاقانه دیفارام شاهکار بو! ایطرف آجوری، ایطرفام
آجار دود! و گیلله الابه بوگوده! مشتی آیوانه سوتونانام
همیشک گرک جلاسته بو یو رفه سر گمه جان تته
رج دیچه نهابو. پیازو سیرام ویریس دوسته آیوانه نما
ببوسته بو!

صارا من، مشتی ایتا چاچه چاگوده بو سنگو سفاله
مرا. چاه دیفارام مشتی سمنتی لوله بنابو. تومامه
همسادانام بیده بید کئی مشتی او روزان کئی کوچانه
طاقا چاگودان دیبید، ایتا سمندی لولا مشتی گرا دا
بو خانه من! بازی نام بنابو چاه سرا!

آخه مشتی زنای همیشک مشتی جان دکفتی یو
اونه سر داد زه یی:

- چره آ چاه سر ایچی نی نی؟! ایدفا دینی آ ولوله
ازازیل زاکان دکفه دی چا من! خفا بیدی! آخه ایتا
کار بوکون مردای!

مشتی چایا چاگوده بو ولی اونه سر نهانه همیشک
ایمرو فردا گودی. ایتایام کرده خاله داشتی کئی اونه
لچه خوردی همساده خانه لوجانه که! بازی حلیبی
صدا مرا همساده وختو بی وخت بیدارا بوستی!

مشتی خانه درام ایتا موران بزه حلب داشتی کئی اونا
جلاسته بو، باد کئی آمویی خوردی کس بکس، در ام
واز و دوسته بوستی، بازی اونه صدا آدم جانه مویا
راستا گودی! خیاله کئی دو تا آهینه سر بسر فاکه
شیدی!

مشتی زاکان پیللا بوبید. مشتی سه تا زای داشتی. ایتا دختر، دوتایام پسر. هر سه تا زای درس خوان بید. تمامه همسادان آرزو گودید کی اوشونه مانستن زای بداشته بید. مشتی پسران تابستانان کار گودید، مدرسه و ختام همساده زاکانا درس دایید. خودشان ایجور خودشانه موشکیلا ایشکیل گودید.

مشته خانمام خوروس نخوانده ویریشتی تا شب هاتو کار گودی. جه کیشخال زن بیگیر تا کاسه بوشقاب شورئ، جه گیلہ الابه بیگیر تا روبرکنار حصیر شورئ. جه چراغ لوله پاگودن تا مشتی شنندرا پینیک پاره گودن و بودوج وادوج گودن. بازینام نہار و شام چاگودن بو یو زاکانا کیشکا مانستن خو دور جیما گودن!

همه تا رقابیم مشتہ خانم واستی بوشوبی تازه آباد خیرات فادابی. خورمایو سبزی یو پنیر و لواش خو مرا بردی، مردومه من توخس گودی.

مشتی سر ہمیشک داد زہ یی :

- آخہ بیچاران او دونیا آمی دسا فاندردی کی اما ایچی اوشانہ خیرات بوکونیم.....

مشتی یام خندہ مرا دکفتی اونہ حرفہ من، گفتی:

- آخہ زن! آ دونیا ویشتایی! او دنیا یام ویشتایی! آ خودا پس چی کارہ یہ!؟ ہاچین تانہ آمی خواخورا عروس بوکونہ! بازینام او دونیا جہندمو ویشتایی آمی قسمت بہ!؟ پس آن ہمہ گیدی خودا اتویہ، خودا اتویہ! یانی گوزہ گب!؟ یانی فقط ویشتایی و جہندمہ من کون سوجان!؟

مشتی زنام بگب آمویی:

- تی مرایام کی نشا گب زن! تا بیگی موللا ماست! کوفر گی! تی نماز خواندنه مانستن! ہاتو ترہ کتہ

رايی ايچی گيلیکی فارسی عربی ، گايی تورکی تره
گی! نانم تو چی.....

مشتی قاه قاه خنده مرا گفתי:

- لاله زبان لاله مارا حالی به زن!!!! خودا خودش دانه
من چی گمه! خودایا کی نشا تی مانستن گوزبجیبا
گودن!!!! خودا خودش ختمه هف خطه زن!!!!!! می
خودا شیمی خودا مرا فرق کونه! شیمی خودا،
آخوندانه خودایه! می خودا، فقط می مانستن آدمانه
خودایه!

اینقلاب بوبو نوبو مشتی زاکان پیللا بوبیدو همه تان
کاره سر شوییدو ایتا پسر توشیبا کار گودی، اویتا
پسرام فرشه گیلان. مشتی دخترام مالم بوبوسته بو.
مشتی ایتا پیچه نفس کشن دوبو. مشتی تا هسا دو
دفا خو زناکه مرا بوشوبو ایمام رضا زیارت.

ولی آ روزان مشتی عوضا بوبو. مشتی یا هاچین کارد
بزه بی خون نامویی. هیشکی نانستی مشتی جا چره
ایتا سر و صدا نایه! مشتی خانه چره آنقد ساکیته.
هی کسام نیارستی واورسه، مشتی یا چی بوبو!
همه تا پنشنه، مشته خانم قوران اوسادی، صارا من
خو سر نایی ، دوعا گودی. ایچور ناله گودی کی
خیاله خودایا خویه باوره بیجیر!

مشتی یام خیال کونی خویه زیمینو زمانا واکفه!
همه کسه مرا قار بو. شبان دوتایی آیوانه سر جوجو،
قوقو نیشتیدی. آشانه صدا بیرون نامویی. خیاله کی
مشتی خانه مورده خاکا فوگودی بیدا!

ایتا روز مشتی خانه جولو، کومیته ماشین به سا،
مشتی خانه درا بزه. مشتی زن درا وازا گوده. کومیته
چی مالوم نوبو چی بوگوفته بازین ایتا نامه فادا مشته

خانمه دس. تا کوميته چي پوشتا گوده، زنای غش
بوگوده، دراز دراز بکفته صارا من.

مشتي کي آروزان هاچين توره ديوانانه مانستي، آيه
بخانه دينه زنای غش بوگوده صارا تان کفته! تاب
ناوره، خيال بوگوده زنای سکنه بوگوده بمرده. داد
زنه:

- وای..... مرا فاره سيد! مرا فاره سيد! مي زنای
بمرده! آي داد بيدادا! مرا فاره سيد...

همسادان فاره سيدی، مشتى يا ساکيتا کونيدی.
مشتى زناکا راستا کونيدی، ايتا همسايه کي معلمه
بازنشسته بو، مشتة خانمه دس ايتا کاغذ دينه. اونا
گيره خوانه، دينه بيچاره زاکا اعدام بوگوديد.

ايتا تیکه پارچه سوجانه ده ، مشتى زنه دوماغه جولو
داره ده. مشتة خانم تا بهوش آيه، ايجور داد زنه کي
آدمه ديلا گورشا گودی. همساده زناکانام گريه
کونيدی.

مشتى بگب آيه:

- شوما جه کويه بفامستى دى کي مي پسرانا
بوکوشتيدى؟

همسادان قاقا بيدى..هيشکي جور آت نوگودى ايتا
کلمه حرف بزويد.

مشته خانم مشتى يا گه:

- ده وستة مرداي! ده وستة قايمما گودن! ده واستى
همه بفاميد چي آتشي امه را فوتورکسه! ده بدا
بفاميد چي گورشا بوسته داريمى.....

هاتو کي گفتان دوبو، دو واره جه هوش شه. هر
کاري همسادان کونيدى، بهوش نايه. مشتة خانم ده
نفس نکشه يي.

همسادان مثنیٰ دورا کونید. معلمہ بازنشستہ یام
ہمہ تانا گہ کی مثنیٰ زاکانا بوکوشتید. ہمہ تانا
فاگیفیتید. مثنیٰ زاکان ہمہ تان پر بکشہ دہ
بوشودہ.....

نامہ یا گیرہ ہمہ کسہ رہ بولند بولند خوانہ. ہمہ
تان فامیدیٰ کی مثنیٰ دخترام زندانہ من بوکوشتہ
دی.

ایتا گفتی:

- فدایی بو..

اویتا گفتی:

- مواجد بو

ایتا یام ہاچین نامہ یا معلمہ بازنشستہ جا فاگیفتہ،
دو وارہ بخواندہ، خیال کونی کی باور نتانستی
بوکونہ.

آرام آرامہ گفتی:

- آخہ اشان دہ کی ییدی؟! وائی.....

ہمہ بفامستی بید کہ مثنیٰ دخترا زندان اعدام
بوگودیبد. نامہ من بینویشتی بید کی مثنیٰ دختر،
دختر اعدام نوبوستہ!

ہاتو گفتان دیبید، قاقا بوستہ مثنیٰ یا فاندہ رستان
دیبید.

مثنیٰ واھیلا بو.

مثنیٰ تورابو

مثنیٰ ول بیگیفتہ.

مثنیٰ شوالابو.

تمام

۱ فوریه ۲۰۰۰

ایتا ولی همه چی

دسمالا اوسانه سوتونه سر دوه ده. خو دیله من نی
یت کودان دره کی وارش به سه! هاتو کی دسمالا
دوستان دره گه:

- بلا وارش بی بی! خیال کونی آسمانا به زمین
دوختان دریدا!

ایوانه سر بینیشته. خو مردا که دورسفته پیرانا اوسانه
تا پینیک بزنه. سوزنا نخ جوگودان دویو، خوره خوره
بوگفته:

- خودا نوکونه آسمان کون سولاخا به! هاتو شور
شور وا به واره!

خو سرا راستا کونه. تبریزی دارا فاندرستان دویو کی
ایتا کشرکت ایه نیشینه اونه لچه سر. کشرکتا نازه
مرا گه:

- خوش خبر بیبی جانہ کشرکت! خوش خبر بیبی!
بوگو چی خبر داری مره!

چاچه دیمه گمج و تیانو کاسه ماسه نوشوسته
سربسر نهابو. کی کی ناره کی پیرانا پینیک بزنه،
بشه کاسه بوشقابانا بوشوره. کولوشکن هیره جیر

خاڪا اورشين گودان دوبو. مرغو خوروس هاچين
هيسٽو چوره، چاچه دم كاسه يو تيانا توڪ زنديبيدو
پلا دانه اوچن ديبيد.

كشڪرت ايتا پيچه اشاخه اوشاخه سر نيشينه يو پرا
گيره شه.

هاتو ڪئ خوره پيرانا پينيك زندوبو، ايچئ زمزمه
گودان دوبو. ايجور ڪئ خياله بازام خو زاڪا خوسانن
دره.

الله تي تي بي يا بيرون
بيا نوڪون مي ديلا خون
تو مي ليلي مو تي مجنون ۲
هوا ايمشو چي تاريخه
مي ديل چون رشته باريكه
بوشو اي شو بوشو اي شو
تي جا ترسه نه مي ريكه

وارش نودانه جا شور شور فو وستئ. وارشه صدا، ماره
زمزمه ره ساز زن دوبو. مرغ و خروسام چاچه دم ا
زمزمه يا آوجا دايبيد.
بازين پينيك بزه پسئ نخا گازه مرا ورسينه. خو سرا
راستا ڪونه گه:

- آئ ماري! چره ما بيچه بي!
مرغانا صارا من ناز ديپهه. ڪلاچا فورانه. ڪشڪرتا ڪئ
دور دوره شر خوره پر زن دوبو، فان دره. خوره خوره
گه:

- مي زاڪه جان ايتا خبر خايه آمون. ڪشڪرت
هاچين ايا نايه نيشه!
ويريزه شه كاسه بوشقابانا بوشوره. هاتو ڪئ هيڙه
جيري يا فان دره، گه:

- آخه شمه را گرمی ناخوشی بیگیره! چقد آ خاک
پاکا اورشین کونیدی! ایتا مورغانه خوایید بوکونید
شیمی نفس خویاه بشه! بازین های مره کار
چاکونید!

کیشخالا اوسانه. هیره جیری آشغالانا اوچینه.
خاکینداز اوسانه آشغالانه دوکونه اونه من بره خانه
پوشت فوکونه.

خانا هرکی فان درستی بی حد گودی. پاک ایتا
دسته گول. دیفاران همه گيله الابہ بوبوسته. آهک
بکشه، سیفید هاچین ورفا مانستی. هیره سراسر
گیله الابہ بوبو. رفه سر همیشه گرک جلاسه بو ،
اونه من کویی، خربزه جلاسته نهابو. رفه جور گمج
تته رج دیچه بو. سوتونام سیر و پیاز ویرسه مرا
دسته دستا بو جلاسته ایتا دنیا نومود کودی. تلاره
سر تازه حصیر تا بوبوسته، تره تمیز دیچه بو. تازه
رختخوابام کی همیشه مهمانانا شین بو. تا بوبوسته،
تلاره کش دیچه ناها بو.

خانه جولویا باغ بیگرفته بو. جه سیر بیگیر تا کوار و
توربو ککجو خالی واشو پامودورو خیار بکاشته بو.
خانه پوشتام هالا تیلیمبار چانگوده خانه مار کویی و
هیندوانه یو خربوزه کاشتی ولی همیشه تیلیمبارا
ده بی خو سرا تکان دایی گفتی: حایف!

خانه دور تا دور جه خانه پوشت تا باغا دوارسته میوه
دار جه هر رقم نهابو. سه وخته انجیلو خوجو نارنج
تا اغوز و گیلاس و خاشه به.

دیفارام پرچین بوبو، افتاب کی بوستی، اونه درزانه
جا خورشید سوسو زه یی. خیاله کی رقصا دبید.
وختی چادورا دوستی خو کمر، سوان پالانا اوسادی،
شویی باغه من سبزی بیچینه، خیال کونی قشنگی

يو گولاز، اويا جيما بوسته داره تماشاره. باغو خانه يو
اسمانو زمين ايطرف، مار او خانه مئن ايطرف! همه
چي نمود، مار بو.

هاتو كي ككجو سيرو كوار چه يي، باغا ايجور ناز
دايي، اونه مرا حرف زه يي كي هرکس جه دور
بيشتاوسته بي خيال گودي كه ايتا ادمه مرا گب زن
دره!

اونه داماد كي تهرانه جان آمويي، اونه ره چرچر بو!
خانه خراس موفت خوردي، جوفت تاودايي! بازينام
ايتا دس به سيا يو سيفيد نزه يي! تازه وختي مايي
پلا خوردي، اونا گفتي كي فشکله آبا مرا تي دسا
بوشور سيمساکه بو نده! ايجور فاندترسي كي خيال
کوني آسمان سولاخا بوسته، ها ايتا تحفه بکفته
بيجيرا!

مار ده هاتو همه کسا فارسه يي يو همه تانه سنگه
صبور بو، هرکي ايتا شکم درد داشتي، مارا شناختي،
هيزارچور محبت ده ييدي، بازام اوشونه دوقورته
نيمام باقي بو!

مار ايتا بو ولي همه چي. مارزندگي بو. مار عشق بو.
مار پئره زن بو. زاکانه مار بو، کوچي زاکانه پيله مار
بو، زاکانه مريضی وخت، اوشانه دوکتور بو، اوشونه دوا
بو، مار، مار بو! مار خانه ايجور داشتي يو ايجور
چاگودي كه لاب خانه ايتا بهشت بو. مارام اونه نما.
مار خانه کار بوگوده، غذا چاگوده، سفره بنا، خو
مرداکه رافا راي فاندريه. خوزاکانه تاسيانه داره.

مار ايتا يه

مار همه چي يه!

ڪورده ڪولا نازا دي، دوشاب پلا ياقا گيره!

وارش امان ندايئ. همه چئ بوبوسته بو هيستو چوره.
بادام كئ زه يئ، وارشا اطرف اوطرف بردئ. پاك
خياله كئ رقصا ديبيد. دوكانانه نودانه كام موران بزه،
هاچين بوبوسته بو سوان پالان. نشاستئ ايتا جا
بيافتئ بي كئ جه ان همه وارش اونه جير ايتا پيچه
جيويشتئ بي.

هاتو هيستا بو فاره سمه دوكانه ور. بيدم ايتا خلخالئ
اوپا بيساط بنا داره.
تا مرا بيده كئ دوكانا وازا گودان درم. دو بالا بجسته
يو بوگفت:

- سلا حاج آقا

مرام كئ اينفر بوگفتئ بي حاجئ، هاچين مرا مراقا
گيفتئ. ايتا پيچه اونا زرخه نيگا بوگودم.
بوگفتم:

- سلام. حاجئ يام خودتئ!

هاتو كئ قولفا واگودان دوبوم، بوگفتم:

- تو آ وارشه من هيستا بي، چره اروزا بيساط بنا
دارئ؟

ایتا آہ بکشہ یو بوگفتہ:
 - کار کئی ننا، چارہ نارم. می زنہ زا کہ رہ وا غذا ببرم.
 دسہ خالی یام کئی نشا شون خانہ!
 می دیل انہ رہ بوسوختہ. بوگفتم:
 - بدا انبارہ مئن بیدینم ایچی دارم ترا فادم کئی اونہ
 جیر تی بیساطا بنی!
 شورو بوگود مرا دوعا گودن. درا وازا گودم. اول
 بوشوم انبارہ من. انبارام اینقد شولوغ بو کئی اسب
 بکفتہ بی خو گاذا ایشکنہ یی! نانم چن دقہ انبارہ
 من بگردسم. سراخر ایتا پیلہ آبچینو ایتا چتر بیافتم.
 خندہ مرا باموم خلخالی ویرجا، بوگفتم:
 - بیہ آ آبچینا وانشان تی بیساطا بنہ اونہ رو. آ چترام
 بیگیر کئی دہ وارش ترا ہیستا نوکونہ.
 خلخالی یا ہاچین خیالہ کئی دونیا یا فادا داری،
 بیچارہ ہاتو خو گازہ خالا واگودہ مرا دوعا گودی کئی
 مرا خوشکا زہ. می دیلہ من بوگفتم:
 - آدم چقد وا بی پناہ بیہ کئی ایتا آبچینہ مرا اتو
 شادی بوکونہ.
 خوب احساسی داشتیم. ایمر و کئی کارا اتو شورو
 بوگودم، می جان راضی بوم. شورو بوگودم بالہ کا
 مالہ کا یو تاچہ برنجانا ایپچہ جابجا گودنو قاپانا
 میزان گودن.
 قابدانا آب دوگودم کئی ایتا چایی بنم. علادینا روشنا
 گودم. بیدم انہ خوت کار نوکونہ. ایتا پیچہ اونا چپ
 بچرخان راست بچرخانم تا راہ تاوہ دام.
 کیبریت بزم اونا روشنا گودم. ہاتو مرا خوشکا گودان
 دوبوم کئی می چوم دکفتہ خلخالی یا. بیدم مرا
 فاندہرہ خندہ کونہ. ایجور کئی چترہ جیر وارشہ جان

ده خبرئ نئ يه. يعنئ كيف گودان دره. منام اونا ايتا
لبخند بزم.

آب جوش بامو. ايتا موشته چايئ دوگودم قابدانه من.
دوتا ليوان اوسادم. آب بکشه پسي بنام پيشخوانه رو.
خلخالئ كئ هوتو مرا فاندرستئ ايشاره بزم كئ بايه
بودورون ايتا چايئ بوخوره.

خلخلئ پاك خياله كئ بال بيرون باوره، بامو دوكانه
من. مئ رافا نه ساكئ بگم بينيشين. خوره ايتا
چارپايه اوساده بينيشته.

دوتا چايئ دوگودم. ايتا بنام خلخلئ ره ايتايام مره.
قندانه من چندتا نباتئ ناهابو كئ آب جكفته بو.
خلخالئ تا بامو دس ببره قندانه من، بيده نباتئ
هيستا بو داره.

واورسه:

- قند نارئ؟! ا نباتئ مرا چايئ نشا خوردن كئ!
ايتا خنده بوگودمو بوشوم قند اوسادم فادام خلخالئ
يا بوگفتم:

- ا نام قندا! ايشكنن تئ پا!
قندا فاگفيته، گازه مرا اونا بشكنه! چندتا تيكه
بوگوده بنا قندانه من! خنده مرا بوگفتم:

- ده چره قندانه من بنايئ؟! نانئ اونام هيستابه ده
نشا خوردن! اونا ويگير سيوا بنه بدا هيستا نبه!
چايئ خوردان ديبيم كئ اونه ره ايتا موشرئ بامو.
خلخالئ بوشو موشرئ يا را تاوه دا بامو دو واره مئ
ويرجا شورو بوگوده چايئ يا خوردن. هاتو ايتا قورت
ندا دو واره موشرئ بامو يو بجسته بوشو موشرئ يا
را تاوه دا.

بازین بامو خو چایی یا اوساده با چارپایه بوشو اوشن
تر ایجور دوکانه من بینیشته کی خو بیساطا ہم
نزدیک ببه ہم اینکی اونا بیدینه.

نام چقد بوگذشته کی ایوار بیدم خلخالی بوشو
خوره قابدانا آب دوکوده بنا علا دینه سر. مرا
فاندرسته ایتا لبخند بزہ.

منام می سر شولوغ بو ہیچی نوگتفم. تا اینکی چایی
بنا خوره چایی دوگوده بازین مرا نیگا بوگود، بوگفت:
- چایی دوکونم ترہ؟

مرہ قاقا بوسته اونا فاندرستم. بوگتفم :

- تی قوربان. ایتایام مرہ دوکون!

مرہ یام چایی دوگوده. هاتو کی چایی خوردی خو
موشتریانام راه تاوہ دایی. منام هوتو. ایتا دس
ایستکانا داشتیم ایتا دیگہ یام موشری مرا سرگرم
بوم.

تا اینکی نہار بوبو. کم کم موشریام گاگلف آمویی.
ایتا موشته آغوز اوسادم با ایتا کوچی تیکہ پنیر بیدم
می پلا کمہ. خلخالی یام مرا چارچشمی پایہ. بیدم
آتو کی ایتا لقمہ می گولی یا بیجیر نیشہ. واورسمہ:
- غذا داری؟

مرا نیگا بوگود، خیالہ کی فکر گودان دوبو. تا بایم
ایچی بگم، بوگفته:

- نہ! هاتو ایجور باہم کنار آییم دہ!

دخلہ جان پول اوسادم، رو بوگودم خلخالی یا
بوگتفم:

- تانی واز بوکونی اوطرفہ خیابان نان فاگیری؟

ایتا خندہ مرا بوگفت:

- پس چی کی تانم!

بوشو نان فاگيفته. منام مره بفکرا شوم کئ نوکونه
مره آتو شر بهه!؟ هاتو فکرا دوبوم کئ بیدم بامو ایتا
پیره بو اونه دس.

چارپایا بناییم. نانو پلا یو پنیر و آغوز بوخوردیم. آمئ
غذا تمانا بوستان بدوبو کئ خلخالئ ره موشرئ بامو.
منام ویریشتم سفره پفره یا واچم. چایی دوگودم. هم
اونه ره. هم خودمه ره. خلخالئ بامو خو چایی یا
اوساده بوشو دوکانه دراسانه ویرجا بینیشته. ده می
رافا نه سا کئ بگم: خورئ؟ نوخورئ؟ هاتو خوره
گوتورمایئ چایه اوساده بوشو چارپایه سر بینیشته.
هاتو می سر گرم بو کئ ایوار بیدم خلخالئ ایتا ایتا
خالئ جابانا اوساده دوکانه جولو دیچه، خو بیساطا
بنا اوشانه سر.

کم کم هوا تاریکا بون دوبو. منام چورتیکایا اوساده
بوم می حیساب کیتابا گودان دوبوم کئ خلخالئ
بامو می ویرجا پا به سا، بیدم آپا اوپا کونه.

واورسمه چیسه!

بوگفته:

- خایم دوکانه من آ جولو مره ایتا کوچئ جا چاکونم
کئ ده بیرون نه سم. تو تئ پیشخوانه پوست بس.
منام مره آ کنار درجه که ور می بساطه ور پا ایسم. آ
چارپایه یام خوبه مره. تانم اونه سر گاگلف کئ خستا
بم بینیشتم.

مره قاقا بوسته اونا فاندرستم. مره مره بفکرا شوم
بیدم آتو نیبه! ان دو روز ده مرا جه می دوکان بیرونا
کونه، اونا صابا به!

رو بوگودم خلخالئ یا بوگفتم:

- ترا یاده صوب چوتو وارشه من هیستو چوره پا
ایسای!؟

بوگفته:

- آھا! چئ وارشی بو!؟

بوگفتم:

- ہسا دانئ چوتویئ یو چئ گئ!؟

بیدم ایتا پیچہ خو دوما جا بیدا یو واورسہ:

- چوتو مگہ!

بوگفتم:

- کورده کلای نازا دئ! دوشاب پلا یاقا گیرہ!

بوشو ده آطرفان ترا نیدینم! ناویرہ می دوکانام می

جان فاگیرئ! اگہ شانس بارم ایچئ دیگرام مرا یاقا

نیگیرئ!!!!!!

تمام

جیگفته ایجره

- پیلہ کانانا ایتا ایتا ہاتو مردومه مرا آکودوبو بیجیر،
خیالہ کی همه تانی واگویا کونیدی:
- زناکہ ناخوشی مرا چی بوکونم!
- زاکانہ لیباس ہاجین شندرہ یہ! چی خاکئی می
سر دوکونم!
- لبچا گودہ صابخانا چی بگم!
- حاجی نوزولخور دہ پاک واکف دارہ! اونا چوتو
جیویزم!
- کارام کی نیافم! بیکاری مرا چی بوکونم!
- بی پولی!
- ویشتایی!
- شندرہ!
- پابراندہ!
- کون براندہ!
- دوکتور!
- دو!!
- بیکاری!
- ویشتایی!

- بیکاری.....ویشتاییء...بیء
پولیء.....پابرانده.....بیکاریء.....ویشتاییء...بیء پولیء...
سورن به گادیبیء، جا نوبو! اوتاقه من، دیفارہ کش
قاقا بو نیشته. اونه دیل هیزارجیگا بوشو داره.
مرداکا فاندروستی ولی خیاله کی اوتاقه من نه سا!
خوره خو خیاله من چورتیکا آمون دوبو کی کویتا
موشکیلا ایشکیل وبوکونه!
زنای انه شین مریضخانه خوفته بو. صابخانه یام ایتا
روز هیزار بار اونا واکفه، هاتو تا اونه چوم دکفه
مرداکا، اونه کیچ بیجیر آیه.
زاکانام خیاله کی اوتاقه من وا جوخوفته بید. نه صارا
من تانسیدی بازی بوکونید نه کوچہ سر. مرداکه
دیل هیزا جیگا شویء. ایجوز آه بکشہ کی پاک
خیال کونی شوالہ کشن درہ، گورشا به!
اوتاقه من جا نوبو. هرکی ایچی گفئی. ایتا داد
گودی. ایتا خو گولی پوستا گفئی. ایتا نیفرین
گودی. ایتا فوش دایء. ایتا مرداکه گوشہ کون ایچی
گفئی. اویتا داد زہ یء، ایتا یاواشیکی ایچی نایی
میزہ سر کاغذہ لا. اویتا آمویء، ایتا شویء. ایدفا
میرزا بینیوسہ داد بیرون بامو:
- آنقد شولوغا نوکونید! آقا حواس پرتا به! اه..... آتو
کی نشا کار گودن! ایتا پیچہ امان ندیدی!
پیرہ زنانکہ صدا کی ویشتر نالا مانستی تا گب زئن،
مرداکه گہ:
- آخہ من کی حرفی نزمہ! فقط خوایم آ عرضہ حالا
فادم حاج آقایا...
مرداکه پیرہ زناکا فان درہ. مرداکه دیم پر، جہ ریشو
پشم پورا بوستہ بو. ہاچین خیاله کی ہرمالہ آہ
رنگا نیدہ دارہ. پاک شونده کلا مانستی!

خو کلماجین گازه خالایا کی تلایام بیگفته بو،
 های واکونه، خو طلا بیگفته گازانا مردوما نشان ده.
 ایجور مردومه مرا حرف زنه کی اینگار عالما طلبکاره.
 مثاله ایتا مگز کی ایتا نالبیکی آبه من دکفه، خیال
 کونه تومامه دونیایا آب بیگفته داره!
 میزه پوشت، اونه گردن هاچین ایتا پلت داره کوندا
 مانستی، چرمی صندلی من پاختابو، نیشته بو.
 اونه راسته طرف، اینفر نیشته بو کی هرچی اون
 گفتی، اونام نیویشتی.
 هرتا حرفام کی اون آدما زه یی، اونام اونه لبلا
 گیفتی یو آدما فاندروستی. بازین گفتی:
 - آقایی رییس راست گه ده! تی خیر و صلایا خواهی!
 لاب یالانچی پالوانا مانستن، ماسکا بوبو، ولی هیشکی
 نیارستی خنده بوکونه.
 هرکی تانستی خو خنده یا جیگیفتی یا ایجور گودی
 کی یانی اونه ره خنده نوکونیدی.
 مردای اوتاقه کش سرپا ایسابو. اونه چکره پرکسی.
 هی ذره هو آدما نمانستی کی ایتا موشت زه یی، کله
 ورزایا خوشانه یی!
 صوب سیفیدی نزه ویریشتی شویی بیجار سر. گرواز
 اونه کول، بیجارانا آب دایی، مرز گیفتی، تیجه دازا
 مرا کی همیشک خو شلان قوزه فوزه داشتی،
 لیلیکی دارا فتاشتی، تومان پرا تا زانو وربشکه، چفه
 عرق، تا غوروب کار گودی، خستگی نانستی چیسه!
 اسا روزیگار مرداکا هاچین چاگوده بو شالیکی! لاب
 سره سام بگفته، اونه چکره هیذره قو وت ناشتی.
 مردوما فاندروستی، خو دیله من گفتی:
 - نداری پئر بوسوجه! مردوم پاک هاتو بوبو داره ده
 خاش والیس! هرچی ره واستی، ها کونه گو

بیگفتانہ ویرجا خوشونہ گولی پوستا بیگیریدا! چئی
سگہ زندگی بوبو دارہ آخہ!

خورہ ہاتو بفکراشو، وہیلا بوستہ دارہ. خورہ گہ:
- آخہ چئی وا ببہ!؟ آدم نانہ کئی اونہ سرر ببالینہ کئی
ناھا! ہرتایام کئی دینی پاک خو ہفتایا آویرا گودہ
دارہ!

ہاتو قاقابو، خو نوبہ رافا ایسابو. ایٹا پیرہ زنائی کئی
ایپیچہ اوشن تر نیشٹہ بو، خو پینیک بزہ چادورا
چاکون واکون بوگودہ، خو رویا بیگفت.
ایٹا آہ بکشہ یو بوگفتہ:

- خودایا تئی صبرہ رہ بیمیرم! آخہ چرہ آدمہ نفسا
نیگیرہ تا آدم راحتا بہ!؟ آخہ انام زندگی یہ کئی امہ
را فادایی!؟ جیوانی یا امیشینا ہاچین خاک بوگودئی
فادایی بادہ دس! آسرہ پیری یام ایٹا زمانہ بوبو دارہ
کئی سگ خو صابا نشناسہ! پئر بہ پسر رام نی یہ!
میرزا بینویسہ داد بیرون آہ:

- او درجکہ ایپیچہ وازا کونید، حاج آقا گرمہ!
حاج آقا گوشہ کونی، ایچی خو بغل دستئی یا گہ. انہ
سرمچہ ایجور ایسہ کئی داد زنہ چئی قاب بازی ایسہ!
ہاچین چئی چئی نی یا رنگ کونہ جا ئ بولبول
فوروشہ! ہرمالہ مردوما اوتاقہ من فان درہ! کرا داخلہ
آدم نانہ! ہاتویام پیچ پیچی حرف زنہ. چاچول بازی
مرا علما ادم حیساب نوکونہ!

مردائی خو دردانہ جان بمانستہ دارہ. پیرہ زناکہ گب
اونہ گوشہ من اوخانا درہ. مردائی ہمہ تایا خو چومہ
مرا ایشمارہ. چند تا دیگہ وا بشہ تا اونہ نوبہ فارسہ!
خورہ خورہ گہ.
دو وارہ ایشمارہ:

- کولی مردائ ایتا، شیش لول دوسته دوتا، کلاچ
ملاچی شوار سه تا، هصا بدس چارتا، دس گچ
بیگیفته پنشتا، گولی پوست بیگیفته شیشتا، پیره
زنای هفتا، جوت هشتا.....هاتو ایشماردان دوبو کئی
میرزا بینویسه صدا اوتاقا دواره:

- نمازه وخته. حاج آقا واستی بشه نماز! بیشید
ساعته دو بایید!

مردائ هاچین چنگرا به. اونا کارد بزنی خون نایه!
هاتو قاقا بو خیاله کئی اونه سر ایتا ودره سرده آب
فوگودد. مردوما دینه ایتا ایتا شده دره جان بیرون.
چی بوکونه، چی نوکونه! ایتا پیچه کونامجان کونه یو
آخر پسی را دکفه شه بیرون. پیله کانانا هاتو مردومه
مرا آیه بیجر.

هرتا پا نه ایتا پله سر، ایچی گه. پله کانانه مرا خو
دردانه ایشماره.

خیاله کئی همه تانی واگویا گودان دیبید:

- زناکه ناخوشی مرا چی بوکونم!؟

- زاکانه لباس هاچین شندره یه! چی خاکی می
سر دوکونم!؟

- لبچا گوده صابخانا چی بگم!؟

- حاجی نوزولخور ده پاک واکف داره! اونا چوتو
جیویزم!؟

- کارام کئی نیافم! بیکاری مرا چی بوکونم!؟

- بی پولی!؟

- ویشتایی!؟

- شندره!؟

- پابرانده!؟

- کون برانده!؟

- دوکتور!؟

- دو!!؟
- بیکاری؟!؟
- ویشتایی؟!؟
- بیکاری.....
- ویشتایی...
- بی پولی.....
- پابرانده ....
- بیکاری ....
- ویشتایی ....
- بی پولی...

تمام

چاربدار

هوا پاک بوبو بو گوره خوله! ایجور بو کئی نشاستی
ایتا پیچه اوشنتر فاندروم. لاب چفه عرق بوبو بوم.
تومان پرا ور بشکه بوم. دازا می کمر فوزه، همیه بارا
می کول بنا، شون دوبوم.
جنگله اوخان می دیلا جوم جوم تاوه دا بو. گاگلف
می دور و ورا فاندروستم، دازه دوما می دس گیفتم
تا می دیل قورسا به.
پلت داره جورئ، ولگان باده مرا رقصا دیبید. گوماره
مئن، لانتی ایتا گوسکایا فوتورکسه بو. گوسکا کرا
جان کنش گودان دوبو کئی اونه دهانه جان جیویزه
تا فہ ورسته نبه.
کشکرت داره لچه خولانه مئن نیشته بو، باده مرا
والائی خوردئ. می پایان هیسته واشانه جا هاجین
بوبو بو سیفیده ورف. هرتا پا اوسادیم، می شیش
دونگه حواس نهابو کئی لیسکا نوخورم.
مره مره گاگلف ایچی خواندیم. گایی یام می حیساب
کیتابا مره چورتیکا آموییم. خیاله کئی راه تومامی

ناشتی، من هاتو هیمه بار می دوش، مادیانه مانستن،
شون دو بوم.

دور دوره شر ایتا چاربدار قاطر بار بوگوده بو، کویا
پاک واکستان دوبو. کو سراجورا ایجور شویی
بوجور کی پاک خیاله پاختا بو دشتا شون دره.
ایتا پیله سنگه سر همیه بارا بنام. می دسا بیگیفتم
می دیمه ور، داد بزم:

- آئی براره.....هوئی.....

می صدا جنگاله اوخانه مئن واپیچسته، ولی چاربدار
جان هیچی نیشتا وستم.

دو واره داد بزم:

- آئی برا ری.....هوئی.....چاربداری.....هوئی.....

بازام بیدم مرا هیچی آوه جا ندا.

مره مره بوگفتم:

- مگه به؟! تومامه جنگل می دادا هارای بزه، بازین
چوتو چاربدار نیشتاوسته داره؟! حوکنم یا کره! یا
کی.....

دو واره داد بزم. اما آئی دفا هرچی تانستیم می
صدایا ویشترا گودم. ایجور کی پاک می گولی
چیلیکا پارا گودان دوبوم! ولی بازام می دادا آوه جا
ندا!

بفکرا شوم. می دیلا بزه هیمه بارا پیله سنگه سر
بنم، چاربداره دوما بیگیرم، بشم بیدینم آخه چره می
دادا آوه جا ندا! ولی هوتو کویا واکشکسته، بوجور
شون دو بو!

خیال کونئی ایتا آهو مانستن سنگه لاختانه مئن،
جستن کونان دو وستان دوبوم. می دازا جه می
شلان قوزه فاکشم، هاتو گومار پومارا فتاشتان دوبوم،

مئ را وازا گودان دوبوم. چاربداره نشانا بيگيفته بوم
تونداكيتي شون دوبوم.

هرچي جولوتر شوييم، چاربدار دورترا بوستي. ايوار
داد بزم:

- آئ برا رئ..... هوي..... چار بداري
هوي..... هوي..... اوووووو... تي كره گوشا چي
بگم!؟

بوبوسته بوم هاچين چفه عرق! مئ داهانه جا آلو زه
يي بيرون، خياله كي ايتا كله ورزا گاجامه يا خو
دوم، چوره بيچار ه مئن فاكشه! اونه كخ بوگوده
داهانه جا، شورمه مانستن آلو زنه!

بودو بودو كرا فارسه بوم چشمه لب. كوچي روخانا
بامو بوم واز بوكونم كي مئ پا جلسكسه، دراز دراز
بكفته بوم واشانه سر، پور ده نمانسته بو كي دازه
دومه مئ چوما كورا گوديبي!
مره مره بوگفتم:

- من خواره تو چاربدارا! پور ده نمانسته بو كي تي
واستي كورا بوستي بيم!

بازين واخوبا بوسته بوم. مره فكر بوگودم:

- آخه او بيچارا چره فوش دي! تو كي چاربدار
نوبوسته! فوشا ياد بيگيفته داري!

ايتا پيچه بفكرا شوم. وا بدم!؟ ندم!؟ بيدم ني به!
واستي اچاربدارا فاره سم. نيبه كي ا گوره خوله
جنگله مئن كي آدمه ديپل پاك ترکه! بازين اينفر
آدما دوخوانه ولي آدم جيواب نده! آدمه ديپل ترکه!
جنگله اوخان آدما ايجور فوقوسه كي ايتا دادئ!
پادي! فوشي! پوشي! هر چي!؟ بختر جه هيچي يه!

بازام شورو بوگوده بوم داد زن! اسا داد زن! آكه داد
بزن!؟ ايجور داد بزه بوم كي مئ گولي هاچين داده

جان واچرده بوستان دوبا! ولی چاربدار ایتا می دادا
آوه جاندا!

هوا ده حیسایی تاریکا بوسته بو. ایتا دارا واچکستم.
بوشوم داره لچه، دوره شرا فاندراستم. بیدم چاربدار
پور ده نمانسته کی جنگلا دواره. فارسه بو کو بوجور
کی اویا ده دار ماره جا خبری نوبو. پاک ایتا پيله
دشتا مانستی کویانه سره جور. هاچین خیال بوکون
کی دور کولوش بوبو، وسط سیمکایه! کوه لچه صاف
بو، اونه دور جنگل و دامون!

داره جا بیجیر بامو بوم. دو واره راه دکفته بوم. می
پایا گرزنه بگشته بو. ایجور چف بوگوده بو کی
ببوسته بو ایتا چاپاقه کوپورا! می پا جیجا ببوسته
بو. می مویانه مئن خیاله پوتار دکفته بو، هاتو ویل
ویلی گودی!

لابدان پاک ایتا پشه بنده مانستن می دیم پرا
بیگفته بو. چوم پيله کی زه ییم، لابدان می چومانه
ور هلاچین خوردی. هاتو بکف ویریز، فاکش فاکش،
کویا بوجور شون دوبوم. هیچی مرا حالی نوبو. کرا
خیاله می چوما خون بیگفته بو. چاربدارا نشانه
بوگوده بوم. تمش پمشانه مئن واز و ولنکا دوبوم.

گوماره پوشت خیاله ایچی جوخوفته بو. مرا ترسا
گیفته بو. دازه دوما می دسانه مئن فیچاستم.
چارچشمی گومارا پاستان دوبوم. ایوار بیدم ایتا
چاردسو پا گوماره جان بجسته بیرون، ده فرارا! می
تومانه مئن ترسه جا دیمیشتم.

مره مره خنده مرا بوگوفتم:

- تونام کی شال ترس مامد بوبو داری! بازی چابدارا
دوما بیگفته داری!

ده مئى پا قو وت ناشتئى. مئى چكره پر كسئى. كرا مئى
سر دگرا خوردان دوبو. پاك كرا كفتان دوبوم. ايتا
دوسكوله مرا هاچين دراز درازا بوستيم، واشانه مئن
كله مالق خورديم!

چاربدار جنگلا دوراسته بو. منام ده پور نمانسته بو
كئى جنگلا دوارم، اونا فارسم. هاتو كرا داد زئن دوبوم:
- آئى برا رئى.....هوى.....چاربدا رئى .....هوى..
هاتو داده مرا بوگفتم:

- آئى برار.....تو ده كيسئى! من واتركسم آن قد
داد بزم!

تو ده كويه شين ايسئى! خانه خراس! ايپچه تئى سرا
واگردان! شايد اينفر گورشا بوستان ديبيئى! آخه تو
نخوائى تئى پوشته سرا فان درئى؟!
هاتو كرا اونه مرا حرف زئن دوبوم، كويا واچكسته،
بوجور شون دوبوم.

ده كرا دورسفته بوم. مئى جان هاچين جيجا بوبوسته
بو. چفه عرق بوبوسته بوم. خياله كئى ايتا مورشفه
آب مئى سر فو وسته بو. بوبو بوم هيسته چوره!
چاربدار پور ده نمانسته بو كو جورا فارسه دكفه
سراجيرئى!

هرچئى زور داشتيم، مئى دسو پا مئن جيما گودم.
بودو وستمو تومامه دار و خالو گومارانا دوارستم. مئى
سره جور آسمان بو يو خورشيد ده كرا شون دوبو
بوخوسه! چاربدارا فاره سم!

ايدفا بيدم چه دانئى! هيزار هيزار چاربدار! هيزار هيزار
قاهره بار كئى تته رج ايساييدا! هرچئى اوشونه مئن
فاندرستم كئى هو چاربدارا بيافم كئى اونا دوما
بيگيفته بوم. نتانستيم. مئى چاربدار آويرابوسته بو!
مئى چاربدار بوبوسته بو هيزار هيزار چاربدار!

همه تان قاقا بوسته مرا فاندريستان ديبيدا! همه تان
ايچور پشمي كت، ايچور موشتك، ايچور پشمي كولا!
ايچور چوخا! نانم چره مرا اوتو فاندريستان ديبيدا!
نه تانستيم داد بزيم. نه تانستيم شيب بزيم. نه
تانستيم مي دسو پا تكان بدم. لاب بوبوسته بوم ايتا
خوشكه چوب!

چاربداران صف ايسابيد. قطار قطار چاربدار، قطار
قطار موشتك بدس! تته رج قاطرانا بار بوگوده! خياله
اوشون مره خندا ديبيدا! ده كرا كوسخولا بو بوم. مرا
شه بزه بو. هاجين ماساكا بوبوسته بوم.
ايدفائي خياله همه تان مرا هوجوم باورده بيد.
نتانستيم بو دو وم. نتانستيم جه اوشونه دس
جيوزيم.

چوتو تانستيم جه اون همه چاربدار جيوزيم؟! هاتو
بوبوسته بوم خوشكه چوب! تا اينكي بيدم ايچي بامو
مرا جه مي جا بكند.

خياله كي بوبوسته بوم ايتا سيل! كو جان سراجيري
دكفته بوم. هاتو هر چي مي را سر نابو، فوشوستيمي
يو برديم بيچيرا! اينقد مي سر آ سнга اوسنگا
بوخورده بو كي بوبوسته بوم گورخانه!

چاربداران تا فاره سيد مرا بيگيريد! ايچور ايچگره بزه
بوم كه خوابه جان دپرکستم!

تمام

ڪاله گب

- ترام ڪي واسوخستن نشا! هاتو ايچي گم! خوابي
تي تومان پيرانا بڪني!
زتاني ڪيشخالا ايتا تڪان ده، مرداڪا فاندريه.
مرادي داده مرا گه:

- آخه گوزه گبام اندازه داره ده زن! ني به ڪي فوروز
نامو تي چيلیکا وازا ڪوني تا صوبه سر مي موخا
بوخوري! بيرون ڪمه! هسا تونام خانه من خوابي
جمه جي مرا!

زناڪه داهان هاچين بوسوخت. هميشڪ ايتا کوچي
حرفه مرا وا مرداڪه دادا بيشتاوه. ڪيشخالا تاوه ده
بيجر. خو چادورا ڪي خو ڪمر دوسته بو، وازا ڪونه،
نيهه هيره سر. ڪرده خالا اوسانه ورده مرا آب واقوزه.
مرداي هر روز ڪي آمويي خو ديم پره شوستنه ره
ايسايي تا زنای ودره آبا باوره چاچه دم.

مرداي ڪي خيلي خستا بو بو، خياله ڪي پاхта بوستا
دره، هيره جير چارزانو نيشينه، زناڪا فاندريه. قاقا بو
داره. تا بايه ايچي بگه، زنای ودره آبا گيره مرداڪه
دمه چڪ، بازين گه:

- تي ديم پرا ايتا آب بزن، تي خستگي بشه! هاتو
چفه عرق نينيش. تي ريكابه بڪن ايتا آب بزنم.

مردائ پاک ہاتویہ کی خواہ کو جابجا بوکونہ، دس
 برہ خو ریکابہ بکنہ، دینہ عرقہ جان ایجور ہیستا بو
 دارہ کی اونہ جانا سیریشہ مانستن بچسبہ دارہ.
 ہاتو کی ایتا زور زنہ ریکابہ در باورہ، ریکابی ایتا
 تیکہ نانہ مانستن واچردہ بہ. لاب خیالہ کی ایتا
 سنگکی نانا واچردستان دیبی! جہ او بجور واترکہ تا
 بیجیر! مردائ تورابہ، گیرہ ریکابہ ویشتر واچر کاجرا
 کونہ، نیہہ چاچہ دم، خو کلماجین گازانہ ایج.ر سر
 بسر نیہہ کی خو غٹضا فہ ورہ، زناکا گہ :

- بیا انام تی شالیکئی! راحتا بوستی! می ریکابہ
 بکندم ترہ شالیکئی چاگودم!
 زانکہ خندہ مرا گہ:

- چرہ تی غیضا فوگودی ریکابی سرا!؟ ہا دیشب اونا
 پینیک بزہ بوم. آخہ ایتا روز وناشتی ساق بمانہ!
 ہوتو غیضہ مرا گہ:

- تو چئی گی اہہ زن! من خوارہ ہرچی بدبختا! آخہ
 دس ہرچی یا زنم، خرابا بہ! روزان سگہ مانستن دو
 ومہ بازین ہاندہ می ہفت گیروہہ نویہ!
 ایتا پیچا زاناکا فان درہ، بازین گہ:

- قصابی بوشوم، ب.گفتم: آقا دہ تومون مرا گوشت
 فادن. مرا ایجور نیگا بوگودہ کی خیالہ اونہ مارو
 خواخورا فوش بدامہ! بازینام ہرچی آشغال پاشغال
 داشتی، واپختہ روزنامہ مئن فادا می دس! لوگفتم:
 آقا مگہ می پول سکہ نارہ!؟ ح.اب فاندی، بوگو فاندم!
 بوگو دہ تومون گوشت نیبہ! داوا ناریمی کی!؟
 داریمی!؟

ولی مرا نیگہ دہ تومون گوشت نیبہ! اما خو آشغال
 پشاغالانا دودہ می تک! بازین طلبکارام ایسہ! دہ
 تومونا ایجور چنگ زنہ جہ می دس، فوزینہ خو

دخله مئن کئی خیال کونئی اونہ پءرہ مالا بوخوردہ
دارمہ!

زناکہ چوم دکفہ ایتا موشتا بوستہ روسناما کئی
مردائی بنا داشتئی چاچہ دیمہ. فامہ کئی مردائی ہونہ
گبا زئن درہ!
آرامہ گہ:

- خوب تئی خونا کثیفا نوکون. ہانہ دہ! او بیچارہ پیام
وا نان بوخوره. اگہ ہرتا تئی مانستن موشتری اونہ
گیر دکفہ! دو روز نوبو وا خو دوکان پوکانا دودہ کئی!
بیچارا دیل نامو بگہ دہ تومون گوشت نیبہ. ایجور
خواستئی چانہ مانا دودہ، موشتری یا راہ تاودہ تا
خودایام خوش بایہ!

مرداکہ گوش تا بامو کئی خودایام خوش بایہ! دادہ
بزہ بوگفتہ:

- خوامیم ہیزار سالام راشئی نبہ زن! تونام خوابئی
ب.....! من سگہ مانستن دو ومہ ایتا تیکہ گوشتام
نتانم بوخورم ولی بوشو بیدین چوتو او بوجور
بوجوران چوتو شکم پیلا گودہ دہ، پاک چف بوگودہ
دارہ دہ پور خوری جا! ہرچی ناہا، اوشونہ رہ ناہا! اما
واستی ہاتو آشغال پاشغالانا بوخوریم بازینام بیگیم
خودایا ترا شوکر! مگہ خودا نیدینہ اما ہاتو داہان
واگودہ آسمانا فاندیریمی سالو ما ایتا.....
زنائی گہ:

- خوبہ! خوبہ! ہاچین گوزہ گب نزن! خودایا تو چی
کارداری! کم دہ بمانستہ اسا خودایا واگفتان دری!
تئی کارا بوکون! تئی سرو دیمہ بوشور کوفر نوگو!
مردائی خو دوما جیگا دہ. ایتا موشتہ آب فوکونہ
دیمہ رو، بازین گہ:

- آخه! خودا تئ پئرا بيا مرضه! هاجين گرما جا
تورا بون دوبوم!

زنائ وده را نيپه مردا كه ويرجا، شه چاچه ديمه. تئ
يانا اوسانه. ايتا موشته ايشكور دوكونه تئ يانه مئن
كئ فوشوره. هاتو كئ ايشكوره برنجا شويستان دوبو،
موشته كاغذا نيگا كونه، بفكرا شه چئ چاكونه!
خوايه مردا كا بگه:

- آخه مردائ! خالي گوشتا چئ چاكونم!
بيده هيچئ نگه بختره! هر چئ ناها وا خودش جور
باوره. مردائ ايشنو سيگارا نيپه موشته مئن. اونا
روشنا كونه. ايتا پوك زنه. آه كشه گه:

- آخه چره بركت بوشو داره!؟ روخان شئ كولئ
بيگيرئ، كولئ پاك واسوخته داره! لاكيئا ايتا توك
زننه! شئ بازاره سر ايچئ بيپيني، دنيا پولام بدارئ!
كم آيه!

ديهاتانام كئ شئ لاب قاطئ سالا مانه. ديهاتن
خودشانام زالاش باوردانا مانيدئ! من نانم چوتو وا
زندگئ گودن! آخه مردن كئ نشا! شا!؟

زنائ تا آيه ايچئ بگه، مردائ خو حرفه دوما گيره:
- هانه هونا نانمه! بدبخت بيچاره وا سر بنه بيميره!
ان ده زندگئ نئ يه! سگه زندگئ يه!

زنائ هاتو كئ فشكله ابا فوگودان دوبو چاچه مئن،
گه:

- خودا ها ايشكوره برنجا امئ جا فانگيره! بازام
شوكر!

مردائ گه:

- چئ بوگفتئ؟

زنائ جيواب ده:

- هیچی. کرا گمہ کی خودا ہا ایشکورام امی جان
فانگیرہ بازام شوکرا!

مردائی گہ:

- میسگرہ رہ بمانستہ کون جومبانی! خواب خانہ
خراس! یانی انہمہ سگہ جان کندن ہاچینہ!؟ خوابہ
ہانام فاگیرہ! خواب فاگیرہ! ایتا بوخورہ اویتایا کی
نیہہ! ہاتو سولوگ بوگودہ داریمی کی انام امی
آخراقبته! دانی! اشان ہمہ گوزہ گبہ! خودا پودا
گفتنہ مرا کار پیش نیشہ! ادم واسی ...آدم واسی....
وا بدن تونام وقت بیافتہ داری یا!

بابا جان لامصاب ہمہ چی توشکہ بوخوردہ دارہ! اما
ہاچین امہ را پرکانیمی! مملکت مئن سگ خو صابا
نشناسہ! ہر کی آیہ! خوابہ خو جیبا پورا کونہ! امہ را
چاکونہ کونہ لختی! تا امی ہفتا گوما کونیم! اوشانا وا
بدیم! بازیں خودشان چاردسو پا بتازانید! بچابید!
مملکت نی یہ! جنگلہ مولایہ! خرسہ خوکا فته
فراوان!

زنای گہ:

- خودا اوشونہ نسلا تاوہ دہ! بتنگ بامو داریمی! امی
جان بہ امی لب برسہ!

مردائی گہ:

- یانی بہ ایروز..... ایروز.....

زنای گہ:

- ویری کلا روشنا کون!

تمام

زباله....

روخانه آب ابریشما مانستی. گوسکا خو دسه پایا وازا
گوده سینه ابا دبوو. لانتی نیمیز گیره واشانه مئن
گوسکایا پاستان دبوو تا اونه دمه چک فارسه. آب
لاکون تته رج رورخانه کول افتاب گیفتان دیبید.
زباله بو زباله!

چیچیر گا گلف خوشکا بو چوقال گیلہ سر ایجور دو
وستی کی خیالہ گورشا بون دره. لالیکی داره جور
چیچی نن میتینگ داشتیدی. گوماره والش هاجین
آدما واهیلا گودی . کره کروف زباله جان جیک نزہ
یی. بیچارکولا ایجور واشا گودوبو کی نشاستی برنجہ
مرا سیوا گودن.

برنجان حیسابی وروز باموبید. جوکوله وخت ده
بوگذشته بو. برنجانہ مئن سوروف بوبو بو ایتا آدمہ
قد. پاک خیالہ افتابہ مرا لب بلبا شون دیبید! زبالہ
بو زبالہ!

دور دورہ شر پوشته بوبو بیچارہ کول، شہ- کل بزہ
گاب برنجانا ناجہ مرا فاندراستان دبوو. کوتامہ جور

واشاده حصير گيله مرده رافا ايسابو. توسه دارانه لچه
زلزله لاب عالمو آدمه سرا بردان دويو. زباله بو زباله!

بيچار كوله سر نيشته بو دور دوره شر راشي يا
فاندرستي. زلزله امان ندايي. گاگلف چي چي ني
صدا لاليكي داره لچه زلزله مرا بوگو بيشتاو داشتي.
چيچير خوشكابو بتركسه گيله سر ايجور دو وستي
كي اونه دننه ره آدم واستي قاقا بو چوم بودوختي
بي اكه جستن كونه واشانه مئن.

زباله هوا بد جوري آدما جوم جوم گودي. زباله
خواب، زباله تام تام بزه همه جيگا، زباله تسكه
كوتام. واشانه سر ديل چسبه اكه ايتا پا بداشتيبي!

هميشك خو پئره جا بيچارانا پاستي، ايجور خوره
انگاره گيفتي. بيچارانه مئن لاب آويرا بوستي. ايجور
دراز دراز خو ريفقه مرا كفتي كي هيشكي نتانستي
بفامه بيچارانه برنجه من دو نفر جوخوفته نا.

ده نتانستي تاب باوره. ويرشته بو پاك خواستي
بيچار كولا دورسينه. آكه آكه ناشتي كه جه را بايه
اونا فوتوركه. خوره خوره خيالا شوبو يو نقشه كشه
يي كي اكه بايه چي بوكونه و چوتو بوكونه.

خيالا شوبو خوره گفتي هاتو بامو درازاكونم اونا
فوتوركم. ايتا پيچه فكرا شوبي يو گفتي :

- نه بخره توندا كيتي فونقوسم. واهلم كي آرام آرامه
بايه مي ويرجا بينيشينه. اونا ورا شو پسي كشا

گیرم. اونه دسانا می دسه مئن بیگیرم. اونه مویانا
 بوکشم. اونا خوشا دم. اونه لبانا فه وه رم. اونه جول
 ماچی باران بوکونم. اونا می ور درازا کونم. اونه جی
 جی یانا اودوشم. اونه جانا به می جان بچسبانم.
 ایچور اونا کشا گیرم کی پاک ایتا بیبیم. می سینا
 چسبانم اونه سینا. می لبانام اونه لبانه سر. می شکما
 ایچور چسبانم اونه شکما کی اونه نرمی یو گرمه
 جانا می تومامه جانہ مرا حس بوکونم. بازین دوتا پایا
 واکونم.....

ایدفایی ایسه فکراشو گہ خومرا:

- آتو کی یک دو سه ہاما فوسونجانا کنم!

خندہ مرا آوہ جا دہ خودشا:

- ہاتو گابکی نیبہ کی! واستی بازام نوقولدانہ ہوایا
 بدارم!

ایدفا کی ہول ہولیکی فوقوفتہ بو! کوکو واگردسہ
 شیشندازا بو بو! خورا ہیزار جوری توفو لانت بوگودہ
 بو. ہانہ واسین خو حواسا خواستی جیما کونہ کی
 دہ اوتو گابکی نزنہ ہاما ایچور دورسینہ کی گابام
 اگہ بوبوستی بی جیجا بوستی!

ہاتو خورہ گفتی یو واگفتی. ماندہ صدا بیجارانا دہ
 وارستہ بو. گاب زالاش باوردہ روخانہ آبا خواب دئن
 دوبو. گاگلف ماندہ صدا مرا ایچور م.....!ا
 گودی کی آدمہ دیل گورشا بوستی.

خواستی ویریزہ بشہ گابا ببرہ روخانہ کول آب بدہ.
 ماندہ دہ زالاش باوردہ خورا ایچور تورا گودہ بو کی
 خیالہ خواستی ویریسا ورسینہ. گاب، خو شکہ-لا
 فاندروستی، پاک خیالہ آہ کشن درہ.

فوروز بامو برنجان، داره ناجا داشتیدی. آلوجه داره
لچه چندتا آلوجه جانه ساق در ببردیبید جه اون
همه دبه که! آقوز دار پاک چینا بو بو. آقوز داره لچه
داره پا بمانسته بو سیا بوبو. هاتو ایجور جلاسته بو
که ایتا باده مرا کفتی جه شاخه.

آنجیل دارا هیچی وان جه بو. انجیل دار اولی دار بو
کی پاک چینا بوستی قلناران خوردنه ره. پيله باقلا
ده برسه بو. ها روزان واستی باغام پاک چینا ببه.
کره روف عزا بیگیفته بو. باقلا باغ کی پاک چینا
بوستی، کره روف آوارا بوستی. واستی واش ماشانه
مئن جوخوفتی بی .

لانتی گوسکا یا فوتورکسه بو خولاصه. گوسکا داد
روخانا دوارسته بو. لانتی پور ده نئابو گوسکایا فه
وره. چی چی نی کرا ایجور چیچیلایا فوتورکسه بو
کی چیچیلایا امان نیافته خورا جیویزانه.

ایتا پیسه کلاچ جه دور باموبو آقوز داره لچه بینیشته
بو. اونه دومه جا ایتا پر جلاسته بو. مالوم نوبو چی
بلایی اونا فوتورکسه بو. شایدام اینفر گیل گوده یا
سنگ اندازه مرا بزه بو تا اونا فورانه جه خو سامان.

ری- که دانه، دور دورشر راشی یا پاستی. ده اونه
دهانه جا لاییل فو ووستی. خوره خوره گه:
- کور خیاله آمون ناره !

ده هاچين واكف داره. گابه دوما چوم دوجه. گابه
دومه جير جلاسته چاقو چل لا فاندیره. خورا واپيچه.
ده هاچين سگه مانه. ده رام نوکونه. ده پاک خو
پالانه تاودا شونده کله! آخه چره نايه لاکيتاب!
خوره خوره داد زئن دره.
هاچين گورشا بون دره. ول بيگيفته داره.
- آگه بايه فادم واليسه!
خوره خوره گه.

خيالا شو داره. گه کی :

- آگه واليسه بختره. بازين منام اونا می کش
واليسم. خورم. اونا هاچين ايجور اودوشم کی ده پاک
ول بکشه. لانتی مانستن اونا واپيچم هاتو کی اونه
داد بيرون بامو اونه پایانا واکونم .....

جه دور کوره که دانا پيدا به. نازه مرا آمون دوبو.
ايچور چين چين کوتا دامنا والای دایی کی پاک
رقصا دوبو. بيچارمرزه سر نازه مرا خو پایا نایی يو
مویانا فادابو باده دس. برنجانہ گوشه فاره سه یی تا
اونه شانه سر. گيله کور پاک خرامان خرامان جه
هويه نازه مرا، ره که ديلا ببرده بو. جه دور ره کا
خياله واليستان دوبو.

ری کرا پرا گيفتان دوبو.

کلاچ قار قار کونان پر بکشه. چی چی نن ايديفایی
همه تانی لالیکی داره جا ويريشتيد. کره روف
گوماره واشانه مئن آویرا بو بو. آب لاکون دکفتيد آبه
مئن. لانتی درازه ويريسه مانستن روخانه آبه مئن را

دکفت. قورباقا روخانه کوله جا بجسته آبه مئن. گاب
خو شه -کلا دورسینه بو. مانده واز و ولنگا دوبو.
زلزله صدا ده نامویی.

ری کا هاچین شه بزه بو، خو تومانا هیستا گوده بو.
پاک خیاله کی دیمیشته بو. کور جه دور برنجانه
مئن، بیجار مرزانه سر خرامان آمون دوبو.
ری قاقا بو کورا فاندروستی!
- ایمر و مرا ترا دوبه!
خوره گه.

بازین تام بزه کوره کا ناز ده خو چومانه مرا. کی کی
ناره فارسه اونه دمه چک!

تمام

جولای ۲۰۰۷

حسن شیر

آلوجه دارانا تی تی بزه بو. لوختا بوسته باغ، خو بهاری لیبسا دوگوده، خوشکا بو نارنج دارا لوچان زئن دوبو. خوج دار، خو شاخه بالا واگوده، پاک خیاله کی آسمانا خواستی کشا گیره. ورفان ابا بوسته بو. شوخم بزه باغ سبزا بوسته بو. باغه هیسته جانا، ککجو توربو سیره ولگ، نو نوارا گوده بو.

کشکرت تبریزی داره لچه لانه چاگوده بو. چی چین توته دارانا پاستان دیبید. آغوز داره ولگ، آفتابه مئن برق زئن دیبید. گالی پوش خانه، کی نوروزی خوان هالا ناموبو، گیله الابه بوبوسته بو، هسایام فو ووسته دیفارا سوسو دایی یو بازام خو رنگه سو مرا چومانا قاقا گودی .

آیوان سر جلاسته گره کان، گوش واره مانستن والای خوردیدی. ایتا مئن، خانه مارکویی لاب شاخ شانه کشن دوبو. تلار زمستانه تسکه روزانا نخواستی یاد باوره. لهاف دوشوک، تا بوبوسته تلاره کش مهمانانه خوابا دئن دوبو. شلخت چاچه دیمه اوردکانا

ترسانن دوبو. همساده خانه کتله صدا کیشکایانا
ترسانه یی. همساده سراخور زای هاتو خو گولی
چیلیکا ترانن دوبو. کشکرت خانه لوجانه که سر
خیاله همه تانا هارای زئن دوبو.

سارا خاک کیشخاله ترسه جان دیواره کش، شور
بوگودیدید خیاله کی کولوشکنه رافا ایساید تا
اورشین بیید. هرمله تکان نوخوردیدی. باد ده او
زمستانه زورا ناشتی. ایاز سبزی باغا پاک سیفیدا
گوده بو.

خوروس کلای ایتا کونده سر خو بالا وگوده، ایجور
اویی گودی کی اونه اویی صدا تا او سره بازارا
دوارستی. مانده هواخوشی یا خو وازه ولنکه مرا
جشن گیفتان دوبو. تیلیمباره مئن اونه دیل ترکسان
دوبو.

گاب کی خو لیشا والیشتان دوبو، اونه داهانه جا آلو
زه یی، لاب شورمه مانستن اونه سره جور، شویی
هوا. گاب تازه تیلیمباره جا بیرون باموبو گیله مرده
رافا ایسابو تا ایموشته کولوش اونه ره باوره.
کیشکایان کولشکنه دوما بیگیفته باغه مئن، بوشوبید
تظاهرات. صابخانه سرا دور بیده بید.

پرچینه کش ایتا لانتی خو لانه جا بیرون بامو فکرا
دوبو، شایدام گوسکا فه وه رستانا خیالا دبو. لیسکه
ره آغوز داره لچه همساده کوره که رافا ایستابو تا
بایه اونه ره ره شیب بزنه.

سبزابو پلت داره خاله جا، هلاچین والای خوردی،
لیسکه ری، هلاچینا وا بدابو تا همساده کوره که،
دوما بیگیره! نانستی کی هاچین خورا پرکانه.

گاب تا گیله مردا کا بیده ایتا " ما " بوگوده. گیله
مردای هاتو کی گفتان بو :

آمون درم حیوان! آمون درم!
کرده خالا اوساده چاه جان آب واقوشته. ودره آبا بنا
گابه دمه چک. گاب کی خیاله زالاش باورده بو خو
سرا تاوه دا ودره مئن چلاب چلاب آب اودوشته.
لیشه یام امان ندایی، های خو سرا خواستی تاوه دا
ودره مئن.

گیله مردای دازا خو کمر فوزه، گروازا بنا خو کول،
شلواره لنگا ور بکشه راه دکفته بشه روخانه کنی.
ایمرو همه تانی ایله جار بردان دبید.
همه تا بهار روخانانا واستی ایلجاره مرا بکنده بید.
ایتا روز همه تانی راه دکفتیدی. ایتا داز، ایتا گرواز،
ایتا تور گیفتی خو دس شویی پيله روخان، بالا ماللا
دوارسته را.

ایتا ایتا جه راه فاره سه ییدی. روخانه آبه مانستن
وختی فاره سه ییدی به همدیگه ایتا بوبوسته بید،
پاک تانستیدی ایتا کویا جابجا بوکونید. جه پيله
وردخان بیگیر تا پایین محله بیجار کلان روخانا
چاگودیدی هاچین گيله آلابه بوبو. هر کی بیجار جه
روخانه کول دوراستی یا اونه آبه رایا دوستی، ایتا
نوب نایی یو ابا ایجور خو بیجارا فاره سانه یی.
ایمرو یام روخانه کنی بو یو ایلجار بردان دبید. یاور
دانه وختانه مانستن.

گیله مردای خانه جا بزه بیرون. واشانا، شه بزه بو.
هالا خیلی بمانسته بو کی آفتاب واتابسته بی یو
صوبه ایازا خوشکا گودی بی.

واشانه سر پا کی بنا بی پاک خیاله کی تی پایا
بوشوستی بی. هاتو کی پابرانده واشانه سر را شویی،
تی پا بوستی هاچین سیفیده ورف. گيله مردای
روخان کنارانا بیگفته بو تا فارسه پيله روخان.

مردا کا شہ بڑہ بو. جہ دور بیدہ ہمہ تان اويا جيما
بوسته ڌاريد.

مدرسه شو زاکان کيتاب بدس اويا دورا بوسته بيد.
پاک هاتو يه کي خياله تازيه يه يا ماره که بيگيفته.
همه دورا بوسته بيد.

گيله مردای خوره گفتي حوگمن ايتا ماشين دکفته
داره روخانه مئن. شايدام اينفر دمرده ڌاره. هاتو
خوره حرف زئن دبوو.

زمستان بوشوبو. گدا بهار بامبوو. گيله مرد هرچی
پستايي بوگوده بو، زمستان تماما بوسته بو. همه تان
هاتو بيد. ويستره گيله مردان واستي نوزول
بوگوديبيد. اوشوني کي نتانستيدي قرض بوگوديبيد
يا اينکي ده ييد نوزولخوران، اربابان بوخصوص،
ايچور شرطو شروط ناييدي کي بيچاران ده ييد
خوده شانه تومان پيرانام وا گيروب بنيد. تا چي
برسه اون همه جان کندنو بيچار کاري يو ويشتايي.

خيلي يان خودشانه تخمه جوبا بوفروخته بيد يا
اينکي بوخورده بيد. بلا زمستان بو. ها روزان واستي
توم بيچارا انگاره بيگفتيبيد. هرچی ده- را بوستي
بي، هرمله نتانستي دي بيچار کاره به وخت فاره سه
بيد. ها وختان بو کي گيله کان همدیگه يا ياور
داييدي ولي تخمه جوبا هرکي خو اندازه داشتی.
اونی کي نه پول داشتی نه پستايي يو نه تخمه
جوب، چاره ناشتي جوز نوزول گودن. نوزولخورانام
کي ده نوگو! بيچارانه خونا اودوشي دي.

گيله مردای خوره هاتو بفکرا شوبو ايتا چوم دوستي
او مردوما کي دوره شر جيما بوسته بيد ايتا چومام

واگوده ولی اونه حواس ننابو. خوره خو حیساب
کیتابا چورتیکا آمون دوبو.

سره صدا ویشترا بوبو. گیله مرداکه گوش تا بامو
حسن شیر! خو دیله مئن بوگفت آی دیله غافیل
حوکمن حسن شیر اینفره چارچرخا هوا بوگوده داره!
یا دوز بیگیفته یا کی اربابه موباشیرا دخشارده داره!
هاتو های جیلیز والیزا دوبو تا کی فاره سه مردوما
کی اويا جیما بوسته بید.

آیتا بوگوفت مشتی سلام. اویتا بوگوفت مشتی سلام.
خوب بوبو فاره سه یی. مردوم را واگودیدی مشتی یا
بداستی دی کی بشه جولو.

گیله مرداکه چوم تا دکفه روخانه کول دو تا دسی
زنه خوسره تان! تا فچمه خو ریفقه سرا بنه خو پا
سر مردوم داد زنه ده:

- ژانداران آمون درید..... ژاندار ژاندار.....

گیله مرداکه شست خبردارا به! کار کاره نوزولخورانه!
ارباب کی اونه زور فان رسه یی حسن شیره دس
جیویزه! اونا شبانه بوکوشته.

حسن شیر همه کسه داد فارس بو. همه تا سال
کوشتی گیفتی، اونه اویی صدا، اونه برم بری، اونه
مردوم داری یو اونه مهره بانی همه کسه ویرجا اونه
جایا وازا گوده بو.

کی یارستی زور بگه!

گیله مردای حسن شیره سرا بنابو خو زانو سر. هاتو
جه حسن شیر گفتی و اشک فوگودی. مدرسه شو
زاکان هر کودام خواستیدی ایتا حسن شیر ببید!

میانده جا خورسه اویی صدا آمویی. دارانه شاخه
جلاسته بو تا روخانه آبه چک. روخانه کوله سر
واشان سبزا بوسته بید. درخته شاخه جا گاگلف ایاز

چکه سستی روخانه مئن. مردوم ایتا ایتا فاره سن
دیبید.

ایتا کله ورزا بیچار کوله سر گابا سرا شوبو. توسه
داره لچه ایتا کشرت نیشته بو ایچی توک زئن ده
بو. داره گوسکا دیمیشته بو ایتا چیچره سر. ایتا
کولی روخانه آبه مئن دوم بزه.

گیله مردای خوره هاتو نالا دوبو. ژان داران فاره سه
بید. خیاله قاتل خودش ژاندار اوسه گوده بو!

تومام

پیره زناکه خانه انیجل دار

اکتبر ۲۰۰۷

هاتودیفارا واچسکته داره لیسکه ره! ایتایام نه سا بگه
آخه:

- ترکمه! تو مارو خواخور ناری مگه آتو مردومه
دیفارا واچکستان داری!

تا بایه ایتا آپار مرا بزنه لیسکه ره که سرا، آنه پا
جیلیسکه، پاختا به چاله چله آبه مئن. لیسکه ره که
دانه، واگرده بیدینه چی بوبوا هوتو که دیفاره جور
فاره سندوبو بوگفت:

- آها! خوب بوبوسته! تو جمختی مرا!

هوتو کی خندا دوبو بوگفته:

- آخه بتو چی که من کویا واچکستاندرم.
توپاسبانی؟! کلانتری! اخه بتوچی کفتال! همه چی
مئن دری!

پیرزنای هاچین هیسته چورا بوبوسته بو. اونه پیران
میران، دامن پامن بوبوسته بو لاب چله اب. خواستی
ویریزه، دو واره بکفته.

لیسکہ رہ دہ تاب ناورہ۔ جہ دیفار آہہ بیجیر۔ بودوب
بودوب خورا فارسانه پیرہ زناکا۔ آرامہ او نہ بالا گیرہ،
ہوتو کی خندا دوبو بوگفته:

- آخہ مشتہ خانم تو نانی چی خبر بو کی! تو نانی!
پیرہ زناکہ گوش بامو کی لیسکہ رہ بوگفته دارہ، من
دگانم! ولی خورا بزہ بہ نیشتاوستن۔ بیچارہ جہ
کمرہ درد ہاچین داد گودان دوبو یو، های اوخی
اوخی گودی، گفتی:

- بیلا وارث بہہ آ وارث۔ تکان خوری آسمانہ جا
سوان پلانہ مانستن آب فیوہ بیجیر، پاک خیالہ کی
خودا آفتابہ مرا آب فوگودان درہ ہمہ جایا۔ ایتاجایام
خوشک نماہہ کی آدم بتانہ خو پایا بنہ۔ تکان خوری
ہمہ جا بہ ہاچین چلہ کلہ۔

لیسکہ رہ کہ کومکہ مرا ویریشان دوبو کی واورسہ:
- خاب اسا بوگو چی خبر بو! چرہ مردومہ دیفارا
واچکستان دیبی؟

لیسکہ رہ کہ زور زوریکی خو خندہ یا جا دان دوبو،
بوگفته:

- نانی چوتو فوقوفتہ بو کی! تو نانی! من گمہ تونام
ایشتاوی!

ایتا پیچہ پیرہ زناکہ لیباسہ چلہ پلا دسہ مرا پاگودہ،
بازین بوگفته:

- حاج خانم نانی چوتو فوقوفتہ نہابو۔ حاجی چنسام
کلہ خو کہ مانستن اونا فوتورک بزہ بو!

پیرہ زناہی خو دسا ببردہ خو دہانہ ویرجا کی یانی
خو دسا گاز گیفتان دوبو، بوگفته:

- آو...! روزہ روشن خجالت نکشہ! کفتال! مینبرہ سر
بازین ہیزار جور مردوما گہ چم چین بوکونید،

پرچین بوکونید! بازین خودش چره! لا ایلاسه ایلا!
چی دوره زمانه ای ایسه!

لیسکه ره کی ده خو خندا جه خاطر بیرده بو، پیره
زناکه خرتو خشاکا بیگیفته خو ایتا دس، اویتا دسه
مرایام پیره زناکه بالا بیگیفته، را دکفتان دوبو کی
بوگفته:

- آگه بدانی حاجی چنسه زن، چی اوخ اوخی
گودی! حاجی چنس ده لاب تورو دیوانانه مانستن
اونا فوتورکسه بو. رام نوگوده حاج خانمه!

ایتا پیچه تام بزه، بازین بوگفت:

- آدم حاجی چنسا کی فاندیره، خیال کونی اونه ازار
ایتا پوتارام فانرسه! بازین خو زناکا چوتو فوتورک زنه!
پیره زناکام لیسکه ره که لبلا بیگیفته، بوگفته:

- بیچاره زانی او وختان کی حاجی چنسه پن زاری
روضه خوانی مرا هشتا زاکا گردانه یی! اونه صدایا
هیشکی نیشتاوسته! اسا کی وا ایتا نفس بکشه،
حاجی چنس تورا بوسته داره!

ایتا پیچه خو پوشتا بمالسته یو اوخه اوخه بوگفته،
بازین خو گبه دوما بیگیفته:

- داسی داسی مرا خو زاکانا پیللا گوده! سال دوازده
ما ایتا حمام نوشویی. هوتو خانه مئن آب نایی خو
زاکانا سره جانا تشته مئن شوستی یو هیچی
نوگفتی. ویشتایی مرا هاچین بوبوسته بو دو تا خاش!
ایشکوره مرا پلا پختی، زاکانه چانا دوستی، خودا
بداشت چوتو حاجی چنسه دس تا هاسا نمرده خودا
دانه!

لیسکه ره خاستی بگه کی مشته خانم تو چی دانی!
پیره زناکی وناشته لیسکه ره که لبلا بیجیر بایه،
بوگفته:

- آخه ده آ سندو ساله مئن! آ حاجی چنس چوتو
زناکا فوتورک زنه! ده کفتالا بو داره. ده واستی خو
گونایانه دس، خوداجان خجالت بکشه! آخه بوگو
کفتال؟! تو پیره زناکام رام نوکونی! اونام فتورکی!
آخه قصال تی رویا بوشوره! ده خجالت بکش! خودا
جان خجالت نکشی! تی زاکانه ویرجا خجالت بکش!
آخه روزه روشن تو زناکا فوتورکی! مگه شبا تی جان
فاگیفته دارید!

لیسکه ره هاتو قاقا بو مشته خانما فانددرستی. خوره
خوره گه:

- من نانم چی خوره گفتان دره. آخه من چی گم
اون چی گه؟! پشما زنه پنبه عوض!
تا با مو حرف بزنه، بازم پیره زنای ولناشته لیسکه ره
که لبله بیجیر بایه. بوگفته:

- ایتا پیچه بدا آیه بینیشینم. می چکره ده قو وت
ناره. می چوم سیایی شون دره.
لیسکه ره هاتو پیره زناکا فانددرستان دوبو کی
بوگفت:

- مشته خانم تا تو ایتا پیچه تی خستگه بیگیری من
بشم بیدینم حاج خانمه سر چی بلا بامو داره. می
حواس او یا ناها.

لیسکه ره هاتو شون دوبو که دیفارا دو واره واچکه
بشه بوجور، پیره زناکا دینه کی خو خرتو خشاکا بنا
داره دیفاره کش، رادکفته داره بایه لیسکه ره که ور.
لیسکه ره پیره زناکا محل ننا دیفاره واچکستانا سرا
گیفته بو. پیره زنای فارسه دیفاره کش. لیسکه ره
ایتا پیچه ده داشتی که دیفاره جور فارسه. پیره زنای
ارام آرامه گه:

- می دسا بیگر بدا منام بیدینم حاج خانم سر چی
بلا آمون دره!

لیسکه ره ده هاجین خاستی پیرزناکه واکفه هرچی
آنه دهان دره اونا بگه. خو دسا درازا کونه کی پیره
زناکه دسا بیگیره فاکشه بوجور. پیره زنای خو
چادورا خو کمره دور واپخته، خو دسا درازا گود،
لیسکه ره که دسا بیگفت. هاتو لیسکه ره اونا دسه
بیگفته نیگفته بوگفت:

- تو ده چره آمون دری آخه مشته خانم! حاجی
چنس خو کارا تماما گوده. حاج خانمام آیوان کش
گفته. بیچاره ره آدمه دیل سوجه مشته خانم....
پیره زنای گه :

- مرا فاکش بوجور بدا منام بیدینم چی بوبو داره.
آخه نیبه کی هاتو روزه روشن بیچاره زالاش باورده
ایوانه سر بکفه. شایدام ایتا کومک بخواست!
لیسکه ره کا ده مرقا گیفته بو. پیرزه زناکه دسا گیره
هاتو فاکش خواستی اونا بیره دیفاره جور کی
پیره زنای ایتا داد کونه که هفتا محلا دواره. لیسکه
ره تا دینه هوا پسه پیره زناکه دسا ولا کونه، واز
کونه جه دیفاره جان بیجیر، پیره زناکا وا دیهه! نه پا
به گوروز.

پیره زنای ایتا دسه خو کمره سر ایتا دس خو خاشه
کونا مالستان دبوبو.

لیسکه ره دیفاره جان شه دور دوره شر ایتا شلمان
پوشت جوخوسه. ایتا پیچه آرا اورا یا فان دیره دینه
حاجی چنسه جان خبری نی یه. آرام ارامه ایه پیره
زناکه ور. اونه دیل نامویی که پیره زناکا هوتو خودشه
حال بنه بشه.

هاتو کی فارسه پیره زناکه ویرجا، پیرزنای پور ده
نناو کی اونا فوشا گیره. لیسکه ره پیره زناکه دسا
گیره اونا راستا کونه. هوتو فاکش فاکش دیفاره کش
را دکفه ایه تا پیره زناکه خرتو خشاکه ویرجا که ایتا
پیچه اوشن تر، ناهابو. پیره زنای کی هاتو نالا دوبو
بوگفت:

- حاج خانم چوتو بو؟ بازم هوتو آیوان سر غش
بوگوده بو؟ یا بازام حاجی چنس اونا فوتورکسان
دوبو؟

لیسکه ری ده خاستی شاخ شاخه که مانستن شاخ
بیرون باوره. قاقا بو پیره زناکا فاندروسته. تا پیره زنای
بخوایه ایچی دیگه بگه، واورسه:

- آخه دیفاره جور تو چی خواستی بیدینی! تا هسا
بیده داری کی دیفارا اینفر تی مانستن بشه بوجور!؟
آخه آن چی کاری بو مشته خانم!؟
پیره زنای لیسکه ره کا تشر زنه گه:

- تی دوما جا بدن. مگه دیفاره جور شون کاری داره!
من همیشه خودم انجیل دارا واکم شم تا اونه
لچه! تنایی ایتا زیبیل انجیل چینم.
لیسکه ره کی خو خندا قایما گوده بو واورسه:

- مگه شیمی خانه انجیلدارام ناه!؟
پیره زنای گه:

- آو..... مگه به انجیلدار نمانه!؟

لیسکه ره کی پیره زناکا دس تاودان دوبو، واورسه:
- بازین شیمی انجیل دارا، انجیل کفتکام واجه
مشته خانم!

پیره زنای گه:

- آو... اگه انجیل کفتک و انجیبی، بازین چوتو
انجیل واجه!؟ اول انجیل کفتک بازین انجیل!

لیسکه ره کی هاچین خنده جا دورسفتان دوبو،
خواستی ایچی دیگه واورسه کی پیره زنای گه:
- هسا تو انجیل دارا وا بدن. مرا بوگو بیدینم حاجی
چنس چوتو حاج خانما فوتورک بزه بو!
لیسکه ره ده هاچین خنده جان ترکستان دوبو.
خاستی بازام انجیل داره جا واورسه ولی پیره زناکه
تشره مرا خو دوما جا بدا. بوگفته:
- حاجی چنس ایتا تره پایه مرا دکفته حاج خانمه
جان. بیچاره زناکا هاتو دخشاره بو آیوان سر اوتاقه
دیفارا، تکان خوردی زه ای حاج خانما. بیچاره جانا
جیجا بوگوده بو...
پیره زنای ولناشته لیسکه ره خو حرفه دوما بیگره،
خوشکا زه واورسه:
- آو.....یانی حاجی چنس خو زناکا زئن دوبو!؟
یانی....
لیسکه ره کی بازام انجیل دار و انجیل کفته فکره
دوبو، بوگفت:
- پس چی؟! خواستی بیچارا داره سر وارگانه! تره
پایه مرا اونا زئن دوبو ده!
پیره زناکا خوشکا زه بو.
لیسکه ره خو رایا بیگیفتم بوشو.
حاجی چنس تازه بامو بو بیدینه پیرزه زناکه صدا
چی واسین بو!
پیره زنای خیالا شوبو. پاک هاتو بو کی حاجی چنس
تومان پیران بکنده باموبو پیره زناکه ور. حاجی
چنسه زن دیفاره کش، ایتا درزه جا فان درستان
دوبو. پیره زنای حاجی چنسا قاقابو فانددرستان دوبو.
حاجی چنسه چوم ایدفایی دکفه خودشه ریفقا،
آشیخ کونوسا جه دور دینه کی آمون دوبو. آشیخ

کونوسو حاجی چنس هاچین برار برار بید. آیتا اویتا
ره داشی مرا پاکت دوگودی!
پیره زنای ده تورابو خواستی هرچی آنه دهان دره با
جعبه ولا گودی بی! هاتو کی خواستی ایچی بگه
دینه ایتا پیسه کلاچ دکفته داره اونه خرتو خشاکه
جان. پیره زنای ده هاچین رو باموبو!

تمام

آی وای می غاز بمرده

لالایی مان، سنفونی دریا بود و آوازهای باران بر بام خانمان و رقص شیخ وارث در گذر نورِ فانوس و آسودگی خوابمان، پارس کردن سگ همیشه یار که خطر را پیش از آنکه سر رسیده باشد، می دانست.

دور ترین خاطره ام به سالهای شاید ۱۳۳۶ یا ۳۷ بر می گردد به زمانی که برای راه رفتن باید دست مادر می گرفتم. تنها، تصویری از آن در ذهنم مانده است که در حیاط خانه با انبوه درخت نارنج و سگ سیاه و زرد رنگی که همیشه با ما بود. نمای ماتی از کتِ خاکستری رنگ، در ذهن من است و صد البته شکل و فرم خاص آن سالها و سنی که داشتیم.

کوچه ای شنی خانمان را به خیابان، یا شاید بهتر باشد بگویم، جاده ای وصل می کرد که یک سوی آن ردیف خانه های جدا شده با پرچین های ساخته شده از نی و چوب و گاه سیم خاردار و حتی برخی را مرز و دیواری نبود. آن سوی جاده یا بقولی خیابان، باریکه راهی به ماسه های دریا وصل می شد و تپه ماهورهایی پرده ی حائل میان ما و گستره بی مثال خزر که گشاده دست و بی دریغ، روزی رسان بسیاریانی از جمله ما بود.

هیچ وعده ی غذایی مان بی ماهی نبود و یادآوری و حتی دستور مادر که دست را پس از خوردن غذا با

آب نگه داشته شده از شستن برنج که " فشکله آب
" می گفتیم - می گوئیم هنوز - بشوئیم تا بوی
ماهی بر دستانمان نماند.

حیاط خانمان، گذشته از نارنجزار انبوه، باغکی
داشت که هنوز هم تصویر آن مملو از همه چیز بود
که می خواستیم. از هر سبزی خوردنی و میوه و بر و
باری!

دنیای کودکی دنیای کارتنی این سالهاست گویی.
دنیا همه چیز ممکن که در آن مردان و زنان و
بزرگترها بسان غولهایی می نمودند که نگرستن
شان سربالا کردنی می طلبید که گویی برج سر به
فلک کشیده ای چنان می نگری که تعادل به هم
ریزد! و در همین سالها کسی که دبیرستان بود و
سالهای آخر را می گذراند، با سوادترین می نمود و
دانشمندی که پاسخ همه پرسشهایمان را می
دانست، مخصوصا که روزهای زمستانی دلگیر که
هیچکار نبود و بیرون دویدن و بازی کردن هم! و بی
حوصلگی این روزها ماجرای دور هم نشستن بود و
داستان بافی ها و پرسش و پاسخ ها میان ما و
دانشمندان سالهای آخر دبیرستان!

حوضچه ای در حیاط خانه بود که چاهی با دیواره
ی چوبی کنار آن خودنمایی همیشگی داشت و
چوبکی که یک سر آن بشکل عدد هفت بود که "
کرده خاله " اش می گفتیم - می گوئیم هنوز هم-
کنار همین حوضچه تظاهرات مرغ و خروس و اردک
و غاز ماجرای هر ظرف شستنی بود و وحشت شان
از کرده خاله اگر سویشان اخمانه می جنبید!

به گاه دانه چیدن و غذا دادن همین مرغ و خروس و
اردک و غاز، آواز دل نشین مادر در گوش من است

که گویی لشکرش را فرا می خواند آنهم با آواز و ترانه و ناز. در میان این لشکر پر نقش و نگار، نورچشمی های مادر هم ماجرایابی داشت که فراوان بود کتک خوردن خروس یا غاز پرخاشگری که نورچشمی مادر را به چنگ و نک زدنی یورش می برد.

دو ترانه یا شعر واره ای ورد زبان کokane ی ما بود که می خواندیم:

نه نا ، نه نا
انباره جیر مرغانه نا
دس نرنی بیسمارده نا
افتابه مرسی نه نا
تو چره بترسی نه نا

برگردان فارسی:

مادر بزرگ مادر بزرگ
در انباری تخم مرغ هست
دست نرنی که شمرده شده است
از آفتابه ی مسی مادر بزرگ چرا ترسیده ای!

و شعر دیگری که برایم بسیار زیبا و دلنشین است بویژه از آن جهت که رابطه نزدیک و ملموس و حضور مردمی میرزا کوچک خان جنگلی را سندی دیگر است. و این شعر یا ترانه چنین بود:

نامه فادم انزلی
میرزا کوچی خانه ره

حاکم لاجانه ره
آی وای می غاز بمرده
گردن دراز بمرده

برگردان فارسی:

نامه فرستاده ام انزلی
برای میرزا کوچک خان
حاکم لاهیجان
آی وای غازم مرده است
گردن درازم مرده است

این ترانه یا شعر را هنوز بیاد دارم اما تمامی آن را هیچگاه ندانسته ام. یعنی دنبال اش نبوده ام. نه اینکه بخواهم بی تفاوت برخورد کنم بلکه روزگار آن سالها و این سالها و بازی تا کنونی اش چنان بود و هست که مجال پرداختن به چنین جاذبه های زندگی مان نداد و اینک غربت نیز به قدرت خیال، حیرت کردن و یاد آوردن بسیار خاطراتی که شاید اعجاز انسان باشد و توان شگفت انگیز مغز که در بکارگیری اش شاید بسیار وا ماندیم که حافظه باختگانیم هنوز در پی تکرار فراوان ماجرابی که سرنوشت این چینی را رقم زده و می زنیم! و گرفتاریم هنوز.

ناتمام

۱۵ آگوست ۲۰۰۸

نه!

من
تو
انهمه تام بزه!
وای
امی اوخوانا
کی اوچینه!؟

۶ نوامبر ۲۰۰۷

- نه!
- چره نه!؟
- تو دونیایام بیگی بازام گم نه!
- آخه چره!؟
- چره نارہ!
- یانی چی چره نارہ!
- هاناست! خایی بردار خایی نردار!
- هاچین ترا شیش گیر ناور! خاب بوگو چره نه!
- ترا زبان حالی نیبه! می زبان مو باورده آنقد ترا
بوگفتم کی نیبه! نتانم. نه! بیخود می موخا نوخور. نه
برار جان! نه ابای جان! نه تی ناز مره بایه!

- اِه.....آخه چره نه! آسمان بیجیر آیه مگه!
- بدترا همیشه هاتویه. آنقد بپاستیم بازام آمی سر
بی کولایه! وای اگه نپاستی بیم! ده واستی موسی
خانا وکیل بیگفتی بیم. هیزار دفا تره دلیل باوردم.
تره بوگفتم. ولی بازام تی کونا گرما گیره آیی مرا یقا
گیری! آن همه آدم نانم چره می دوما بیگفته داری.
- تی دوما بیگفته نارم. ترا دینم آتو رو باورده داری،
هرچی جوفت زنی تاک آوری، می دیل سوجه تره،
خایم ترا ایجور را تاوادم.

- تی دیل مره سوجه؟! مره! خاکا تی سرا! تی دیل
تره بوسوجه! آ روزیگاره مئن آدم مانستن تاوان
فادان داره! بیچاره! خوشی مگه مرا بد ایه! مگه مرا
بد آیه کی می زندگی راحت بیه! هیچی قورصا
ندارم؟! ولی بدبخت من فکر کونم آخه بچی قیمت؟!
- تو اصلا خیاله کی آ دوره زمانه مئن نه سایه! تو
تی سرا تاوه دای وروفه جیر خیال کونی هیشکی ده
اکارا نوکونه!

- نه! ترا حالی نیبه! تو هامما هاتو دینی! دونیا بگم
بازام تو تی کلا کاری!

- آخه چره نه! انهمه سختی کشن دری. دیشب تی
ماره دوکتوره پولا ناشتی بازین چی هاچین دور
اوسانی آخه! نه! نه!

بیچاره! تو هاچین تی بوجورانه ره سگه دوب زئن
دری! کلاچه سر قوپه ناها! کلاچ خبردار نی یه!
!.....بدبخت از تی رهبر تا ابدار چی دوزدد! دوز!
چی گی تو!؟

- وای کی آدم نفهم بیه گیره نفهم دن کفه! گاب
بیه آدم راحتته! راحت! ترا چره آخه حرف حالی نیبه!
ترا هرچی گم نه! بازام تی حرفانا زنی.

- نفہمام خودتی. خودت کی ہیچی تی دور و برانام
 تی جان سختی کشن دریدی. تو نتانی بیدنی کہ
 آنہمہ بدبختی تی خانوادہ سر آمون درہ!؟ تو نیدینی
 کہ تی کوچی برار، کونمان پینیک بزہ، شہ مدرسہ!؟
 تو نیدینی کی تی پٹر خانہ نشینہ، خو دوا دوکتورہ
 خرچا نارہ. تو تی صابخانہ فیسو ایفادا نیدینی! آخہ...
 - می پٹر اگہ نتانہ خو دوکتورو دوا خرچا فادہ، اگہ
 می برار کونمان پارہ یہ. اگر می صابخانہ مرہ فیسو
 ایفادہ کونہ، بخاطرہ انہ کی می سر بولندہ. حتا تو
 اولاغام می سر قسم خوری. ترہ یادا شو....
 - نہ! مرا یادا نوشو. ولی آخہ انام دہ اندازہ دارہ! نہ دہ
 بخایی ہمہ تانا عذاب بدی. تو پاک دمردان دری!
 دانی!؟

- من دمردان درم!؟ من!؟
 - آھا! دمردان دری ترہ حالی نی یہ.
 - اگہ انہ ایسما نی دمردن! پس تو دوروست گی. من
 دمردان درم. من دمردہ دارم. ولی نہ شیمی گندہ
 کثافتہ مئن!
 - اہ.... آخہ چی ایشکال دارہ کی ہم تی کار راہ
 دکفہ ہم مردومہ موشکیلام حل بیہ!؟ خودایام تی
 جان راضی بہ!

- خایم صد سالہ سیام می جان راضی نہہ! خودا
 جغیر از راضی یا ناراضی بون، دہ کار نارہ!؟ اگہ تانہ
 کاری بوکونہ انہمہ آدم ویشتایی سر ببالین نہہ.
 ایجور آنہمہ حقو ناحقہ جولویا بیگیرہ. ایجور بدادہ
 آ مردوم برسہ کہ ہرکی ہرکی یا سوارا نہہ. ایجور
 بوبو دارہ کی ہیشکی حق و ناحق نشناسہ.
 مسچدان بوبو دارہ کارچاکونی جا! آخوندام بوبو دارہ
 کار چاکون! از سیاست تا جاکشی مئن ایسا! ہمہ

چيام يام بنامه خودا! خودا خو هوايا بداره كى ده آب
چه اونه سر بوگذشته داره.

- هاجين كوفر نوگو!

- تو كوفر دانى يانى چى!

- وا بدن جانه تى مارا! اسا كوفر و خوديا وا بدن! آ
يارويا من شناسم. آدمه خوبى يه. مى چومه جان
ويشتر اونا اطمينان دارم. انه كارا راه تاودا!

- تو خستا نيبي جه آجور گوزه گبان! تو چى دوما
بيگفته دارى؟ چى خايى مى جان؟! چره دس
نكشى! اِه.....زندگى خوبه! داشتن خوبه! راحتى
خوبه! هيشكى يا بد نايه! ولى به چى قيمت؟! تا هسا
فكر بوگودى!؟

- خاب هسانا كى گى خوبه! آدم واسى بدس باوره
يا نه!

- خانه خراس! بدس آوردنى كى آدم بتانه " آدم "
بمانه! نه كى آدمه شكلا بداره بازين گرگه مانستن
بيه! تو پاك گرگ بوستان درى.

- گرگ چيسه! پورگ چيسه! چى گى تو!

- اِه.. هان يانى گرگ بوستن! هان يانى تقى كولا
نقى سر گودن! هان يانى هيچ مرزى ناشتن! هان
يانى آدم بخايه گرگه مانستن هرچى يو هرکسا
واچره!

- خاب زندگيا وا ايجور چرخانن يا نه؟! نيدينى كى
مملكت پاك خربستگا بوبو داره! هر كه دينى خو كلا
كاره!

- اما ايتا دوتا درد ناريمى! هر جايا كى انگوشت نيپي
ايجور باد ده! امى دين، امى دين داري، امى دوستى،
امى دوشمنى، امى راست گفتن، دوروغ گفتن،
خولاصه هرچى كى بيگيم بازام ايجور امى پا لنگه.

شالترس مامدیم، پهلوانه ادای در آوریم! از هر دوروغگویی دوروغگو تریم، بازی کس کسه ره جانماز اب کشیم، کس کسه جور شیمی، بازی فیسو ایفاده مرا ایجور رفتار کونیم که ایمامزادا گیمی زکی! هیچ جا مردوم آتویی کی اما امی سر کولا نیمی، خودمانا دوروغ گیمی، امی مانستن نی یید. اما دو روییم. اما خودمانا گول زنیم. هیزارتا شامورتی بازی مرا کس کسه سر کولانیم. امی مملکت ره میریم بازی دس دسی اونا چاپیمی، از هر چی دیکتاتور بدتریم بازی ادای دموکراتانا در آوریم. از همه عقب تریم، ادای پیشرفتانا در آوریم. هاتو خودمانا فریب دیمی! گول زنیمی! هیشکیام نایه بگه خو آیب چیسه! همه تان بی آییمی! آی تا نیهه اوی تا گردن، اوی تا نیهه آی تا گردن، مملکتام بوبوسته داره خربستگاه! هیشکی نیگه کی خودش چیسه یو چی بوگوده کی مملکت آتو خربستگا بوبو داره! اگه هیشکی خر نبه! مملکت خربستگاه نیبه! هرکه دینی گه مملکت خربستگاهی ولی نیگه خودشه گونایه کی مملکت خربستگاهی یو خودشام خره اونه مئن! خیاله کی همه ی مردوم پاکو، بی گونا یو راست گو یو درستکاریدی! ولی اشانه سر کولا شه یو بوشو داره! اینفر نایه بگه خاره باور کون! - تو مالوم ایسه چی خایی بیگی! نوکونه بزه داره تی کللا!

- بایدام می کللا بزه بی! .....ه!!!!!! اما ایتا ایتا خرابیم. اما ایتا ایتا بدترین دوروغگو یو کولابرداریم. اما آ سگه زندگه با انهمه عقب ماندگییا گردن بنا درایمو نیهیم! امی وضع خرابا برار! اما واسی خودمانه دردا بشناسیم. هیشکی امه را

چانکونه اگه خودمان نخواستیم. اما واستی اول
خودمانا چاکونیم! آخه به مگه!؟

- چه چاکونیم! صابخانه، پابخانه! بقال چقال، دوکتور
پوکتور هر جا شی پول وا داشتن! واستی هر کی
ایچور خو گیلیما جه آب بوجور فاکشه! تو نام چی
کرا گفتاندری! تو.....

- یانی هرتا بی ناموسی یو دوروغ و کولا برداری یو
کس کسا گول زئنو هیزار بی ابرویی زندگیا گردن
بنیم چون همه هاتوید!؟ .....ه!!!!!! آ همه یا
که گی! کی ییدا! جغیر از من، تو، اون؟! اه! آ دوزو
خر و اولاغو و نفهمو دوروغگویو کارچاقکونو دو رو یو
بی ابرو! خودمانیم ده! از هندو اروپایو چین و امریکا
نامو داره کی!؟ آ مملکت امی شینه! امان وا اونا
بسازیم! هرچی یام اونه مئن ناها! آمی پیره ایرته!
آمی خاکه! خودمان وا اونا چاکونیم!

خودمانیم کی خرابیم! آمی خاکام آمی مانستن! هر
کون نوشورام آیه آمه سر سوارا به!

- جانه تی مار سیاست پیاستا بنه دیمه! اصلن اهلش
کی نی یم هیچی! اونه جان متنفرم!

- خاكا تی سرا! هانا کی گفتان دری سیاسته ده!
مونتها جه ایطرف دیگه! مثله خیلی چیزانه دیگه!
شیپورا جه او فاله طرف زئن دری! سیاستا کار
ناشتن یانی خاكا تی سرا! تسلیم بون! یانی اینفر
دیگه تره تصمیم بیگیره! یانی هر کی بایه ترا بگه
فچم ایشکم فادن!

- تو دوروست گی! حق با تویه! ولی جانه تی هرکی
دوس داری بیا آ یارو کارا چاکون! می ریش اونه
ویرجا گیروبه!

- آها پس تی .....گویی یه! هانه واستی های
می موخا خوردان دری! ولی من نی یم!
- یانی چی نی یی؟
- مرا منتظر خدمت بوگودید! آخه می رییسام تی
حرفانا زه یی!من گفتیم نه!

خولیداره

تی تی

کشکرت

هارای زنه:

آه

شب میره!

تمام

برگردان فارسی

۹ نوامبر ۲۰۰۷

نه!

من

تو

این همه خموش!

آه

واخوان ما را

که برچینند!

- نه
 - چرا نه
 - دنيا هم بگی باز می گم نه
 - واسه چی آخه
 - واسه چی نداره
 - یعنی چی واسه چی نداره
 - همینه که هست. میخواد خوشت بباد یا نیاد
 - بیخود خودتو مسخره نکن! خوب بگو واسه چی نه
 - تو زبان حالیت نیس زبونم مو در آورده اینقدر
 - بهت گفتم همیشه نمی تونم. نه. بیخود مُخمو نخور.
 نه داداش! نه برارد! نه ناز تو برم!
 - اه.....آخه چرا نه! مگه آسمون بزمین میاد!؟
 - بدتر! همیشه همینطوره. اونقدر حواسمونو جمع
 کردیم باز هم سرمون بی کلاه ست. وای اگه
 حواسمون هم نبود! دیگه واویلا! هزار بار برات دلیل
 آوردم. بهت گفتم. ولی باز هم همچین که جات گرم
 میشه، یقه مو میگری. آین همه آدم هستش! نمیدوم
 چرا دُم منو چسبیدی
 - دُم ترو نچسبیدم. می بینمت که اینجور به هم
 ریخته ای. هر چه که جفت می زنی! تک میاد. دلم
 می سوزه برات. می خوام یه جورایی رات بندازم
 - دلت واسه من می سوزه!؟ واسه من! خاک تو
 سرت! دلت واسه خودت بسوزه! تو این روزگار آدم
 موندن، تاوان دادن داره! بیچاره! مگه خوشی بدم
 میاد! مگه بدم میاد که زندگیم راحت باشه! که غم
 هیچی رو نداشته باشم! ولی بدبخت! من فکر می
 کنم که آخه به چه قیمتی!؟

- تو اصلا خیاله که تو این دوره زمونه نیستی! تو سرت رو کردی زیر برف و خیال می کنی هیشکی این کارا رو نمی کنه!

- نه تو حالت نیست! تو همه رو همینطور می بینی! دنبا هم بگم تو حرف خودتو می زنی.

- آخه چرا! اینهمه سختی داری می کشی. دیشب مادرت پول دکترو رو نداشت! تو واسه چی داری دور ور میداری! بیچاره تو مفت و مجانی واسه بالاسریهات داری سگ دو میزنی! سرت بی کلا مونده خبرنگاری! اِه بدبخت! از رهبر تا آبدارچی همه دزدندا! دزدا! تو چی می گی!؟

- وای که آدم نفهم بشه ولی گیره نفهم نیافته! هرچی آدم گاو باشه! راحت تره! راحت! چرا حرف حالت نیست! هرچی بهت می گم همیشه! بازام حرفای خودتو میزنی!

- نفهم هم خودتی! خودت که هیچی دور و بریات هم از دست تو دارن سختی می کشن. تو نمی تونی ببینی که این همه بدبختی به سر خونواده ات داره میادا!؟ تو نمی تونی ببینی که برادر کوچیکت حتی با لباس وصله دار میره مدرسه!؟ تو نمی بینی که پدرت خونه نشینه خرج دوا دکتروشو نداره!؟ تو اینهمه فیس و افاده صابخونه رو نمی بینی!؟ آخه....

- پدرم اگه خرج دکتروشو نداره. اگه برادرم با خشتک پاره میره مدرسه. اگه صابخونه ام فیس و افاده می کنه برام، عوضش سرم بلنده! حتی توی اولاغ هم رو سرم قسم می خوری! یادت رفته...

- نه یادم نرفته. ولی آخه این هم اندازه داره! نه اینکه بخوای همه رو عذاب بدی! تو دیگه داری خفه میشی. می دونی!؟

- من دارم خفه میشم؟! من!؟

- اها! تو داری خفه میشی حالت نیست!

- اگه اسمه اینو خفه شدن میذاری! پس حق با تویه!

من دارم خفه میشم. من خفه شدم. ولی نه تو گنداب شما ها!

- اه... آخه چی اشکالی داره که هم کار خودت راه بیافته هم مشکل مردم حل بشه! خدا هم راضی یه!

- میخوام صد سال سیاه هم از من راضی نشه! خدا غیر از راضی یا ناراضی بودن، کار دیگه ای نداره!؟

اگه میتونه کاری کنه که اینهمه مردم گُشنه سر ببالین نذارن. یه جوری جلوی این همه حق و ناحق رو بگیره. یه جور بداد این مردم برسه که هر کی سوار هر کی نشه! یه جور شده که هیشکی حق و ناحق نمیشناسه! مسجدا شدن مرکز کارچاق کنی!

آخوند هم شده کار چاق کن! از سیاست تا جاکشی توش هستش! همه چی هم بنام خداس، خدا هوای خودشو داشته باشه که اب از سرش گذشته!

- بیخود کفر نگو!

- تو کفر میدونی یعنی چی!

- وا بده جون مادرت! حالا کفر و خدا را وا بده! این یارو رو من میشناسم. آدمه خوبیه. از چشمام بیشتر بهش اعتماد دارم. کار اینو یه جوری راه بنداز.

- تو خسته نشدی از این حرف مفت! تو دنبال چی هستی؟ چی میخوای از من؟ چرا دس نمی کشی!

اِه..... زندگی خوبه. داشتن خوبه. راحتی خوبه. هیشکی هم بدش نمیاد. ولی به چه قیمتی!؟ تا حالا فکرشو کردی!؟

- خوب همینایی که میگی آدم باید بدست بیاره یا نه؟

- خونه ات اباد! بدس آوردنی که آدم بتونه آدم
بمونه! نه اینکه شکل آدم باشه ولی مثل گرگ باشه!
تو مثل گرگ داری میشی!

- گرگ چی یه! چی داری می گی!؟

- اه... همین یعنی گرگ بودن! همین یعنی کلاه اینو
برداشتن سر اون یکی گذاشتن. همین یعنی مرزی
نداستن. همین یعنی آدم بخواد مثل گرگ هرچی و
هرکس رو پاره کنه بدررونه!

- خوب زندگی رو باید یه جوری چرخوند! نه!؟ نمی
بینی که مملکت اینقدر خر تو خره! هر کی خر
خودشو میخواد از پل بگذرونه!

- ماها یکی دوتا درد نداریم. هرجا رو که انگشن
میداری، باد میده! دین مون، دینداری مون، دوستی
هامون، دشمنی هامون، راست گفتنمون، دروغ
گفتنمون، خلاصه هرچی رو که بگم باز یه جور
پامون می لنگه! از ترس می لرزیم، ادای پهلوانا رو
در میاریم! از هر دروغگویی دروغگو تریم، بعدش
واسه همدیگه جانماز آب می کشیم! از سر و کول
همدیگه بالا میریم! بعد با فیس و افاده یه جور رفتار
می کنیم که انگار به امامزاده میگیم زکی! هیچ جا
مردم اینطور که ما سر خودمون کلاه میداریم،
بخودمون دروغ میگیم، رفتار نمی کنن. ما ها دو
روییم! ماها خودمونو گول می زنیم. با هزار شامورتی
بازی سر همدیگه کلاه میداریم. واسه کشورمون می
میریم بعدش خودمون می چاپیمش، از هر
دیکتاتوری بدتریم، ادای دمکراتا رو در می میاریم. از
همه عقب افتاده تریم، ادای پیشرفته ها رو در
میاریم. همینطور خودمونو فریب میدیم. گول می
زنیم! هیشکی هم نمیاد بگه عیب خودش چی یه!

همه مون بی عیب و ایرادیم! یکی نمی گه خواهر هر کی که باور کنه! این یکی میندازه گردن اون یکی، اون یکی میندازه گردن این یکی! مملکت هم شده خر تو خر! و خودشون هم توش! انگار که همه مردم پاک و بی گناه و راست گو و درستکارند! ولی سرشون کلاه رفته!

هر کی رو می بینی میگه مملکت خر تو خره! ولی خودشو نمی گه که گناه خودش چی یه که مملکت خر تو خره و خودش هم توشه!

- تو معلوم هس که چی میخوای بگی! نکنه زده به کله ات!

- باید هم به کله ام زده باشه! .....ه! ما تک تک مون خرابیم! ما تک تک مون بدترین دروغگو و کلاهبرداریم! ما وضعمون خرابه داش! ما باید درد خودمون رو بشناسیم! هیشکی ما رو درست نمی کنه! تا خودمون نخوایم! ما باید اول خودمون رو درست کنیم! مگه میشه!

- چی رو درست کنیم؟! صابخونه، بقال، چقال، دکتر، هر جا که بری، باید پول داشته باشی! هر کی باید یه جور گلیمشو از اب بیرون بکشه! تو نمیدونم چی داری می گی! تو....

- یعنی هر بی ناموسی و دروغ و کلاهبرداری و همدیگه رو گول زدن و هزار بی آبرویی زندگی رو گردن بذاریم چون همه اینطوری اند! اه!!!!!! این همه رو که می گی، چه کسایی هستند؟! غیر از من، تو، اون؟! خودمونیم دیگه! از هند و اروپا و چین و آمریکا نیومدن که! این مملکت مال خودمونه! ارث پدریمونه! خاک مونه! خودمون باید درستش کنیم!

خودمونیم که خرابیم. خاکمون هم مثل خودمون!
هر کون نشوری هم میاد سرمون سوار میشه!
- جون مادرت سیاست رو بذار کنار که اصلا اهلش
نیستیم! ارزش متنفرم!
- خاک تو سرت! همین که داری میگه یه سیاسته!
منتهی از یه طرف دیگه اش! مثل خیلی چیزای
دیگه! شیپور رو از سر گشادش داری میزنی! با
سیاست کار نداشتن یعنی خاک بر سر شدن! یعنی
تسلیم بودن! یعنی یه نفر دیگه برات تصمیم بگیره!
یعنی اینکه هر کی بیاد بگه خم شی تا یه شکم اون
سواری بگیره!
- تو درست میگی! حق با تویه! ولی جونه هرکی که
دوس داری بیا کار این یارو رو راه بنداز! ریشم
پیشش گرو!
- آها.....پس تو هم بله! واسه همین هی
مخ منو داری میخوری! ولی من نیستم!
- یعنی چی نیستی؟!
- من دیگه منتظر خدمت شدم! اخه رییس من هم
حرفای تو رو زد! من گفتم نه!

شکوفه های درخت آلوچه

زاغ

هوار می زند:

آه

شب می میرد!

تمام

راحله پروينه مار

۱ جون ۲۰۰۸

نيشته بوم مي خيالا ويجين گودان دوبوم. چفه عرق
بوم. داره ولگان ايتا تکان نوخوردیدی. لل پر نزه یی.
آسمانا خياله نقاشی بوگودی بيد، هاتو مي سره جور
آبی يو گاگلف ابری بو. ابرانا خيال کونی به آبی
بودوخته بيد. مي گوش زنگ زه یی. مي جانا ايجور
ول بيگيفته بو.

ايدفایی بيدم ای چی مي کامپیوتره من ايتا صدا
بوگود. ايجور کی همش ايتا ای ميل آيه(۱). اوت
لوکا(۲) فاندرستم بيدم انور ايميل اوسه گوده . فکر
بوگودم بازام ايتا گوزه گبه سبزانه(۳) کی انور اوسه
گوده داره. هاتو واهيلايو آدمانه مانستن انوره ايملا
واگودم. بيدم بينويشته:

Reza jan,
droud.
Gouyand khabar koutah boud.

Maman Parvine dirouz dargozasht.
Ou az man khast be agahy to
brasanam.

هاتو خوشکا زه مرا. تور و بورا بوم. می سر دگه را
بوشو. می چکره پرکستان دوبو. هر چی بو پاکا
بوسته بو. هی تا خیال نمانسته بو بجوز غازیان،
خاکی کوچه من. هاتو کی کوچا خواستی دواری،
اونه نبشه سر، سنگه بولوکی دیفار و ایتا کوچی
پاگردان کی آهینی درا نشان دایی.
هاتو درا بزه نزه مامانه صدایا ایشتاوستیم. درا
واگودیم. چپ و راست شمعدانی گولدانا دیفاره
کش بیده نیده ایوانه سر مامان هو مهربان نیگا مرا
گفتی:

- به به آقا رضا. چی عجب

تا بایم واورسم که راحله کایا ایسا؟ احمده جان چی
خبر؟ ده بییم کی مرا گه حلا بی یا بوجور ایتا پیچه
بینیش. ایجور نیگاه گودی یو او گیلکی لبخنده مرا
کی هیزارتا ریشه می جانه منن داشتی، فاندروستی
کی هیچ حرکتی جوز سر بفرمان بون، آدمه جان سر
نتانستی بزنه.

آرامه شوییم ایوانه هییره سر نیشتم. هاتو کی چایی
دوگودان دوبو گفتی کی:

- احمد کار گودان دره. ها خطه رضانی - گمرک-
آخره خط اگه به سی اونا دینی. راحله یام واستی
خانه به سه. او زاکام وا هیزارجیگا فارسه. زاکانه کار
ایطرف، مردوم کاران ایطرف.
پگیام کی ده کوناواسین کون واسین را دکفتان دره.
پویان ولولا بوستان دره. پاک راسته دیفاره واچکه

شہ بوجور۔ چایی ایستکانا خود دس بیگیتھ آمویی
نیشتی ایوانہ سر می کنار۔

تا بایم واورسم کی پاپا چوتویہ، خودش گفتی:
- پاپایام بوشو دارہ ایمامزادہ۔ واستی مشتی قہوہ
خانہ بسابی الان۔

چاہیہ نایی می ویرجا، مرہ ہاتو گفتی یو منام قاقا بو
در و دیفارو اسمانا فاندروستیم۔ سمندی واشوستہ
حیات کی ہمیشہ جارو بزہ، ترو تمیز بو مرا فاکشہ
یی تا شمدانی گولانا کی دیفارہ کش تہ رج
گولدانانہ مئن دیلبری گودیدی۔

ہمیشک ایجور می دیل پرکشہ یی مامانا بیدینم۔
ویشرہ وختان کی نہار آشپزخانہ مئن ہمہ تانی ایتا
دونیا جیما گودیم واشادہ سفرہ دور۔ ایتا دونیا
سادگی یا۔ ایتا دریا مہربانی یا۔

من مامانہ ویرجا تمامہ گیلانا حس گودیم۔ تمامہ او
گیلہ سادگی یو مہربانہ۔

یادہ پروین حرف دکفتم کی گفتی کوچی کانی
چوتو کوچہ سر بازی گودی یو ایتا پیچہ کی پیللا
بوہو دہ نتانستی اوتو کوچہ سر پسرانہ مانستن واز و
ولنگ بوکونہ۔

مامان دہ آخر پسین گفتی: کورا! دہ خجالت بکش ،
آتو ایتا تومانہ مرا نگرد!

ایجور تورا بوستہ دارم۔ خیال پیلہ لاتہ مانستن سر
بہ ہواہیہ۔ بتنگ بامو اسبہ لاتہ مانستن لافند ا
دورسانہ، کورم کلاچم دو وستان درہ۔ ہاتو مرا قاقا
گودہ دارہ۔ ول بیگفتہ دارم۔ گورشا بو دارم۔ می دیل
گریہ دارہ۔ خواہیم بینیشم انہمہ رہ گریہ بوکونم۔
ایجور گریہ کی تومامہ می خیالا دوارم۔ ایجور کی
قورصہ دیل بترکہ۔

واستی پروین و راحله ره بینویسم. ولی زنگ بزئم
بهتره. راحله حوکمن کاره سر ایسا. پروین چی؟!
پروین وا بخانه به سه.

ولی زنگ بزئم! چی بگم؟! اشک ولانه. گریه امان نده.
ولی واستی زنگ بزئم. نتانم به سم . واهیلا بون درم.
شومارا گیرم. انور گوشی یا اوسانه. گریه، مرا امان
نده کی بگم چره زنگ بزئه دارم. انور فامه مرا بغض
بیگیفته داره. گه پروین خوفته.

گمه باشه. هیچی نوگو. من تورا بوسته دارم.

انور گه بدا پروینا بیدارا کونم.

من گم نه.

من گم نه، اون گه بس، بازین گه کی مره زنگ زنه
. گوشی یا نههم.

پروینو راحله ره نیویسم:

پروین جانہ جانان

می دیل اونقد بیگیفته یه جه خبری کی بیشتاوستم

هاچین گورشا بوندردم. فقط می دیل خوایه بینشینم

گریه بوکونم

چوم فوچم تا تی مرا تنها بیم

سر بنام تی شانہ سر آراما بم

دیل بینیشته مخمله ابرانہ سر

پاک خیالہ کی خوامیم دریا بیم

تی قوربان

راحله جان

خبراً بیشتاوستم. می دیل هاتو بیگيفته یه کی تورا
بوندرم . نانم چی تانم بگم فقط می دیل خواهیه
بینیشینم گریه بوکونم.

تی قوربان

می چومه آسمانا، سیه ابران دواره.
هاتو قاقابو می اشکانا ایشمارم.
جه ایتا خیال تا هیزارتا،
جه دمرده غوربت تا غازیانه خلخالی کوگا یو هیزار
هیزار زالاش باورده یاد.

نانم دریایا فاندردم یاکی دریا بوستان درم.
می هیسته دیمه جا سیل را دکفه.
می دیل گیره.
مره مره بی اختیار دیلمانی خوانمو وارم:

" دو وارہ آسمانه دیل پورابو
سیه ابرانه جیر مهتاب کورابو
ستاره دانه دانه رو بیگيفته
عجب ایمشب بساط غم جورا بو"

تمام

1-

E-Mail

2-

Out Look Express

-۳

حزب سبزها

جانہ تی مار مرا جیویزان!*

۱۸ اکتوبر ۲۰۰۷

زبالہ بو. آفتاب پاک تورا بوستہ بو. خیالہ کی خاستی
ہمہ چی یا بوسوجانہ، واسوجانہ. زلزلہ ایبند خاندان
دوبو. گاگلف مشته حوسین، ایتا لگن ابا کی ایستکان
پیستکان اونہ مئن بوشوستہ بو، خو دوکانہ جولو
فوگودی کی ایتا پیچہ خونکی بزہ .

حاجی چوس نفس تازہ خو زبالہ خوابا جہ ویریشته
بامو بو دوکان. پیشخانہ پوشت بینیشته بو.
چورتیکایا اوسادہ بو با ایتا داشی کاغذ، شورو بگودہ
بو حیساب کیتاب.

ایسمال کہنہ فروش ایتا بشکسہ رادیو مرا ور شون
دوبو. قاسم چرخ چی پنچری گیفتان دوبو. کبلہ
تقی بازار مج کولا دوجہ مرا بوگو بیشتاوا دوبو. شاپور
تازیه خان چارپایا بنا دوکونہ جولو، ہاتو کی
نینیشتان دوبو، حوسین خندانان لوچان بزہ.

حسین نفتی برار، یخ بہشت بیگفتہ خودس، مامد
میوہ فوروشا کونا گودہ نیشتہ بو. گورزالی دیفارہ
کش ایتا توسہ دارہ کوندہ سر نیشتہ بو، خو پیرانہ
مئن، سبہ جانا دوما گیفتان دوبو.

شاپورہ مار، اژدری شاگردا گفتان دوبو کی گابہ گو
مالہ کہ دوما ہرکی بیگیرہ گابہ گویا رسہ!

احمد چیچیللاس خو دمپایی مرا ایتا گرزکا کوشتان
دوبو. حسن خاش ایتا ودره ابه مرا جان شورا گودان
دوبو. پینیک دوج، خو دوکانه مئن، ایتا خو سر زه
یی ایتایام بوپوخسته پینک پاره سر، کی وا نو نوارا
گودییی.

موصطفی چاچول باز کرتاکرت کوچه سرپایینه
شوندوبو. مونوچر خالا، اربا خوج خوردان دوبو.
موسیو کرا دوکانه پوشت چاکون واکون گودان دوبو
تا شب کی واسوختانه داد وا برسه بی.

اکبر دَوَد ایتا گابه مگسه جان بتنگ بامو کرا خو
جانجانی ریفق، پیله پایا، ره گفتان دوبو کی:
- آخه تو چاربدار نوبوسته، فوش دانا باموختی! خانه
خراس! ایتا پیچه به سایه اونه لبله بیجیر باموبی!
بازین!

- بازین چی؟! کی چی ببه؟! خوشکه لاس زئنه
حوصلا نارم. آها آها! نا! نا!

- یانی چی! تو فرهنگا دور نزه داری مگه!
- فرهنگا دور زئن یا نزن چی دخلی داره به می کار!
- تو خاره هرچی توربا عروس بوگوده داری! تورب!
پاک ایتا لاله تورب! تی پئر تورب بکاشته بی بختر
بو!

- من نانم تو چی گی! می سر آجور گوزه گبان فورو
نیشه! آسا تو خایی دونیا بوگو! هاچین ترا پرکانی!
من هانم کی ایسم! دوس نارم هاچین خوشکه لاس
بزنم! مالستن نتانم! می کار نی یه!

- آخه خاکا تی سرا! آخه گمج! انهمه کوره دوما
بیگفتی! انهمه شب نیصفه شب بوشویی کوره محله
مئن تابلو بوبوستی. انهمه شلمانه پوشت جوخوفتی!
ان همه های اونه راشی یا بیپاستی! بازین هاتو گابکی

بزه ای کوکویا شیشیندازا گودی؟! یانی چی من
هانم! آخه گابه کوس! تو کی آنقد اونا خایی! اچوتو ترا
شیش گیر باوردی! مگه نخاستی کوره مرا ریفق
بییی؟! بازین انهمه جان کندنه مرا، وختی کوره مرا
ایسایی! هاتو نا بیگیفته نا اوساده چارچرخا خاستی
هوا بوکونی! خیال کونی هاتو فاله موللا بزنه!

ایتا خنده بوگوده کی مردومان قاقا بوسته اوشانا
فاندرستید. پاسبان یاواشیکی اوشن تر بینیشت. اونه
حواس ننابو. اسبه ارابه چی خو ارابه بنا دیفار کش.
توبرا تاوه دا اسبه گردن بوشو قهوه خانه بینیشت.
ایتا چی چی نی پر بزه بامو اسبه دمه چک فو فوسته
جوبانا اوچه. داره لچه سر کشرکت خو چیلیکا پارا
گودان دوبو. پیشه کلاچ ایتا تیکه خوشکه نانا های
توک زئن دوبو. ماتور سوار قهوه خانه جولو به سا.
خیاله کی اینفره رافا ایسان دره. ایتا زنای خو زاکه
دسه بیگیفته قهوه خانانا دوارست. بوشو شاپوره
دوکان. شاپوره مار مرخه پرخه مرا ور شون دوبو.
زناکه زای ایتا خالی چرخا اوساده اونا های آ رو او رو
گودی. تقی دیوانه دیفاره کش هر که ده یی اونه یقا
گیفتی. هوا گرم بو. سایه دیمه سرقفلی داشتی.

پيله پا خوره ایتا پیچه آبا اوپا بوگوده. بفرکا شوبو.
هاتو قاقا بوسته رادوارانا فاندرستان دوبو. اونه حواس
ننابو. واگردسته خو ریفقه نیگا بوگوده. ایجور خو
چوماننا نیمیزگیره، وازاگوده، دوسته، نیگا گودی کی
خیاله آتوم واشکاوآن دره. هاتو خاستی ایچی بگه
کی اونه ریفق بوگفت:

بازم ڊيرا نوبو هاچين غورصه پورصه نوخور. ايتا را
 يافيمي ڪه دو واره تي ڪوره ڪا بيديني. ولي ڄانه تي
 هرڪه دوس ڌاري، نوقولدانه هوايا ڊدار. ڪرگوزي يا
 بنه بڪنار. تي ڪللا ڪار تاود. هاچين ڪرچا بوستن
 فايده ناره. بيدين چي واستي چي ڪار گودان ڌري.
 اڳه بتاني اوني ره ڪي ڄان ڪندان ڌري، هر چي
 بيڱي يا بوڪوني، اتو ببه ڪي اونا ڊس باوري، تي
 هدف فارسه ڌاري ناويره اڳه بنخايي هاچين من مرا
 قوربان بازي بيرون باوري، نه تي شونو ڪوره ڪه ڏن
 دوروسته، نه يالانچي پهولوان بوستن! فامي چي
 گمه! يا بازام تي ڪلا ڪاري!؟

- فامم چي ڳي! خيال ڪوني تي مانستن توربمه!
 هرڪي بوجور بيره! خودشام بيڱير آورہ!
 خنده مرا بوگفته:

- خوب ني يه بابا! تو بيڱير آوردنا دانستي ڪي بزه
 يي هاما فوگوردانه يي!

تو بيڱير ناورده خاڪا تي سر دوگودي ڪي! حايفه
 گاب ني يه آدم ترا بڱه گاب!؟

هر دوتا تام بزه ييد. هيچي ڪس ڪسا نوگفتيد. هر
 دوتا فڪراشوبيد. خياله ڪي ايتا راچاره دونبال
 گردستيد. ايدفائي هر دوتا با هم بوگفتيد:

چوتو يه ڪي....

پيله پا خو حرفا جيگيفته بوگفته:

چوتو يه ڪي چي؟

- ڪي بيشي ڪوره ڪه محله بيديني ڪي تاني اونا
 ايجور بيديني يا ايچي بينويسي تاوه ڌي اونه خانه
 مئن!

پيله پا قاپاس بزه خو ريفقه سره تان بوگفته:

- هان بو! انهمه کللا کار تاوه دانو فیکر گودن! هان
بو! خوب بوبوسته پروفیسور نوبوستی جانہ تو! تو!
خارہ ہی چی گابا عروس بوگودہ داری کی!
پیلہ پا ریفق بوگفت:

- چرہ! ان کی بد نی یہ! خاب ایجور وا اونه مرا
تماس بیگیری. تا ہمہ چی خرابا نوبوستہ واستی تی
دیرین وارینا پا کا کونی دہ!
پیلہ پا خاستی دو وارہ قاپاس بز نہ کی اونه ریفق داد
بزہ:

- اہ...تونام می کللا موفت گیر باوردی! چی تا تکام
خورہ، خایہ قاپاس بز نہ! بوخودا ایدفا دہ بزنی! ایتا
زنم تی خوج خورا تی موت بجہ!
پیلہ پا یا ایجور خندہ بیگیفتہ کی نتانستی خو خندا
بدارہ. پاسبان کی اوشن تر نیشته بو اشانا فاندراستہ.
ایجور کی خیالہ بخایہ بگہ:
ساکت بہ سید انقد موخ نوخورید.

پیلہ پا خو خندا جیگیفتہ. خو ریفقا بوگفتہ:
- اخہ تو کی انقدر ترا حالی بہ! بازین چوتو گی من
بشم ایچی بینویسم تاوہ دم کورہ کہ خانہ مئن! تو
نیگی اگہ اونه پئر، اونه برار اگہ یاداشتا بیافید یا
بیدینید! چی خایہ دہ گودن. تو نیگی بازین دہ او
سامان نتانم پا بنم! اگہ مرا بیدینید هرکی سرہ علہ
دوس دارہ ایتا زنہ! مرا ہاچین کونیدی تورشہ آش
اگہ بفامید. اسا من جہندم! می کورہ کا دہ ولانید
بایہ بیرون کی اونا بیدینم! تی مانستن ریفق
داشتنہ مرا، جانہ تو دوشمند لازم نارم!
پیلہ پا ریفق خندہ مرا بوگفتہ:

- تونام ترا ایچی حالی بہ جانہ تو! اوتویام گاب نی
یی کی فیکر گودیم!

هر دوتا خنده بوگودید. ویریشتید جه پاسبانه ور،
بوشویدد مشته غولام حوسینه دوکانه هیره جیر
بینیشتید. تقی بی نفس حسن جوله مرا آمون دیبید
خودشانه شطرنج جابه یا خودشانه بفل فوزه. تقی بی
نفسه شلانتقوزه جلاسته نهابو. حسن جول چفه عرق
بو. هالا فانرسه بید کی تبریزی داره جیز بینیشتید.
تقی بی نفس بوگفت:

- ها تبریزی داره جیر بینیشینیم. ها سیه دیمه
چسبه.

هر دوتا تبریزی داره جیر بینیشتید. شطرنجه جابا
واکودید. شطرنجه مهره یانا شورو بوگودید صفا رو
دیچن. هاتو کی خاستید شورو بوکونید بازی گوده
نا، ایتا پیسه کلاچ جه تبریزی داره لچه دیره تقی بی
نفسه کله سر.

ایدفایی خیاله کی ایتا جیما بو فئر جیویشتی بی،
جه خو جا بپره سته دادو فریاده مرا پیسه کلاچه
فوراده. حسن جول کی خنده جا پاک شکم روش
گیفتان دبو! گیل گوده دونبال گردستی.

پيله پا ایتا آپار اوساده پیسه کلاچه ره تاوه دا. هاتو
کرا هر کی ایجور تقی بی نفسا فاندروستی یو دوزیکی
خنده گودی. ایدفایی کبله علی پینیک دوجه دوکانه
شیشه ایتا صدا مرا بشکسه، فو ووسته راه دوارنا پا
جیر. مردوم کرا قاقا بوید. تقی بی نفس خو سرا ایتا
تیکه روزنامه مرا پاکا گودان دبو. حس جول، لسا بو
خنده جا اونا کومک گودان دو بو.

رادواران کبله علی پینیک دوجه دوکانه جولو جیما
بوید. پيله پا ریفقه رنگ بپرسته بو هاچین بو بوسته
بو دیفاره گچ. های خو راسته دسه مرا زه یی پيله پا
تکا گفتی:

- اه...اه...آمی گاب بزا ری..... بیده بی چی
بوگودی! تو پیسه کلاچا زئن دیبی یا کبله علی
پینیک دوجه دوکانه شیشا! آخه تو چره هاتو گابکی
هر چی تی کله آیه! انجام دی! آخه چره ایتا فکر
نوکونی! آخه....

پیله پا ده آمان ندا خو ریفقا تا خو دسا راستا گوده
کی ایتا ده قاپاس بزنه خو اونه سره تان! پاسه بان
پیله پا دسا بیگیفته بوگفت:

- مردومه دوکانه شیشا ایشکنی کمه ، اسا دسته
بزنام داری! خجالت نکشی!

پیله پایا خوشکا زه. پیله پا ریفق کی اوشنتر بوشوبو
تا خو ریفقه قاپاسه جان جیویزه، قاقا بوسته پاسه
بانا فاندروستی.

پاسبان پیله پا دسا ولا نوگودی. مردوم کبله علی یا
نیگا گودید. تقی بی نفس، حسنه جوله مرا ،
شطرنجا وا بدابید.

همه تانی کبله علی پینیک دوجه دوکان ویرجا
جیما بوستان دیبید.

پاسه بان پیله پا مرا راه دکفت.

پیله پا ریفق دس از پا دراز تر هاچین خورا خوردان
دوبو. خو ریفقه ره نتانستی کاری بوکونه. پاسه بانه
دوما بیگیفته را دوبو. پیله پا خو ریفقا ایچور نیگا
گودی کی خیاله خاستی بگه:

جانہ تی مار مرا جیویزان!

تمام

آشتی کونان کوچہ

۹ زانویہ ۲۰۰۹

تازہ را دکفته بودم. خانہ جا بیرون نامو می مار مرا
دوخادہ:

- کویا شون دری؟

ایتا پیچہ می مارا فاندراستم. بفکرا شوم چی بگم.
بگم کی تورا بون درم! بگم کی ہاچین واہیلا بون
درم می یارہ دس! بگم شون درم بازام می کاسہ
کورا بیدینم! بگم کی ....

می مارہ صدا دو وارہ می گوش بامو:

- زای جان نانم چی گودان دری ولی ہرکاری کونی
تی ہوا یا بدار!

می مارا ہوتو کی فاندراستان دوبومو فکرا دوبوم،
لبخند بزم. خانہ جا باموم بیرون.

مشتہ حوسینہ پینیک دوجہ زن، بانکا نفتا خو دس
بیگیفته، نفس نفس زئنه مرا جہ او سرہ کوچہ آمون
دوبو. ہر تا قدم اوسادی، بانکایا نایی بیجیر، خود
چادورہ پرہ مرا خو دیما پاکا گودی، ایتا آہ کشہ یی
یو دو وارہ را دکفتی. می دیل بوسوختہ. توندا توند

بودو وستم. مشته حوسینه پینیک دوجه زنا هاتو
فارسه فان رسه، هارای بزم:

- آخه مارا! ها پیلہ کی بانکایا تی دس بیگفتی
فاکش فاکش شون دری! اینفر نه سا کی ترا فارسه!
هاتو کی نفس نفس زه یی آوه جا دا:

- آی زای! چی بگم!؟ خودا ترا فاره سانہ دارہ!
هیشکی می داد فان رسه! هر که دینی خو کلا
کاشتان درہ! ده وُرسفتم جه آسگہ زندگی!

هاتو کی مشته خانمہ حرفانا ایشتاوستان دوبوم، ولی
می حواس ننابو کی چی گفتان دوبو تا اینکہ اونہ
بانکایا ببردن تا اونہ خانہ بلتہ کنار بنام بیجیر. مشته
خانم نانم چی بوبوستہ بو یا کی من آتو خیالاشوبوم.
مرہ پاک اویرابوستہ آدمانا مانستیم. ایدفا بیدم مشته
خانم مرا گہ:

- پئر شیبی پسر! خودا ترا سیفیدہ بخت بوکونہ
نانم ایچی بوگفتم یا نوگفتم، جه مشته خانمہ دس
جیویشتم. هاتو فکرا دوبوم. مرا یادہ کی مشته
خانم، ساغرسازان فانرسہ، داوشسورابہ کوچہ ور،
ایتا پسرہ مشته خانما خاستی بگہ : سلام مشته
خانم، گفتی: سلام مندگانم! هر دفا کی مرا یاد آیہ
هیزارتا قورصہ بدارم، مرا خندہ گیرہ! ایچور خندہ
کی هرکی بیدینہ گہ ایتا پیلہ کوسخولم!

هاتو کی خندا دوبوم، مرہ شون دوبوم، می ناظما
بیدم کی جه دور آمون درہ. مرا یاداشوبو کی می
ناظما بوگفتمہ بوم ناخوشمہ نتانم بایم مدرسہ. هاتو
می دیمہ رنگ بپرستہ بو کہ می ناظم مرا فارسه
وناشته می لبلہ بیجیر بایہ. خیال کونی کہ بفامستہ
می دسہ پایا اویرا گودہ دارم، مرا پیشیکی بوگفتمہ:

- ا ترکمه! تو ناخوشی؟! تو کی کله خوکه به دوبا
دی بازین چوتو ناخوشی!
تا بایم ایچی بگم، بوگوفته:

- فردا کلاس نوشو، بی یه دفتر ترا کار دارم
ایتا میچومانه سر بوگفتمو مرا بزم به موش موردگی
کی یانی تی چاکرام ایسام ناظم جان ایمروزا تو درزا
گیر تا فردا خودا بوزورگه

موستشاری کوچا دوارسته بوم. سید احمده خانه
ویرجا ایتا چوله وینیستون بیهه مو دوز دوزیکی
آتش بزم. ایجور پوک بزم کی خیاله سالاسال مرا
سیگاره جان جیگفیتته بید.

حاجی آبادا فانرسه بیدم تقی پشمک خورا ژینگولا
گوده ایتا سیاکوره بالا بیگفیتته هاچین دیل فادان
دره قولوه فاگیفتان دره. تا مرا بیده ایتا لوچان بزه،
یانی : آغوزدار

منام بمی رو ناوردم، بیده نیده بنام اونا دوارستم.
ایدفایی کورده حوجت جه دور داد بزه :

- ا.....تی خاخورا بازام کی اوتوشویی لیباسه
مرا ژینگولا گودی!

بیچاره تقی پشمکه رنگ بوبوسته بو دیفاره گیل.
ایدفایی نانم چوتو بوبوسته کی تورکه حوجتا دست
تکان بدام بوگفتم :

- فاگیفتم کی فاگیفتم تو چره ناجه داری پسر! اگه
تانی تونام فاگیر پوز بدن!

تقی پشمک خیاله کی جهنمه آتسه جان ایدفایی
دکفته بو بهشت! پاک پرا گیفتان دوبو. مرا ایجور
نیگا بوگوده کی یانی مرا جیویزانه یی! وای کی
هاچین ذوقه مرا خو تومانا پاک دیمیشتان دوبو!

کوردہ حوجت قاقابوستہ مرا فاندراست. ایجور کی اونا
جوتیکی واکفتیبی بوگفته: من کی شیمی مرا نوبوم،
من...

تا بخوایہ خو حرفہ دوما بیگیرہ، ایجور داد بزم کی
کوردہ حوجتہ حرفان می دادہ مئن آویرہ بوستہ. تا
کی فارہ سہ ییم بہ ہمو آرامہ بوگوفتم: تونام وختو
بی وخت ترا حالی نیبہ! ہاتو کتہ رایبی ترہ ہرچی
تی کلہ آیہ گی! مگہ نیدینی خو یارہ مراہ
کوردہ حوجت ماستہ مانستن بہ سا مرا فان درست.
ایتا اونہ شانہ سرا بزمو می رایا بوشوم.

حاجی آبادہ وسط فان رسہ، مرا جوم جوم دکفت.
پاک ول گیفتان دوبوم. نانم چرہ نخواستیم می یارہ
خانہ ور بشم. دانستیم کی الان کو رایا وا بایہ بشہ
بخانہ. می دیل ایجور زہ یی کہ می پیشانہ، شہ بزہ
بو.

ایتا دوکانہ شیشہ مئن مرا فاندراستم. می بیجیر
بوجورا های نیگا بوگودم. مرہ مرہ می دیلہ مئن
گفتیم: بشم!؟ نشم!؟ نانم چقدر ہوتو بہ سامو اکہ را
دکفتہ دارم. خیابان پهلوی یا بیچستم. آذربانی یا
فان رسہ، می دیل دکفت واگردم. گاندی پیران
دوجی ور ایتا پیچہ سرپا بہ سام. های می خیالا
اورشین بوگودم. بیدم نتانم نشم. واستی بشم بیدینم.
واستی بشم ایتا گوشہ سلمان پلمانہ پوشت
جوخوسم، می یارا بیدینم.

ہاجین واهیلا بوستان دوبوم. ہاتو می مرا چکو چانہ
زئندوبوم کی بیدم خیابانہ وسط ایسام، شون درم
خیابانہ او طرف. گاندی پیراندوجی می پوشت،
آذربانی می جولو، حوسین میمونہ پٹرا بیدم خو
فیاتہ مرا کی سالانہ سال بو تاکسی کار گودی، آمون

دره. هالا فان رسه ایجور بوق بزہ کی خیالہ یخ بردان دره. می پایا توندا گودم خیابانا دوارستم. پور ده نمانسته بو کی سینما سعدی یا فارسم. واستی بوشوبیم آفخرا کوچہ، حاجی حمامہ ور بزہ بیم آستی کونان کوچہ را بوشوبیم. ہا طرفان بو کی می کاسہ کور غمزہ کونان آمویی یو می دیلا بردی. می جیبہ مئن، می پولا ایشماردان دوبوم. نانم دوزار یا سہ قران بو. ایتا ده شی ہمیش می چیبہ مئن تہ کیسہ ناہابو. می حواس نناہو کی اکہ ده شی یا آویرا گودہ دارم. یا شایدام ناہابو دوزاری مرا فکر گودیم سہ قران بو. دوچرخہ فورووشی روبرو، ایتا پیرہ مردای دکہ داشتی کہ اونہ جان ایتا ده وینیسٹون بیہم. نانم چرہ مرا ایجور ده نیگا گودی. منام کی پاک می ہفتایا آویرا گودہ بوم. پولہ خوردا بناہوم اونہ پیشخوانہ سر، ایچولہ وینیسٹونا اوسادہ بوم با ایتا چولہ کبیریت می سیگارا آتش بزہ بوم. لیباس فورووشی برک، برق زہ یی. یوسف باقلایی خو چارچرخہ ور داد زئن دوبو: مگس بیاف بیرا دن جایزہ فاگیر! ہامیشک ہانا گفتی مردوما بخندہ تاوہ دایی. حوسین پابوز گیرہ خو پئره نہارخورہ والای دان دوبو، میدانہ فانرسہ شون دوبو. تیمور لب چاک، اسبہ ازابا چارانال دو وانن دوبو. خاور میدانہ کنار ہیندوانا حراج بزہ بو مردومام اونا دورا گودہ بید. ایتا پیچہ مردوما فان درستمو می رایا بوشوم. حاجی حمام فان رسہ ، بیپچسم آستی کونان کوچہ. می سیگارا پوک زہ ییمو می خیالا اورشین گودیم. خیالام کی لاب پیلہ لاتہ مانستن، امان ندایی.

کوچه وسط فارسه بوم کی مرا خوشکا زه. پاک
خواستیم آبا بم بشم زمینا فورو. نخواستیم بیدینم.
می چکره پرکسی. می دیم پرا شه بزه بو. می دیل
ایجور زه یی کی پاک خواستی می سینا دورسینه.
سیگار می انگوشتانه مئن، ایجور می دسا بوسوجانه
کی اونه واسوجان، پاک می جانا دوارسته بو. هاتو
قاقا بو فاندراستان دوبوم.

می کاسه کور جه دور ساسانه مرا بال به بال آمون
دوبو.

وای ساسان! می جانجانی ریفق می یاره مرا بال به
بال!؟ نانسیم چی بوکونم. نه تانسیم به سم. نه
تانسیم واگردم. نه تانسیم بشم. نه تانسیم.....
خوشکا زه بو مرا.

می سیگارا پوک بزم، اونه دودا می خیاله مرا هوا
بدام. پاک دونیا فوگوردستان دوبو. می سر دگه را
شویی. من آویرا بوسته بوم.

تمام

يا دبازيد يا فوقوسيم شمه را

رشته زمين طياره فوتبال*

ايتا ساک بيگيفتم مي دس داورا فاندريستم. ممد
نقاش شيب زنه کا، خودس بيگيفته مرا بوگوفت:

-ايتا ساکا بنه ايا

منام ايتا ساکا بنامو مي دس آسينا فاکشم بوجور
بوگفتم بيشمار. داورام شورو بوگوده قدم اوسادن. من
اونه پايا نيگا گوديم که کوچی قدم يا پيله قدم
اوسانه. دوازده قدم بيشمارده مرا بوگفت:

- ساکا بنه ايا ده دس نزن

منام ساکا بنام او يا باراما دوخوادم. ممد نقاش کی
هم موربی، هم داور، هم سرپرست بو امی تیمه
فوتبالا دوما داشتی یو امه را تمرین دایی. پاک
فوتباله عاشق بو. امانام کی تازه امی ديما فله مو بزه
بو، پيله بازیکنانه ادایا در آوردیمی.

امی زمين فوتبالام ايتا زمين طياره بو. ايتا زمين
طياره کی اونه ايتا سر نهابو لاکان جاده ايتا ديگه
رازی يا دوارستی. زمين طياره ايطرف روبر نهابو

ایطرف دیگہ تا چوم کار گودی باغ بویو و پرچین
مرچین.

می تومانا فاکشم بوجور تر. می پیرانه آسینا فاکشم
تا می بازو، باراما دوخوادم کی بایه شوت بزنه من
بیگیرم.

هاتو کی بارام بامو شوت بزنه. من فچہ مستم می
کتانی بندا کی واوو بو دکشم. می کتانی بندا دکشن
دوبوم کی توپ فارسہ. می کتانی بندا دوستہ، دن
وستہ، توپ بامو منام شیرجہ بوشوم توپا بیگیتم،
وناشتم دروازا بشہ بودورون کی گل بوخوردی بیم.
آخہ ممد نقاش ہمیش گفتی کی اگہ اولی توپا
واہلی بشہ دروازہ مئن، دہ تا آخر ہاتو گل خوری!
منام ایجور شیرجہ بوشوم کی ہاچین می دندہ
خاش ول بیگیتہ بو.

می دروازہ یام ایجا نہابو کی گا گلف واش دوبو.
آنقدام سنگہ و چوبو چکال می دور و بر فوجہ بو کی
نوگو! منام کی ہاچیم کرچ! گوتورمایی شیرجہ
شوییم ہر چی بو.

تو نوگو جہ دور، ایران مہرہ دروازہ بان امہ را
فاندرستان درہ. تازہ دروازہ وسط بہ سام کی دومی
توپ بایہ بیدم ایران مہرہ دروازہ بان بامو می ور مرا
بوگفت:

- تی کتانی بند کی اتو توندا توند وا وہ، تو نتانی تی
حواسا جیما کونی توپا بیگیری. بازینام ہاتو ترا تان
ود خوشکہ گیلہ سر. ایجور توپہ رہ شیرجہ بوشو ترا
بچرخان کی تی جان زمینہ سر پاختا نہ.
ایتا پیچہ حرف گوش کون زاکانہ مانستن اونا
فاندرستم. بوگفتم:

- بی کتانی چوتویہ؟ من تانم بی کتانی بہتر شیرجہ
بشم توپہ رہ!

دہ اونہ رافا نہ سام کی ایچی بگہ. یانی می دیل
نخواستی می کتانہ گیر بدہ. اونام می کتانی! کی عزا
یو عروسی واستی دوگودییم! اونہ مرا مدرسہ
شوییم. فوتبال گودیم. تازہ جشن پشنام شوییم.
وختی یام کی اونہ ایجا دورسفتی، نخ پخہ مرا ایجور
چاگودیم کی از تازہ بی ہہ بخرتہ بوستی!
تا فچمستم می کتانہ بندا دو وراہ دکشم، بیدم
ایران مہر دروازہ بان ایتا کفشہ فوتبال خودس
بیگیفته مرا گہ:

- بیدین تی پا خورہ
وای کی پاک خیالہ کی دونیایا مرا فادا بید. کفشہ
فوتبالہ چرمی! اونام تا ہسا کفش فوتبالہ چرمی دون
گودہ بوم!

بیدم تا پشیمان نوبو کفشا دوکونم. می پا رہ خیلی
پیللہ بو. ایجور کی اونہ توک پاک دہ سانت خیالہ
درازتر بہہ. تو نوگو کفشہ فوتبالہ مرا واستی چنتا
جوراب دوکونی یانی اتویی گفتیدی منام نانسٹیمی.
ہرچی بو کفشا دوگودم. ایرانمہرہ دروازہ بان توپا
اوسادہ بوگفتہ تا بازی شورو نوبوستہ ایتا پیچہ بی یا
تمرین بوکونیم.
مرا بوگفت:

- بینش زمینہ سر
تا ہسا مرا یاد نوبو کی بخواستی بیم اتویی حرف
گوش بوگودییم. اونام من کی ہاچین کرچہ کرچ!
می پئرا تاوان نداییم!

زمینه سر بینشتم. دو سه متر اوشانتر، ایرانمهر
دروازه بان توپا دسه مرا تاوه دایی، منام گیفتیم.
های اطرف، های او طرف.

چن دقه نوبسته مرا بوگوفته پا بس. پا بسام. شورو
بوگود شوت زئنو مرا گفتی بیگیر. های زه یی منام
گیفتیم. چفه عرق بوبوسته بوم. ایجور می جان واج
باموبو کی ژیمناستیک بازان مانستن پوشتک وارو زه
بیم. کی تانستی مرا گل بزنه!

ایدفا بیدم ممد نقاش شیب زئن دره، هامما گه بایید
زمینه وسط. دو تا تیم جیما بوستیم. امی کاپیتان
جولو امانام کولوشکنه مانستن اونہ دوما بیگیفته.
باغہ محتشمہ تیمہ فوتبالام جیما بوسته با خوشونہ
کاپینان بامودہ داورہ ویرجا. راستی راستی تیمانہ
مانستن دس بداییم. دو تا کاپیتان بوشودہ. ممد
نقاش ایٹا دوزارہ مرا شیر یا خط تاودا. ایدفا بیدم
امی کاپیتان، ناصر، بوگفته :

- خط

ممد نقاش کی ہاتو خطا بیشتاوستہ ہاچین انہ رنگہ
رو بوبوستہ بو صارا گیل. اخہ ہمیشک گفتی کی
ہرکی خط بگہ موسابقا دبازہ.

اما دانستیم کی امی کاپیتان خواہہ ممد نقشا
کوفری بوکونہ. امی خندیا جیگیفته بیم ولی ہمہ
تانی دوز دوزیکی خندا دیبیم.

باغہ محتشمہ تیمہ فوتبالہ کاپیتان کی شیر بوگفته
بو، تانستی اینتخاب بوکونہ کی زمین یا توپ!
خورشیدام ایجور بو کی ہر طرف دروازہ بوبوستی بی
توفیر ناشتی. یانی امی دروازہ یان شومالو جونوب
نہابید. خورشیدام کہ جہ باغو بولاغ دتاوستی یو
روبارہ پوشت جوخوفتی. ولی غوروب دم، کی

خورشید شوندوبو روباره پوشت دارو درختانه مئن
جوخوسه، ایتا دروازه بانا چوما آفتاب دکفتی.
باغه محتشمه تیمه فوتبال زمینا اینتخاب بوگوده.
ایتایام او تیمه مئن ایسابو کی هاچین شر بو. تا باییم
هرکی بشه خو دروازه طرف، ایدفا بیدم بارام خاش
والیس، امی کاپیتان گوشه کون ایچی بوگفته.
کاپیتان امی شین هاچین ماسته مانستن به سا اونا
فاندرسته.

اما نانتیم بارام خاش والیس چی بوگفته داره تا
اینکی امی کاپیتان بوگفته کی اما اگه دنبازیم، داوا
به. باغه محتشمه زاگان گیدی کی موسابقا واستی
ببرد، ناویره امه را فوقوسه ده!

موسن، ممد، ناصر، مونوچر؛ حسن، علی، موصطفی،
منو بارام بوگفتیم اما امی بازه کونیم، بازین بیدینیم
چی به. اگه واستی داوا بیگیریم امانام گیریم!

هاتو بو کی خیاله لشکرکشی گودان دیبیم. داور
دوخواده همه تانا کی بازی بوکونیم. هر دو تا تیمه
زاگان هرکی بوشو خو جا سر، دفایو وسطو گوشه
راست و چپ و منام دروازه بان.

باغه محتشمه تیمه مئن ایتا ایسابو کی کل بو. خاشه
خاشام بو اما جه اما همه تان پيله تر بو. هون گوشه
راست، حمله بازی گودی. هاتو کی اولی حملا
بوگودید بیدم کی پوشته هیژده فان رسه ایجور
شوت بزه کی تومامه زکان هاتو وای بوگفتید کی می
زاله بترکسه بو. توپا وختی بگيفتم. قیافه مرا بوگفتم:
- شوما شیمی بازه بکونید! هاچین هاچینه مگه!
دروازه ره شیمی خیال جم!

ایرانمهره دروازه بان دوره شر ایسابو مرا فاندرستی.
بازی هرچی ویشتر جه اون گودشتی، بزن بوکوبام

ویشتر بوستی. باغه محشتمه زاکان هامه باموبید. تا اما حمله گودیم امه را فوش داییدا هاتو کی اوشونه تیم حمله گودی، شورو گودید دور اوسادن. اولی نیمه تومانا بوسته بو. هیتا تیم گل نزه بو. همه تانی دروازه پوشت بینیشته بیم. هر کی ایچی گفتی. ایتا گفتی می پا قاب درد کونه. اویتا گفتی می پا بوز جیویشتان دره. ایتا گفتی می پا پیله انگوشت باد بوگوده.

تا اینکی داور شیب بزه. دومی نیمه شورو بو بوسته. هاتو دو دقه نوبوسته بو کی امی تیم ایتا گل بزه. وای باغه محشتمه زاکان پاک پوتاره مانستن فو ووسته بید امی طرف، هر کی ایچی گفتی. بازی کم کم شون دبو بو کی داوا بیه. همه تان واکف داشتیدی. لقد زن فته فراوان بو. ایا اویا جه هر دوتا تیم چند نفر یا خو تکا بیگفته بو یا خو پا ساقا مالمستی. ایتا شله مانستن دو وستی. ایتا ایسابو که هامما واکفتی. داوره خطا ده نخواندی.

اوشون هر چی حمله بوگودید نتانستید گل بزید. منام کی هاچین شیرا بو، خیاله جامه جهانی بازی گودان درم. کفشه چرمی دوگوده فنره مانستن واز گودیم .

ایدفا بیدم باغه محشتمه زاکان ایتا ایتا خوشونه انوگوشته مرا های فوش دیدی مرا. فوش دیهیدی اونام چی فوشی. منام دروازا پاستیمی کی گل نوخوریم. تا امی تیم حمله گویدید من تنها بوستیم. می دیل زه بی می پوشتا کی هسا یا مرا فوتورکد! ایچور بو بوسته بو کی هرکی گردستی تیجه سنگ

بیافه باوره تاوه ده امی خطه هیژده مئن، دروازه
جولو!

اوشون سنگ تاوه دایید، من سنگانا اوچه ییم. هاتو
کی اوشون حمله گودید، من ده نتانستیم سنگانا
اوچینم. اوشانام تا تانستیدی سنگانا تاوه دایید می
طرف. هاتو امی فاکش دکش تا بازه تمانا به، درازه
داشتی.

ایدفا داوره شیبه مرا خیال بوکون کی ایتا عالمه
گرزکا ایجانایی سراددا!

باغه محشتمه زاکان باموبید داوا بگیریید. جه او دور
ایدفا بیده ییم اینفر هامما دوخوانه. باغه محشتمه
زاکان هو یارو صدا مرا واگردستد.

دوز دوزیکی گا گلف فوش دایید ولی اما فوشا
خوردیم هیچی نوگفتیم. همه تانی را دکفتیم. ساکو
لیباس امی دس بوشوییم روبرکنار.

همه تانی چفه عرق هاتو فاره سه فان رسه هرچی
امی دس نهابو لیباس بکنده نکنده آشغالی واز
بوگویدیم آبه می یان!

تقی بابوز گیره ایتا صابون نخله زیتون مرا خو
دیمپرا شورو بوگوده شوستن. هاتو کی کخ بیگیفته
اونه چوما واز بوگودم اونه صابونا بیگیفیم بوشوم آبه
وسط پاشنا گودنو سرا شوستن!

تا تقی پابوزگیره واخبردارا به، کی صابونا اوساده، کی
اون ساده؛ همه تانی امی سرو جانا هو صابونه مرا
بوشوستیبیم!

کولی مانستن روبره مئن دوم زئن دیبیم کی باغه
محشتمه زاکانا بیده ییم آمون دربید.

امی ساک پاکا اوچه ییم، تا امه را فاره سد،
بوگوروختم!

پياده بوشو تي پا واج بايه*

۱۵ فوريه ۲۰۰۹

زالاش باورده، هاچين ايتا دونيا غورصا مي ديله مئن
اورشين گودان دوبوم. لل پر نزه يي. گاگلف قبله
علي بازار مچ، موشته كرفا ايور زه اي ايتا چكه يخه
آبا اودوشتي. كاسااقا چانكش، ديفاره كش خوابا
شوبو. ايتا پيسه كلاچ نانم چي خود توك بيگيفته،
هاتوپارپنگالي اونا فوقوته، كرا داره لچه چيك چيك
صدا دايي.

زارا مار كرده خاله مرا هرچي هيش هيش گودي،
كلاچ جوم نوخوردی. آشغالانه مئن مي چوم دكفته
ايتا پاره توپا. اونا اوسادم . بيدم شا چاگودنو بازی
گودن. پاره توپا ويگيفتم بشم بخانه بودوجم. هالا
فانرسه بوم كي مار مرا بوگفت :
- تو ده نخايي بيشي ! او بيچاره ويشتايي جان
بمرده!

هاتو كي مي ماره صدا بامو كي بوگفته ده نخايي
بيشي! مرا پاك برق بيگيفته! ياد بامو مرا كي واستي
مي پئره ره نههار ببرديبيم.

پاره توپا دیفارہ کش خوشکہ چوبانہ مئن جوکوتہم.
ایدفایی بیدم ایجور کی وارث نودانہ دپاچہ یو اونہ
نرمہ صدا می گوش بایہ، اینفر خواندان درہ:

- آی خودا، پر فادن، من پر بیگیرم، آخ جون... رایہ
بابل و بابلسر بیگیرم آخ جون...جانہ دیلبر ..

نیمیزگیرہ پرچینہ درزہ جا می چوم دکفتہ سیما
خانہ. بیدم می سیا کور چا جان کی آب واقوشتان
درہ، خورہ خواندان درہ. تا بایم ویریزم آقوزدارہ
شاخہ واچکم بشم بوجور اونہ رہ ایتا شیب بزئم کی
مرا فان درہ، بیدم می ریکابی ہاچین شالیکی یا
مانہ، می دیم پر پاک گیلہ الابہ، مرہ مرہ بوگوفتم
آتو اگہ مرا بیدینہ دہ ہرمالہ می سر الاما نحوایہ
دئن.

ہوتو پرچین کش جوخوفتہ جونخوفتہ، دوزیکی اونا
فاندرستم. می لابیلا فہ وہ رستم، ایتا آہ بکشم. ہلا
می آہ تومانا نوبوستہ می مارہ کتلہ لنگہ بیگیفتہ مرا
کی ہاتو خیالہ خوجدارا دبکہ بزئہ مرہ تاوہ دایو می
سر داد بزہ:

- ویری دہ زای! تو پرچینہ کش چہ چو زئن دری
آخہ! جانہ مرگ نیبی تو! و!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!ی!!!!

می مارام کی مالیات پالیات ناشتی، ہاتو کترایی داد
زہ یی. مگہ یارستیم می مارا بگم کہ سیما صارا مئن
ایسا یو من اونا فاندرستان درم!؟ ایجور می آبرو
بردی کی سیمامار کردہ خالہ مرا دکفتی می جان
کی بازام اونہ دخترہ دوما بیگیفتہ دارم.

ہانہ واستی ہیچی نوگوفتم. پرچینہ کش ویریشتم.
بوشم می دیم پرا بوشوستم. نارخوریا اوسادم را
دکفتم.

می پٿرہ نارخوری یام کی ایتا دوتا نوبو! لاکیتاب
شیشتا طبقہ داشتی. جہ شورہ کولمہ بیگیر تا
میرزاقاسمی یو زیتون پرورده یو توریو چہ دانم ہرتا
ناہار واستی شیش طبقہ نارخوری لبالب بوبوستی
بی. منام ہمہ تا روزان واستی می پٿرہ رہ ناہار
ببردییم.

تابستانان ہان می کار بو. کی کی ناشتیم مدرسہ
وازا بہ تا جہ اناہار بردن جیویشتی بیم. ایتا پیچہ
دوتا پیچہ رایام نوبوکی. او وختان کی امی خانہ
دباغیان بو واستی تا آچ بیشہ بوشویم. اونام نہ چرخ
مرا یا ماشینہ مرا! ہاتو واستی پیادہ کی ویشترہ
وختانام پابراندہ بوم، بوشویم.

مرا مرقا گیفٹی نارخوری یا می دس بیگیفٹی بیم
انہمہ رایا بوشویم تازہ می دیل زہ یی ہمیش می
پوشتہ تان کی نوکونہ سیما مرا بیدینہ! ہامہ تا روز
تا می پٿرہ دوکان واستی مرہ مرہ مورغہ مانستن
چیلیک بزہ بیم تا فرہ سہ بیم می پٿرہ دوکان.

بازی وختان کی می پٿرہ خوشخوشان بو مرا دو زار
فادایی ایتا بیلیطہ خطہ واحد کی پیادہ وان گردستہ
بیم ولی ہرمالہ نوبوستی کی می پٿر خوشخوشانی
بوگودی بی یو مرا پول فادایی.

ایتا روز ہاچین زالاش باورده بوم. زبالہ بو. روبارہ
کولہ سر آبلاکویان تتہ رج زبالہ خابا دیبید. دارہ لچہ
ایتا زلزلہ پاک خو چیلیکا دورسینن دوبو. ممداسنہ
خانہ باغہ دارہ ارباخوجا کی بیدم می دان آب
دکفتہ. مرا جوم جوم دکفت. حاجی چوس نفسہ
دوکانہ کش ایتا کولاکتا اوسادم دیکہ بزم ارباخوجہ
دارہ لچہ. ایدفایی ممداسنہ مار خیالہ کی ایجگرہ

بوکونه ایجور داد بزه که قورابیه فروش، جه خو
زباله خواب دوبالا بجسته.

ایتا ارباخوجا کی دیفاره کش بکفته بو اوسادم پا به
گروز بنام. ممداسنه سر الامه پیدا نوبوسته، حاجی
چوس نفسه دوکانه پوشته را جیویز بزم تا تانسیتم
بودو وستم. مشته قولی جه خو دورسفته دوکان کی
تاخ تاخی نان چاگودی، ایتا تره پایه اوساده می
دومبال دکفت. منام کی هاچین خیاله دونیا قهرمانه
دو وستن بيم ایجور فشفشه مانستن دو وستیم کی
مشتی خودایام نتانستی مرا فاره سه.

روبارکنار همه جانشورا دیبید. مشته غولام حوسین
ایجور آشغالی واز بوگوده کی شاپور فینگی لیسته
کوله سر جلسکسه دکفته آبه مئن.

می تومان پیرانا بکندم روبرا و ر بزم بوشوم اویتا
کوله سر. آفتاب دتابه مئن، مرا تکان بدام کی آب
بوتوککه. ایتاپیچه آب دپاچسته بو می پیرانا هیستا
گوده بو. اونا فیچالستم تکان بدام دوگودم. زاکان
توته داره جان دکفته بید. ایتا داره خال ساق
نمانسته بو.

دور دوره شر آمد، زارا خاخوره مرا خوشکه لاس زئن
دوبو. هاتو کی علی درازه مارا بیده، خو دوما جیگا
بدا. مرا نیده بو بنام. می تومان پیرانا دوگودم جه
روبارکنار را دکفتم بشم سرچشمه یو کورده محله را
تا بشم پاستوریزه.

می جیبه مئن سبج پوشتک زه یی. هاچین یک شی
ناشتیم. می لب خوشکا بوسته بو. چشمه لب ایتا
موشته آب بوخوردم. می مچا پاکا گودم. را دکفتم.
سرچشمه زاکان دیفاره کش نیشته بید یار بیگیرید
تا کوچی گل بازی بوکونید.

پيله صارایی یا دوارستم. چوب بوری کنار بیرون
ماموم. کورده محله هالا فان رسه بوم کی موسن
چانکشه صابخانه یا بیدم حاجی قاب بازه مرا چانه
زئن دوبو نانم چی سر داوا داشتیدی. ایجور کی
اوشانه نیده دارم، یهودی قبرستانه دیفاره کش
جیویز بزم کورده محله کوچا سر بیگیفتم. آزاد دارا
فانرسه بیدم سیما برار ایجور خو دسانا وازا گوده
آموندره کی می ناف دکفت. دانستیم کی ایروز
واستی مرا واکفه. همیشک مرا ایجور دیگه
فاندرستی. هاتو سیما برارا قاقا بوسته بوم کی بیدم
اونه ریفقانم شلمانه کش ایساده تا سیما برار کی مرا
واکفته بایید دکفید می جان. منام کی هاچین ازایلا
مانستیم تا ازایلام نوبوستی بیم نوبوستی کی پا به
گوروز بنابیم . بازین سیما ده می خطا نخواندی.
منام کرچ! می سر بوشوبی می کر گوزی نوشویی!
جه اشلمان تا او شلمان کی ایتا ور من ایسابوم
ایتایام سیمابراره ریفقان، می دیل خواستی ببه جه
رشت تا تهران. نه سیما برار مرا فاره سه بید نه اونه
ریفقان! ولی اوتو نوبو. اشلمان تا اوشلمان شیب بزه
بی همه تان فو وستیدی می سر.

شیش طبقه نارخوری یا بنام دیفاره کش. می شلواره
شلانقورا دکه شم. می دستانا وازا گودم ایجور که
هاتو مرا فاره سه اونا فوتورکم. سیمابرار مرا فانرسه
بو کی ایوار بیدم بارام لاکه پوشت مسود پلادانه امرا
کی روباتانه جا آموندیبید، کورده محله کوچا
دوارسته، فاره سه یید مرا. خیال کونی ایتا دونیا یا
مرا فادابید.

می لبله بیجیر نامو بارام لاکاپوشت اولی چکا بزه. تا
سیمابرار خو ریفقانا دوخوانه مسود پلادانه ایتا گپله

گوده مرا بزه سیمابراه غیرتا. می دیل بوسوخت.
بارام لاکه پوشت تا بخایه سیمابراا بیره بوجور
تورشه خیاره مانستن بزنه زمین، دکفتم وسط اوشونا
سیوا بوگودم.

تو نوگو سیمابراار خودا خودا گودی کی اینفر اونه داد
فاره سه! سیمابراه ریفقان بوگروختیبید. بیچاره
بمانسته بو تسکه تنا داوا میان. بازی کی داوا لاف
دکفته، سیما برار خو دوما جا بدا مرا ایجور فاندراست
کی یانی تی حیسابا رسم!

هاچین دور اوسادی. پیشت بوگفتی بی خو تومانا
دیمیشتی! منام دانستیم کی هاچین خالی آبه خوره
بیخود دور اوسانه.

منو بارام لاکه پوشتو مسود پلادانه تا پاستوریزه
بوشوییم. من تازه آباده رایا بیگفتم اوشونام لبه آب
کی خواستید بیشید امینه ضرب شختی پختی
محل.

مره وازو ولنکادوبومو مره مره گفتیم: چی ساق
جیویشتم ناویره مرا اینقدر زه ییدی که بوستیم
تورشه تره!

چفه عرق بوم. ویشتابو مرا. می دیم پر هاچین شه
بزه بو. های مره جوم جوم دکفتی بینیشینم شیش
طبقه نارخوری چانا دودم ولی می پئره دس
نیارستیم.

ده پاک وُورسفتانه مانستن، را شون دوبوم. تازه آبا
دوارسته فاره سه بوم پولیسه را. پاک زالاش باوده
فاره سم آج بیشه می پئره دوکان. شیش طبقه
نارخوره بنام کوچی شکافه جور. ایتا لیوان آب
بوخوردم. می پئرا فاندراستم کی مرا پول فاده یا نه.
پیاده واگردسته بیم می چارچرخ هوا بوستی.

می پئر می سرکلا فاندراست خو اخمانا جیما گوده تا
بخایه ایچی بگه بوگفتم وا بشم روبار تا زباله یه
جانشورا بوکونم مرا بوشورم. می پئر هیچی نوگفتو
خو حرفا بوخورد. ولی بیده بازام من ایسام اونه رافا
خیاله کی می دسا بخوانده داره یو بفامسته بی کی
چی واسی ایسامه، بوگفت:

- پیاده بوشو تی پا واج بایه

دونیا پولام بداشتیبیم بازام می جیب خالی بو. یا
داشی به دوریال یا تهرانی یا چاله گود...خولاصه
ایجور پوله چانا دوستیم هو قومار بازه مانستن کی
همش داشتی یو ناشتی.

ده می پئر رافا نه سام کی بازام مرا بگه چی بوکون
چی نوکون. تازه اگه بفامستی بی که داوایام بیگفتم
ده می پیله تیکه می گوش بو.

ایمرويام دئرا بوسته بو. می مار هاتو دادو فریادا دبوو
کی های گفتی:

تی پئرا فارس کی بیچاره ده زالاش بارده داره!

منام می دیله مئن گفتیم کی:

خاب باوره. انهمه رایا بشم کی مرا بگه: پیاده بوشو
تی پا واج بایه!؟

ناتمام

*می دیل خایه شیمی جان کی می کوچی داستانا
بخواندید، بخایم کی مرابخشید اگه ایجور حرفانی
کی نواستی بینویشتی بیم، بینویشتم. می منظور
فقط ان بو کی جه خاطر بوشو گبانا دو واره یاد

باورم. منام باور دارم که واستی ادبو قشنگی یو
زیبایی قلما پاستن ناویره حورمته قلم حفظ نخایه
بوستن. اما گیلیکی نیویشتنه مرا ایجور وظیفه یام
آمی دوش ناها کی ولانیم آمی گیلیکی، خوب یا بد،
با ادب یا بی ادب، جه خاطر بشه. هانه واستی من
نتانستم یا نخاستم جه نیویشتنه اجور حرفان)
نامناسب (مرا جییگرم!

به هرحال شومایی کی می آ کاره مرا موافق نی
یید، مرا ببخشید. شیمی "اینتخابا" احترام نمه.
امید دارم کی شومانام کی چوتو خایم بینویسمه ره،
سخت نیگیرید.

شیمی وسواس، شیمی حساسیت، کومک کونه
ویستر می حواس جیما به وختی آمی گیلیکی زبانه
ره نیویسمه.

مهره مرا
گیل آوایی

سوزن نخ جوکودن

۱۰ سېپتامبر ۲۰۱۰

هاتو باموم هيره جيري کته لا اوسانم دوکونم کی
می مار مرا دوخاده:

- زای جان زای جان تی مار تره بیمیره اسوزنا
میره نخ جوکون.

هوتو کی کته لا می پا جیر ایا اوپا کوداندوبوم
بوگفتم:

- خایم بشم باغه مئن ولش بیچینم مار. نخ
جوکودن ده کار ناره کی! خودت جوکون.

می مار هاتو کی خندادوبو بوگفته:

- آخه زای جان می چوم ده نیدینه. شومان ده
می چومه سویدی ده.

تا بایم ایچی بگم، مرا ایجور فاندروسته کی ده
نتانستیم بانه بارم، کته لا عیضه مرا تاودام صارا

وسط هیره جا باموم بوجور می مارا بوگفتم:

- خاب فادن نخ جوکونم. ایتا عاینک بزن تی چوم
تی خیالا جیما کون.

می مار هیچی نوگفته. هوتو کی خنده کودی، خو
سرا بیجیر باورده می پیرانا پینیک زئن دوبو.

بوگفتم:

- مگه نخایی سوزنا نخ جوکونم؟! خاب چره
سوزنو نخا فاندی مرا!؟
هو تو کی دختاندوبو بوگفت:

- ایتا پیچه بس ده زای! چن ما بودونیا بامویی!
- من چن ما بودونیا باموم!؟
- اخه تو! آدما مهلت ندی کی زای!
- من واستی بگم چن مایه یم!؟
خنده بوکود هیچی نوگفت. ایتا پیچه به سام
بیدم نه اتو نیبه. تا اکه وا به سم تا نخو سوزنا مرا
فاده! دوزه پیچا مانستن تا باموم جیویز بزئم بشم
بیدم بوگفته:

- لیسکه کارانه بنه دیمه. خیال کونی ترا
نیدینمه! ازازیل!
ایچور می دوما جیگا بدامو بوگفتم:

- آخه مار تو کی تیکارا کودان دری. سوزنام نخ
دره، ده چی مرا تی ویزجا واکشتان دری! بدا
بشم!

- بدا انخ تمامه به دی زای چره امان ندی تو.
نیگا بوکودم بیدم ایتا درازه نخ سوزنا دره تا فردا
صوبام او نخ تماما نیبه! می مارام هو تو کورم
کلاچم پیرانا پینیک زئن دوبو. می دیل بوسوخته
ایتا پیچه اوشن تر بینشیتم. هاتو فوروز نابوم کی
می ماره داد بیرون بامو:

- انهمه جا آخه زای آ پیله کی ایوانه سر هامما
بنایی دراسانه سر نیشته یی! بی یه اشتر بینیش
زای. دراسانه سر خوب....

خو حرفا تماما نوکوده بو که ایدفایی بوگفته:
- اوف! بلا سوزن بیبی!

بفامستم کی سوزن بوشو می مارہ دسا. ہیچی نوگفتم. چی تانستیم بگم. هوتو می مارہ دسا فاندراستم. اون دوختی منام فاندراستیم. می مارہ کوچی پسر بوم. می برار پیللا بوبو سربازی بوشو پسی کار کودی. می خاخورانام ایتا منجیل زندگی کودی اویتایام پاک جا کم باموبو بوشوبو خرم اباد. می مار ہمیش گفتمی می زای نانم غوربت چی کوداندراہ!

می خاخورام خو مردہ واسی ہمیش اشہر اوشہر شویی. اخہ اونہ مرد ژاندار بو ہر وختام ایتا جا شویی. ہاتو کی ایتا حرف زہ یی گفتمی:

- مامورمو ماذور

تبریزی دارا فاندراستاندوبوم کی ایتا کشرکت بامو اونہ لچہ سر بینیشتہ. می مار تا کشرکتہ صدایا بیشتاوستہ شورو بوکودہ اونا نازدان کی خوش خبر بی بی کشرکت!

آخہ می مار ہمیشک چوم برا بو کی می خاخورانہ جا خبر بایہ. می پئره بمردا پسی می مار ہامما کیشکا مانستن بال بزہ بو پیللا کودہ بو. ہمیشکام می مارہ سر شولوغ بو ولی وختی ہمہ تا زاکانا بسرانجام برسانہ بو، بمانستہ بوم من.

منام کی کی ناشتیم کی بشم ولی تا پیللا بوستی بیم خیلی بمانستہ بو. می پیلہ برارام ہاتو کی امویی بخانہ مرا سربسر نایی کی بوہوستہ بوم می مارہ کوچی کورا!

می پیلہ برارا خیلی دوس دارمہ. اخہ مرا بوگفتمہ دارہ کی اگہ امتحانا خوب بدم مرہ ایتا کتانی ہینہ. می مارام ہسا می برار کتانی نیہہ مرا گہ

کی کتانی مرا نواستی فوتبال بوکونم چونکی پارا
به بازی بازام وا باپرانده بيم.
مرا هاچين مراقا گیره وختی کی کتانی مرا ولانه
فوتبال بازی بوکونم آخه پابرانده کی نشا همیشک
بازی کودن تازه می پا پيله انگوشت ایجور چف
بوکوده داره کی نتانم شوت بزئم هانه واستی
کتانی مرا خایم بهراما کی مره تین تیر ایه گول
بزئم.

می ماره دسا فاندروستیم. هوتو می پیرانه درزا
بیگیفته بو یو دختاندوبو. نخا فاندروستم بیدم
نیصفا بو داره. کی کی ناشتیم کی نخ تماما به
سوزنا نخ جوکونم بشم. می مار خوره خواندان
دبو هیدفایام نفاستمه آخه می مار چی خوانه
هر دفایام واورسمه :

- آخه مار چی خوانی من نتانم بفامم.

می مار خندا مرا بوگفته داره :

- آی زای جان! اینقد تره هاتو بوخوسانم کی اسا
پیللا بوستی ترا هالی نیبه!

می مار کش می زانو اوچیم می سرا بنام می زانو
سر می ماره دسا قاقا بومه تا کی نخ یکهو
اورسفته جه سوزن بامو بیرون. مرا گی! هاچین
دو بال داشتیم دوبالام خاستیم غرضا کونم پرواز
بوکونم. می مار مرا فاندروست بیده من خندا درم.
می مار هوتو کی خندا دبو سوزنا فادا می دس
چرخه دونبال بگردسه. ایتا بوچه داشتی که همه
چی اونه مئن دوبو از یپنیک مینیک بیگیر تا
انگوشدانه یو چرخه یو نخو سوزن. ایتا سیاچرخا
فادا مرا کی سوزنا نخ جوکونم.

سه شوماره مرا سوزنا نخ جوکودم. پاک دومبلاس
کونه که مانستن واز بوکودم بایم هییره جیر کته
لا اوسانم دوکونم کی می پيله برار درا وازا کوده
بامو صارا مئن. سلام بوگفته نوگفته کته لا
اوسادم دوکودم تا بودو وم بشم می برار دوخاده:

-!.....ولوله کویا شون دری!؟

شوندرم باغه مئن بازی بوکونم.

- مگه درسو مشخ ناری!؟

- شب نیویسم.

- چره شب!؟ اها واگرد بیدینم. واگرد بوشو

بوجور ترکمه! درسا نهاندره بشه بازی بوکونه!

می مار هیچی نوگفته. مرا زیرچومی فاندراستی

خو خندا جیگیفته بو.

بوک بوکوده کته لا تاودام صارا تان نزدیک بو

بشه چا مئن.

تمام

گیل آوایی GilAvaei
gilavaei@gmail.com

رضا شفاعی (گیل آوایی) نویسنده، شاعر و تلاشگر حقوق بشر، یکی از اعضای انجمن قلم هلند و کانون نویسندگان ایران در تبعید و انجمن قلم ایران در تبعید، فرودین ۱۳۳۵ در یکی از حومه های لاهیجان متولد شده است.

گیل آوایی در سال ۱۳۷۰ پس از رهیدن از سرکوبها، به کوچ اجباری و ناخواسته تن داد و به هلند رفت. او ضمن تلاشهای فرهنگی و سیاسی خود به نوشتن و سرودن ادامه داده که مجموعه هایی از شعر و داستان به زبانهای گیلکی و فارسی و مقالات و نقدهای سیاسی و اجتماعی و ادبی از دست آوردهای تا کنون اوست.

فهرست عمده آثار گیل آوایی به شرح زیر است:

فارسی:

- ۱- عاشقانه، مجموعه شعر
- ۲- هوای یار، "
- ۳- نازانه، "
- ۴- آفتابخیز، "
- ۵- بیگانه آشنایی چون من، داستان
- ۶- برگ ریزان، رمان
- ۷- می ناز، مجموعه داستان

- ۸- شاخکهای حسی، داستان
- ۹- هماهنگی ناهمگون، بیش از صدمقاله و تحلیل سیاسی که همه آن در سامانه های انترنتی منتشر شده اند
- ۱۰- یادمان (مجموعه شعر و داستان، یادمان کشتارزندانیان سیاسی ویژه نامه توسط سامانه های انترنتی منتشر شده است
- ۱۱- تاسیانه های گیل آوایی ، بیش از سیصد قطعه عاشقانه
- ۱۲- آفتاب نشین، مجموعه شعر
- ۱۳- چه سوال سختی، "
- ۱۴- توش تش آتش "
- ۱۵- گپی با هم "
- ۱۶- کرشمه "
- ۱۷- پرچین، مجموعه داستان
- ۱۸- بازی عشق، " "
- ۱۹- هشت فصل، مجموعه شعر
- ۲۰- با نسیم، " "
- ۲۱- ناز افشان، " "
- ۲۲- گفتم اما... " رباعیات
- ۲۳- نه آره، طرحهایی برای نمایش
- ۲۴- همه هیچ رمان

گیلکی:

- ۱- شورم شه شواله شون، مجموعه رباعیات گیلکی،
- ۲- ایران سبزه نیگین، منظومه های گیلکی
- ۳- تی واسی، مجموعه غزلهای گیلکی
- ۴- تسکه دیل، مجموعه غزلهای گیلکی

۵- تار، مجموعه داستانهای گیلکی

۶- هفتا بیجار، رباعیات گیلکی

در این فهرست ترجمه ها، نقدها و مصاحبه ها منظور نگردیده است.

توجه:

این مجموعه جهت چاپ توسط ناشرِ نویسنده می باشد و برای علاقمندان در داخل ایران، بصورت " پی دی اف " فقط برای مطالعه درآورده شده است. هر گونه بازنشر یا چاپ یا نسخه برداری از آن به هر شکل، مشروط به کسب اجازه کتبی از نویسنده است. نشانی برای تماس:

gilavai@gamil.com

